

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI „PAŠAUKTI LEISTI SUSPINDĖTI TIESOS ŽODŽIUI“ Žinia 2012 m. Pasaulinės misijų dienos proga	2
HOMILIJA PER ŠV. MIŠIAS PRADEDANT TIKĖJIMO METUS	4
MALDA PIRMOJOJE APREIŠKIMO JONUI DALYJE (Apr 1, 4–3, 22)	6
MALDA ANTROJOJE APREIŠKIMO JONUI DALYJE (Apr 4, 1–22, 21)	8
LITURGIJA – MALDOS MOKYKLA	9
APIE LITURGINĖS MALDOS BAŽNYTINĘ PRIGIMTĮ	11

Lietuvos Vyskupų Konferencija

LIETUVOS VYSKUPŲ GANYTOJIŠKASIS LAIŠKAS PRADEDANT TIKĖJIMO METUS	13
TIKĖJIMO METAI LIETUVOJE. PASTORACINIAI PASIŪLYMAI	14

Ganytojo žodis

Apaštališkasis nuncijus mons. Luigi Bonazzi GERA DARYTI GERA	16
---	----

Homilijos

KOKS YRA VISŲ PIRMASIS ĮSAKYMAS? / 31 eilinis sekmadienis (B)	17
DU PINIGĖLIAI / 32 eilinis sekmadienis (B)	18
LAIKŲ PABAIGA / 33 eilinis sekmadienis (B)	19
DIEVO KARALYSTĖS SLĖPINYS / Kristus Karalius (B)	20
ATSITIESKITE IR PAKELKITE GALVAS! / I advento sekmadienis (C)	21

Naujoji evangelizacija

Kardinolas Ennio Antonelli. ŠEIMA: DARBAS IR ŠVENTĖ	22
NAUJOJI EVANGELIZACIJA: ĮVAIRŪS TO PATIES SKELBIMO BŪDAI	26
B. Šalaševičiūtė. GYVENIME YRA KUR KAS DIDESNIŲ DALYKŲ UŽ AUKŠĄ	31

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	34
Paskirtas naujas vyskupas	34
Lietuvoje iškilmingai pradėti Tikėjimo metai	35
Atsinaujinimo diena „Naujoji evangelizacija“	38
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	40

Bažnyčia pasaulyje

Naujamajai evangelizacijai skirtas Vyskupų sinodas	42
--	----

Benediktas XVI

„Pašaukti leisti suspindėti tiesos žodžiui“ (Apaštališkasis laiškas *Porta fidei*, 6)

Žinia 2012 m. Pasaulinės misijų dienos proga

Brangūs broliai ir seserys!

Pasaulinė misijų diena šiais metais kupina ypatingos prasmės. Vatikano II Susirinkimo pradžios 50-osios metinės, Tikėjimo metų atidarymas ir Vyskupų sinodas naujosios evangelizacijos tema sustiprina Bažnyčios troškimą drąsiau ir karščiau įsipareigoti *missio ad gentes*, kad Evangelija pasiektų žemės pakraščius.

Visuotinis Vatikano II Susirinkimas, kuriame dalyvavo katalikų vyskupai iš visų žemės kampelių, buvo spindintis Bažnyčios visuotinumui ženklas, nes pirmą kartą susirinko tiek daug Susirinkimo tėvų iš Azijos, Afrikos, Lotynų Amerikos ir Okeanijos. Vyskupai misionieriai ir iš vietinių gyventojų kilę vyskupai, tarp nekrikščionių išsibarsčiusių bendruomenių ganytojai, leido išvysti visuose žemynuose esančios Bažnyčios vaizdą ir aiškino sudėtingą tuometinio vadinamojo „Trečiojo pasaulio“ tikrovę. Kaip jaunų ir kylančių Bažnyčių, kupinų aistros skleistis Dievo Karalystę, ganytojai jie savo turtinga patirtimi daug prisidėjo prie evangelizacijos *ad gentes* neatidėliotinos būtinybės pakartotinio patvirtinimo ir Bažnyčios misijinės prigimties atsiradimo ekleziologijos centre.

Misijinė ekleziologija

Ši vizija neprarado reikšmės ir šiandien, priešingai, buvo vaisingai apmąstyta teologijos bei pastoracijos lygmeniu ir sykiu neatidėliotinai siūlosi iš naujo, nes Kristaus nepažįstančiųjų padaugėjo: „Žmonių, laukiančių Kristaus, vis dar be galo daug“, – enciklikoje *Redemptoris missio* apie misijinės užduoties nuolatinį galiojimą rašė palaimintasis Jonas Paulius II ir pridūrė: „Negalime ramiai gyventi matydami milijonus savo brolių ir seserų, išpirktų Kristaus krauju, bet nieko nenučiuokiančių apie Dievo meilę“ (86). Paskelbdamas Tikėjimo metus, aš irgi rašiau: „Šiandien, kaip ir tada, jis (Kristus) siunčia mus į pasaulio kelius visoms žemės tautoms skelbti jo Evangelijos“ (Apaštališkasis laiškas *Porta fidei*, 7). Tas skelbimas, kaip teigia Dievo tarnas Pauliaus VI apaštališkajame paraginiame *Evangelii nuntiandi*, „Bažnyčiai nėra pasirinkimo dalykas. Tai pareiga, pavesta jai Viešpaties Jėzaus įsakymu, kad žmonės galėtų tikėti ir būti išgelbėti. Ši Naujiena iš tiesų yra būtina. Ji nepakartojama. Ji niekuo nepakeičiama“ (5). Vadinasi, turime susigrąžinti apaštalavimo polėkį, būdingą pirmosioms krikščionių

bendruomenėms, kurios, nors nedidelės ir neginamos, gebėjo savo skelbimu ir liudijimu paskleisti Evangeliją po visą anuomet žinomą pasaulį.

Todėl nestebėtina, kad Vatikano II Susirinkimas ir vėlesnis Bažnyčios Magisteriumas ypač pabrėžia Kristaus mokiniams patikėtą ir visai Dievo tautai – vyskupams, kunigams, diakonams, vienuoliams ir pasauliečiams – privalomą užduotį skelbti Evangeliją. Rūpintis Evangelijos skelbimu visame pasaulyje turi pirmiausia vyskupai, tiesiogiai atsakingi už pasaulio evangelizaciją, tiek kaip vyskupų kolegijos nariai, tiek kaip dalinių Bažnyčių ganytojai. Juk vyskupas yra gavęs „šventimus ne tik vyskupijos, bet ir viso pasaulio išganymo labui“ (Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 63); jis yra „tikėjimo šauklis, atvedantis Kristui naujus mokinius“ (plg. *Ad gentes*, 20), bei „atskleidžia Dievo tautos misijinę dvasią ir uolumą ir tarsi paverčia visą vyskupiją misioniere“ (ten pat, 38).

Evangelizacijos pirmenybiškumas

Todėl užduotis skelbti Evangeliją ganytojui neapsiriboją dėmesiu jo pastoraciniam rūpesčiui patikėtajai Dievo tautos daliai ir kelių kunigų ar pasauliečių išsiuntimu kaip *fidei donum*. Jam privalu aprėpti visą dalinės Bažnyčios veiklą, visas jos sritis, vienu žodžiu, visą jos būtį ir darbą. Vatikano II Susirinkimas nedviprasmiškai tai nurodė, o Magisteriumas pabrėžtinai patvirtino. Tai reikalauja gyvensenas, pastoracinius planus ir vyskupijos organizacines struktūras nuolat derinti su šiuo pamatiniu buvimo Bažnyčia matmeniu, ypač mūsų be paliovos kintančiame pasaulyje. Tas pat galioja pašvęstojo gyvenimo institutams ir apaštališkojo gyvenimo draugijoms bei bažnytiniams sąjungoms: Bažnyčios didelės mozaikos visos dalys turi jaustis užkalbintos Viešpaties užduoties skleistis Evangeliją, kad Kristus būtų skelbiamas visur. Mes, ganytojai, vienuoliai ir visi tikintys į Kristų, turime sekti pavyzdžiu šv. Pauliaus, kuris, būdamas „Kristaus Jėzaus kalinys dėl jūsų – pagonių“ (*Ef 3, 1*), dirbo, kentėjo ir kovojo, kad Evangelija pasiektų pagonis (plg. *Kol 1, 24–29*), ir negailėdamas jėgų, laiko ir priemonių stengėsi padaryti Kristaus žinią žinomą.

Ir šiandien misija *ad gentes* turi būti bet kurios bažnytinės veiklos nuolatinis horizontas, paradigma, – nes pačios Bažnyčios tapatybę sudaro tikėjimas slėpiniu Dievo, apsireiškusio Kristuje, kad atneštų mums išganymą, – ir užduotis liudyti ir skelbti Viešpatį pasauliui, kol jis sugrįš. Kaip šv. Paulius turime artintis prie toli esančiųjų, kurie dar nepažįsta Kristaus ir nėra patyrę Dievo tėvystės, suvokdami, kad misijinis „bendradarbiavimas šiandien plečiasi įgydamas naujų formų, susijusių ne tik su ekonomine parama, bet ir su tiesioginiu dalyvavimu

evangelizacijoje“ (plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 82). Tikėjimo metų šventimas ir Vyskupų sinodas naujosios evangelizacijos tema bus palankios progos misijiniam bendradarbiavimui suteikti naujų impulsų, pirmiausia šio antrojo matmens lygmeniu.

Tikėjimas ir skelbimas

Karštas troškimas skelbti Kristų akina mus žvelgti į istoriją, kad pažintume problemas, lūkesčius ir viltis žmonijos, kurią Kristus turi išgydyti, nuskaistinti ir pripildyti savo buvimo. Juk jo žinia visada aktuali, įsiskverbia į pačią istorijos širdį ir geba atsakyti į giliausius kiekvieno žmogaus klausimus. Dėl to visiems Bažnyčios nariams privalu suvokti, kad „neapbrėpti bažnytinės misijos horizontai ir sudėtinga dabarties situacija nūdien reikalauja naujų būdų, kaip veiksmingai perteikti Dievo žodį“ (Benediktas XVI. Apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini*, 97). Tai pirmučiausia reikalauja individo ir bendruomenės pritarimo tikėjimu Jėzaus Kristaus Evangelijai, „ypač didelių permainų valandą, kurią kaip tik dabar išgyvena žmonija“ (Apaštališkasis laiškas *Porta fidei*, 8).

Evangelizacijos polėkiui šiandien kliudo tikėjimo krizė – ne tik Vakarų pasaulio, bet ir didelės dalies žmonijos, kuri vis dėlto alksta ir trokšta Dievo. Ji kviestina ir vestina prie gyvybės duonos ir gyvojo vandens, lygiai kaip samarietė, atėjusi prie Jokūbo šulinio ir kalbėjusi su Kristumi. Pasak evangelisto Jono, tos moters išgyvenimas ypač reikšmingas (plg. *Jn* 4, 1–30): ji sutinka Jėzų, kuris jos paprašo paduoti atsigerti, bet paskui prakalba apie gyvąjį vandenį, galintį visam laikui numalšinti troškulį. Iš pradžių moteris nesupranta, neatsiplėšia nuo materialaus lygmens, tačiau pamažu ji Viešpaties nukreipiama į tikėjimo kelią, ir ji atpažįsta, kad jis yra Mesijas. Šventasis Augustinas apie tai sako: „Ką dar (ta moteris) galėjo padaryti priėmusi Viešpatį Kristų į savo širdį, jei ne palikti ašotį ir greitai nubėgti paskelbti džiugios žinios“ (*Sermo* 15, 30). Susitikimas su Kristumi kaip gyvuojančiu asmeniu, numalšinančiu širdies troškulį, neišvengiamai pažadina norą pasidalyti džiaugsmu dėl jo artumo su kitais ir paskelbti apie jį, kad visi galėtų patirti tą džiaugsmą. Norint skatinti seną krikščioniškąją tradiciją turinčių bendruomenių ir šalių, netenkančių ryšio su Dievu, naująją evangelizaciją, kad jos iš naujo atrastų tikėjimo džiaugsmą, būtina atnaujinti karštą užsidegimą perteikti tikėjimą. Rūpinimasis evangelizacija niekada neturi būti bažnytinės veiklos ir krikščionio asmeninio gyvenimo paribyje, bet privalo aiškiai tai ženklinti suvokiant save kaip Evangelijos adresatą ir kartu misionierių. Skelbimo šerdis visada lieka ta pati: dėl pasaulio išganymo mirusio ir prisikėlusio Kristaus kerigma, kerigma absoliučios ir tobulos Dievo meilės kiekvienam žmogui, jos viršūnė yra atsiuntimas amžino viengimio Sūnaus, Viešpaties

Jėzaus Kristaus, kuris nepasigėdijo prisiimti mūsų varganos žmogiškosios prigimties, bet ją mylėjo ir iš nuodėmės bei mirties atpirko save paaukodamas ant kryžiaus.

Tikėjimas į Dievą, tikėjimas šiuo Kristuje įgyvendintu meilės planu yra pirmiausia dovana ir slėpinys, jį turime priimti į širdį bei gyvenimą ir už jį nuolat Viešpačiui dėkoti. Tačiau tikėjimas yra dovana, duodama mums tam, kad ja dalytumės, tai talentas, gautas, kad duotų vaisių, šviesa, negalinti likti paslėpta, bet turinti apšviesti visą namą. Tai – svarbiausia mūsų gyvenime gauta dovana, kurios nevalia pasilaikyti vien sau.

Skelbimas tampa artimo meile

„Vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos!“ – sakė apaštalas Paulius (*1 Kor* 9, 16). Šie žodžiai galingai aidi kiekvienam krikščioniui ir kiekvienai krikščionių bendruomenei visuose žemynuose. Ir Bažnyčiai misijų srityse, dažniausiai jauni ir neseniai įsteigti, misionieriškumas tapo esminiu matmeniu, net jei ir jai pačiai dar reikia misionierių. Daugybė kunigų ir vienuolių iš viso pasaulio, gausybė pasauliečių ir net ištisos šeimos palieka savo tėvynę, vietinę bendruomenę ir leidžiasi į kitas dalines Bažnyčias liudyti ir skelbti Kristaus vardo, kuriame žmonės atranda išganymą. Tai vietinių Bažnyčių tvirtos bendrystės, dalijimosi ir meilės apraiška, kad visi žmonės galėtų girdėti ar iš naujo išgirsti išganingą žinią ir priimti sakramentus, tikrojo gyvenimo šaltinį.

Šiame iškilios tikėjimo, virstančio meile, apraiškos kontekste norėčiau paminėti Popiežiškąją misijų draugiją ir jai padėkoti. Jos veikimu Evangelijos skelbimas taip pat virsta pagalba artimui, teisingumu didžiausiems vargšams, švietimo galimybe tolimiausiuose kaimuose, medicinos pagalba nuošaliausiose vietovėse, išlaisvinimu iš vargo ir skurdo, išstumtųjų reabilitacija, vystymosi pagalba tautoms, etninio susiskaldymo įveikimu, pagarba gyvybei visose jos stadijose.

Brangūs broliai ir seserys, prašau Šventosios Dvasios išliejimo ant evangelizacijos *ad gentes* darbo ir pirmiausia ant jos darbininkų, kad Dievo malonė tvirtiau žengtų pasaulio istorijoje. Kartu su palaimintuoju Johnu Henry Newmanu meldžiu: „Viešpatie, lydėk mūsų misionierius į evangelizuotinus kraštus, įdėk jiems į lūpas tinkamus žodžius ir padaryk jų pastangas vaisingas.“ Mergelė Marija, Bažnyčios Motina ir evangelizacijos Žvaigždė, telydi visus Evangelijos misionierius.

Vatikanas, 2012 m. sausio 6-oji, Viešpaties Apsireiškimo iškilmė

BENEDICTUS PP XVI

Benediktas XVI

Homilija per šv. Mišias pradedant Tikėjimo metus

2012 m. spalio 11 d.

Gerbiami broliai!
Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien, praslinkus penkiasdešimčiai metų nuo Vatikano II Susirinkimo pradžios, su dideliu džiaugsmu pradedame *Tikėjimo metus*. Maloniai sveikinu jus visus, pirmiausia Jo Šventenybę Konstantinopolio patriarchą Baltramiejų I ir Jo Malonybę Kenterberio arkivyskupą Rowaną Williamsą. Ypatingą sveikinimą taip pat skiriu Rytų Katalikų Bažnyčių patriarchams bei didiesiems arkivyskupams ir vyskupų konferencijų pirmininkams. Susirinkimui, kai kurių iš mūsų asmeniškai išgyventam, atminti šis šventimas praturtintas kelių ypatingų ženklų: tai pradžios procesija, ja norėta priminti įsimintiną į šią Baziliką iškilmingai įžengusių Susirinkimo tėvų procesiją; Evangelijų knygos, kuri yra per Susirinkimą naudotos kopija, intronizacija; Susirinkimo septynių baigiamųjų žinių ir Katalikų Bažnyčios katekizmo perdavimas, kurį atliksiu prieš palaiminimą. Šiais ženklais ne tik žadinama atmintis, bet ir atveriamas perspektyva peržengti atminimo ribas. Jais kviečiama giliau įsitraukti į Vatikano II Susirinkimą ženklusį dvasinį judėjimą, jį įsisavinti ir toliau plėtoti pagal jo tikrąją prasmę. O ta prasmė buvo ir yra tikėjimas į Kristų, apaštalų tikėjimas, gaivinamas vidinio troškimo visiems žmonėms perduoti Kristų Bažnyčiai keliaujant istorijos takais.

Šiandien pradedami *Tikėjimo metai* nuosekliai dera su visu Bažnyčios keliu per pastaruosius 50 metų – pradedant Susirinkimu, 1967 m. Dievo tarno Pauliaus VI paskelbtais Tikėjimo metais ir baigiant 2000-ųjų metų Didžiuoju jubiliejumi, kuriuo palaimintasis Jonas Paulius II kaip vienintelį Išganytoją – vakar, šiandien ir visada – visai žmonijai priešais akis iš naujo pateikė Jėzų Kristų. Abu šie popiežiai, Paulius VI ir Jonas Paulius II, tvirtai ir visiškai sutarė dėl Kristaus kaip kosmoso bei istorijos centro ir dėl apaštališkojo troškimo skelbti Jį pasauliui. Jėzus yra krikščionių tikėjimo šerdis. Krikščionis tiki į Dievą per Jėzų Kristų, apreiškusį Dievo veidą. Jėzus Kristus yra Rašto išpildymas ir jo galutinis aiškintojas. Jis yra ne tik tikėjimo objektas, bet, pasak Laiško žydams, „tikėjimo vadas ir ištobulintojas“ (12, 2).

Šiandieniam Evangelijos skaitinyje sakoma, kad Jėzus Kristus, Tėvo „pateptas“ Šventojoje Dvasioje, yra tikrasis ir amžinasis evangelizacijos subjektas. „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes jis patepė mane, kad neščiau Gerąją Naujieną vargdieniams“ (Lk 4, 18). Ši Kristaus misija, šis jo judėjimas tęsiasi erdvėje ir laike šimtmečiais ir visuose žemynuose. Tas judėjimas kyla iš Tėvo ir Dvasios galia neša Gerąją Naujieną vargdieniams materialia ir dvasine prasme. Bažnyčia yra pirmutinė ir būtina šio Kristaus darbo priemonė, nes ji susivienijusi su juo kaip kūnas su galva. „Kaip mane siuntė Tėvas, taip ir aš jus siunčiu“ (Jn 20, 21). Šitaip tarė Priskėlusysis savo mokiniams ir kvėpdamas į juos pridūrė: „Imkite Šventąją Dvasią“ (eil. 22). Dievas yra pagrindinis pasaulio evangelizuotojas per Jėzų Kristų. Bet pats Kristus panorė savo užduotį perduoti Bažnyčiai ir tai padarė bei tebedaro iki laiko pabaigos kvėpdamas į savo mokinius Šventąją Dvasią – tą pačią Dvasią, kuri nusileido ant jo, pasiliko jame per visą žemiškąjį gyvenimą teikdama jam jėgų „skelbti belaisviams išvadavimo, akliams – regėjimo“, „vaduoti prislėgtųjų ir skelbti Viešpaties malonės metų“ (Lk 4, 18–19).

Vatikano II Susirinkimas tikėjimo temos nepanorė padaryti atskiro dokumento tema. Tačiau visas buvo persiėmęs sąmoningu troškimu, taip sakant, iš naujo panirti į krikščioniškąjį slėpinį, kad veiksmingiau pateiktų jį šiandienams žmonėms. Praėjus dvejiems metams nuo Susirinkimo pabaigos, šiuo atžvilgiu Dievo tarnas Paulius VI pasakė: „Nors specialiai ir neaptaria tikėjimo, Susirinkimas apie jį kalba kiekviename puslapyje, pripažįsta jo gyvybinę svarbą bei antgamtinį pobūdį, suponuoja jo vientisumą bei stiprumą ir statydina ant jo savo mokymą. Užtenka prisiminti [kelias] Susirinkimo ištaras <...>, kad išvystum, kokią esminę reikšmę Susirinkimas, nuosekliai tęsdamas Bažnyčios mokymo tradiciją, teikia tikėjimui, tikrajam tikėjimui, kurio versmė yra Kristus, o kanalas – Bažnyčios Magisteriumas“ (Katechezė per bendrąją audienciją 1967 m. kovo 8-ąją). Šitaip kalbėjo Paulius VI 1967-aisiais.

Dabar atsigręžkime į tą, kuris Vatikano II Susirinkimą sušaukė ir pradėjo, į palaimintąjį Joną XXIII. Pradedamas Susirinkimą, jis taip nusakė jo pagrindinį tikslą: „Tas labiausia galioja visuotiniam Susirinkimui – kad šventasis krikščioniškojo mokymo lobis būtų išsaugotas ir veiksmingiau perduodamas... Tad pagrindinis šio Susirinkimo tikslas nėra aptarti vieną ar kitą mokymo temą... Tam Susirinkimo neprireiktų... Būtina šį patikimą bei nekintamą mokymą, kurio privalu ištikimai laikytis, pagilinti ir pateikti mūsų laiko reikalavimus atitinkančiu būdu“ (AAS 54 [1962], 790, 791–792). Šitaip kalbėjo popiežius Jonas XXIII pradedamas Susirinkimą.

Šių žodžių šviesoje galima suprasti, ką aš pats anuomet išgyvenau. Susirinkimo metu tvyrojo jaudinanti įtampa turint priešais akis užduotį leisti tikėjimo tiesai ir grožiui suspindėti mūsų dienomis nei ką nors paaukojant dėl dabarties reikalavimų, nei liekant įsikibus praeities: tikėjime aidi amžinas Dievo buvimas, pranokstantis laiką ir kartu galimas priimti tik mūsų nepakartojamame šiandien. Todėl manau, kad svarbiausias dalykas, ypač tokia reikšminga proga, yra atgaivinti visoje Bažnyčioje tą teigiamą įtampą, tą troškimą iš naujo skelbti Kristų mūsų dienų žmonėms. Tačiau kad ta vidinė paskata vėl imtis evangelizacijos neliktų vien idėja ir nekeltų sumaišties, būtina remtis konkrečiu ir apibrėžtu pamatu, o tas pamatas yra Vatikano II Susirinkimo dokumentai, kuriuose ji išreikšta. Todėl jau nekart esu pabrėžęs būtinybę grįžti, taip sakant, prie Susirinkimo „raidės“, t. y. jo tekstų, siekiant atrasti jo dvasią, ir kartojęs, jog juose slypi tikrasis Vatikano II Susirinkimo palikimas. Rėmimasis tais dokumentais apsaugo nuo anachronistinio ilgesio ir skubėjimo pirmyn kraštutinumo ir leidžia suvokti naują išlaikant tęstinumą. Tikėjimo srityje Susirinkimas neišgalvojo nieko nauja nei panoro pakeisti ką nors sena. Jis tik stengėsi, kad tuo tikėjimu būtų gyvenama ir šiandien, kad jis pakitusiame pasaulyje ir toliau būtų gyvas tikėjimas.

Jeį laikysimės pagrindinės krypties, kurią Vatikano II Susirinkimui troško suteikti palaimintasis Jonas XXIII, ją šiais *Tikėjimo metais* galėsime įgyvendinti žengdami tik vieninteliu Bažnyčios keliu – tai Bažnyčios, troškiančios nuolatos giliau suprasti Kristaus mums patikėtą tikėjimo lobį, kelias. Susirinkimo tėvai norėjo vėl veiksmingiau pateikti tikėjimą, ir jei jie pasitikėdami atsivėrė dialogui su šiuolaikiniu pasauliu, tai tik todėl, kad buvo įsitikinę savo tikėjimu, tvirta uola, ant kurios stovėjo. O vėlesniais metais, priešingai, daugelis nekritiškai perėmė vyraujančią mąstyseną ir suabejojo pačiais *depositum fidei* pamatais, kurių, deja, nebesijautė galį priimti kaip tiesos.

Naujus *Tikėjimo metus* ir naują evangelizaciją Bažnyčia šiandien siūlo ne trokšdama pagerbti sukaktį, bet todėl, kad jie šiandien dar reikalingesni nei prieš penkiasdešimt metų! Ir atsakas į šį poreikį yra toks pat, kokio pageidavo Susirinkimo popiežiai bei tėvai ir koks glūdi dokumentuose. Šiai perspektyvai priskirtina ir iniciatyva įsteigti naujai evangelizacijai skatinti skirtą Popiežiškąją tarybą, kuriai dėkoju už ypatingas pastangas *Tikėjimo metų* labui. Per tuos dešimtmečius dvasinė „dykra“ išsiplėtė. Ką reiškia gyvenimas, pasaulis be Dievo, Susirinkimo metu jau galėjai pažinti iš kai kurių tragiškų istorijos puslapių, tačiau šiandien tai, deja, kasdien regime savo aplin-

koje. Išplito tuštuma. Tačiau kaip tik tas dykumos patyrimas, ta tuštuma gali padėti vėl atrasti tikėjimo džiaugsmą, jo gyvybišką svarbą mums, žmonėms. Dykumoje vėl atrandama vertė to, kas gyvenime esminga; tad šiandieniam pasaulyje nesuskaičiuojamai daug dažnai neišreiktų ar negatyviai išreiktų Dievo, galutinės gyvenimo prasmės alkio ženklų. Ir dykumoje pirmiausia reikia tikinčių žmonių, savo gyvenimu rodančių kelią į pažadėtąją žemę ir taip išlaikančių viltį gyvą. Gyvas tikėjimas atveria širdį išlaisvinančiai iš pesimizmo Dievo malonei. Evangelizuoti šiandien labiau negu kada nors anksčiau reiškia liudyti naują, Dievo perkeistą gyvenimą ir per tai rodyti kelią. Pirmame skaitinyje kalbėta apie keliautojo išmintį (plg. *Sir* 34, 9–13): kelionė yra gyvenimo įvaizdis, o išmintingas keliautojas – tas, kuris išmoko meno gyventi bei dalijasi juo su broliais, kaip piligriminiame kelyje į Santjagą ar kitose piligriminėse kelionėse, neatsitiktinai taip išpopuliarėjusiose pastaraisiais metais. Kodėl šiandien tiek daug žmonių jaučia poreikį leistis į tokias keliones? Galbūt todėl, kad ten atranda ar bent intuityviai nujaučia mūsų egzistencijos pasaulyje prasmę? Tad štai kaip galėtume įsivaizduoti šiuos *Tikėjimo metus*: kaip piligriminę kelionę per šiandienio pasaulio dykumą nešantis tik esminius dalykus – neimant nei keliautojo lazdos, nei atsargų krepšio, nei duonos, pinigų ar dviejų palaidinių, kaip nurodė apaštalus išsiunčiantis Viešpats (*Lk* 9, 3), – bet turint vien Evangeliją ir Bažnyčios tikėjimą, kurio spindinti išraiška yra Vatikano II Susirinkimo dokumentai ir Katalikų Bažnyčios katekizmas, paskelbtas prieš dvidešimt metų.

Gerbiami ir brangūs broliai, 1962 m. spalio 11-ąją švęsta Švenčiausiosios Dievo Motinos Marijos šventė. Jai patikime *Tikėjimo metus*, kaip prieš savaitę tai padariau leisdamasis piligriminėn kelionėn į Loretą. Mergelė Marija kaip žvaigždė visada tešviečia naujosios evangelizacijos kelyje. Tepadededa ji mums gyventi apaštalo Pauliaus paraginimu: „Kristaus žodis tegyvuoja jumyse vaisingai. Mokykite ir raginkite vieni kitus visokeriopa išmintimi... Ir visa, ką tik darytumėte žodžiu ar darbu, visa darykite Viešpaties Jėzaus vardu, per jį dėkodami Dievui Tėvui“ (*Kol* 3, 16–17). Amen.

Benediktas XVI

Malda pirmojoje Apreiškimo Jonui dalyje (Apr 1, 4–3, 22)

2012 m. rugsėjo 5 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Po vasaros pertraukos šiandien vėl pradėsime audiencijas Vatikane ir tęsime „maldos mokyklą“, drauge išgyvenamą trečiadienio katechezėse.

Šiandien norėčiau kalbėti apie maldą Apreiškimo Jonui knygoje, kuri, kaip žinome, Naujajame Testamente yra paskutinė. Knyga sunki, tačiau labai turtinga. Ji supažindina mus su krikščionių bendruomenės, susirinkusios „Viešpaties dieną“ (Apr 1, 10), – būtent tokiam kontekste rutuliojasi tekstas – gyva ir uždegančia malda.

Skaitovas perteikia susirinkimui Viešpaties Jonui patikėtą žinią. Skaitovas ir susirinkimas yra, taip sakant, du pagrindiniai šios knygos veikėjai. Pačioje pradžioje jiems džiugiai palinkima: „Palaiminti pranašystės žodžių skaitytojas ir klausytojai“ (1, 3). Nuolatiniam dialoge tarp jų gimsta maldos simfonija, labai įvairiomis formomis besirutuliojanti iki pabaigos. Įsiklausant į žinią perteikiančią skaitovą, taip pat į susirinkimą ir stebint jo reakciją, jų malda tampa ir mūsų malda.

Apreiškimo Jonui pirmojoje dalyje (1, 4–3, 22), atsižvelgiant į besimeldžiančio susirinkimo laikyseną, pateikiami trys vienas po kito einantys etapai. Pirmąjį (1, 4–8) sudaro dialogas tarp ką tik susirinkusios bendruomenės ir skaitovo, kuris jai palinki: „Malonė ir ramybė jums“ (1, 4). Paskui skaitovas nurodo to palinkėjimo ištaką: jis kyla iš Trejybės – iš Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios, vieningai įgyvendinančių kuriamąjį bei išganomąjį planą žmonijos labui. Išgirdęs Jėzaus Kristaus vardą, besiklausantis susirinkimas ima džiūgauti ir atsako karštai šia šlovinimo malda: „Tam, kuris mus myli ir nuplovė savo krauju mūsų nuodėmes, ir padarė iš mūsų karaliją bei kunigus savo Dievui ir Tėvui, – jam šlovė ir galybė per amžių amžius! Amen“ (1, 5b–6). Gaubiamas Kristaus meilės, susirinkimas jaučiasi išlaisvintas iš nuodėmės pančių ir skelbia Jėzaus Kristaus „karalystę“, visiškai priklausančią Jam. Pripažįsta su krikštu patikėtą didelę užduotį nešti į pasaulį Dievo artumą. Užbaigdamas šį šlovinamąjį šventimą, susirinkimas iš naujo atgręžia žvilgsnį tiesiai į Kristų ir dar entuziastingiau pripažįsta jo „šlovė ir galybė“ dėl pasaulio išganymo. Šlovinimo himnas

Kristui užbaigiamas „amen“. Jau pirmose keturiose eilutėse gausu nuorodų mums; sakoma, kad mūsų malda pirmiausia turėtų būti kalbančio Dievo klausymasis. Panirę į žodžių srautą, nesame įpratę klausytis, pirmiausia leisti į vidinės ir išorinės tylos būvį, kad išgirstume, ką Dievas nori pasakyti. Be to, tos eilutės mus moko, jog mūsų malda, kuri dažnai tėra prašymas, pirmučiausia turėtų būti Dievo šlovinimas už jo meilę, už Jėzaus Kristaus, suteikusio mums jėgų, viltį ir išganymą, dovaną.

Tada vėl prabyla skaitovas, Kristaus meilės pagautam susirinkimui primindamas pareigą pažinti Kristaus buvimą jo gyvenime. Jis taip sako: „Štai jis ateina su debesimis, ir išvys jį kiekviena akis, net ir tie, kurie jį perdūrė, ir dėl jo raudos visos žemės giminės“ (1, 7a). Pakilęs dangun apgaubtas debesies (plg. *Apd* 1, 9), tai yra transcendencijos simbolio, Jėzus Kristus sugrįš lygiai taip, kaip ir įžengė į dangų (plg. *Apd* 1, 11b). Todėl visos tautos jį atpažins ir, kaip ketvirtojoje evangelijoje įspėja šventasis Jonas, „žiūrės į tą, kurį perdūrė“ (19, 37). Jos prisimins savo nuodėmes, atvedusias Jėzų į nukryžiuojimą, ir lygiai kaip tie, kurie stovėjo Kalvarijos papėdėje „mušdamiesi į krūtinę“ (plg. *Lk* 23, 48), prašys atleidimo, kad savo gyvenimu galėtų juo sekti ir taip pasirengti pilnatviškai bendrystei su juo, kai jis galutinai sugrįš. Apmąstęs tą žinią, susirinkimas taria: „Taip, amen!“ (Apr 1, 7b). Savuoju „taip“ jis visiškai pritaria tam, kas pasakyta, ir prašo, kad tai taptų tikrove. Taip ir įvyksta susirinkimo maldoje, žmonėms apmąstant Dievo meilę, iškilčiausiai apreikštą ant kryžiaus, ir prašant nuoseklaus Kristaus mokinių gyvenimo. Dievas į tai atsako šitaip: „*Aš esu Alfa ir Omega*, – sako Viešpats Dievas, kuris yra, kuris buvo ir kuris ateis, Visagalis“ (1, 8). Dievas, apsireiškiantis kaip istorijos pradžia ir pabaiga, išgirsta ir atsiliepia į susirinkimo prašymą. Kaip praeityje Dievas buvo ir veikė savo meile žmogaus reikaluose, taip jis yra bei veikia dabar ir bus bei veiks ligi pabaigos. Šiame Dievo pažade aptinkame dar vieną svarbų elementą: nuolatinė malda žadina Dievo artumo mūsų gyvenime ir istorijoje pajautą, ir tas artumas mus palaiko, veda ir tamsiuose žmogaus kelionės keliuose dovanoja šviesą – didelę viltį. Be to, bet kuri malda, net kalbama didžiausioje vienvėje, niekada nėra izoliavimasis ar kas nors negyva, tai gyvasties syvai, palaikantys vis labiau išipareigojančią ir nuoseklia krikščioniškąją egzistenciją.

Antrame susirinkimo recituojamos maldos tarpsnyje (1, 9–22) pagilinamas ryšys su Jėzumi Kristumi: Viešpats pasirodo, kalba ir veikia, o bendruomenė, vis labiau artindamasi prie jo, klausosi, reaguoja ir priima jo žodį. Skaitovo perteiktoje žinioje šv. Jonas pasakoja apie savo asmeninę susitikimo su Kristumi patirtį: jis

yra saloje, vardu Patmas, „dėl Dievo žodžio ir Jėzaus liudijimo“ (1, 9); sekmadienį, „Viešpaties dieną“ (1, 10a), kai švenčiamas prisikėlimas, šv. Jonas išgyvena „Dvasios pagavą“ (1, 10a). Šventoji Dvasia jį persmelkia ir atnaujina, išplėsdama jo gebėjimą priimti Jėzų, tą, kuris ragina jį rašyti. Klausančiojo susirinkimo malda pamažu tampa vis kontempliatyvesnė, formuojama „pamačiau“, „išvydau“ ritmo: taigi, kas skaitovo vaizduojama, kontemplanuojama ir padaroma savastimi.

Jonas išgirsta „galingą balsą, it trimitą“ (1, 10b), liepiantį pasiųsti žinią į Mažąją Aziją „septynioms Bažnyčioms“, kurios ją turi perduoti visoms visų laikų Bažnyčioms ir jų ganytojams. Pasakymas „balsas, it trimitas“ primena Dievo apsireiškimą ant Sinajaus kalno ir jo balsą, kalbantį Mozei iš dangaus, iš transcendencijos (plg. *Iš* 20, 18). Šiame tekste galvoje turimas prisikėlusio Jėzaus Kristaus, iš Tėvo šlovės Dievo balsu besikreipiančio į besimeldžiantį susirinkimą, balsas. Atsigręžęs „pažiūrėti balso“ (1, 12), Jonas išvyta „septynis aukso žibintuvus, o žibintuvų viduryje – panašų į Žmogaus Sūnų“ (1, 12–13). Ši Jonui ypač pažįstama sąvoka susijusi su Jėzumi. Aukso žibintuvai su degančiomis žvakėmis žymi visų laikų liturgiškai besimeldžiančią Bažnyčią: prisikėlęs Jėzus, „Žmogaus Sūnus“, yra tos liturgijos centras ir, apsirengęs Senojo Testamento vyriausiojo kunigo drabužiais, atlieka kunigiškąją tarpininko tarp Dievo ir žmogaus funkciją. Simbolinė šv. Jono žinia tęsiama spindinčiu prisikėlusio Kristaus pasirodymu, kuriame galima išžvelgti Senajame Testamente pasitaikančių Dievo bruožų. Kalbama apie plaukus, baltus „kaip balčiausia vilna ar sniegas“ (1, 14), simbolizuojančius Dievo amžinumą (plg. *Dan* 7, 9) ir prisikėlimą. Kitas simbolis yra ugnis, Senajame Testamente dažnai vartojamas dviem savybėms nusakyti. Ugnis pirmiausia žymi iki pavydo karštą Dievo meilę, gaivinančią jo sandorą su žmogumi (plg. *Ist* 4, 24). Ši deginamai karšta meilė sklinda iš prisikėlusio Kristaus žvilgsnio: jo akys buvo „tarsi ugnies liepsna“ (*Apr* 1, 14a). Antra ugnies simbolizuojama savybė yra nepakertamas gebėjimas „naikinančia ugnimi“ nugalėti blogį (*Ist* 9, 3). Todėl ir Jėzaus „kojos“ pakeliui į blogio sunaikinimą spindi kaip „skaistvaris“ (plg. *Apr* 1, 15). Jėzaus Kristaus balsui, skambančiam kaip „didžių vandenių šniokštimas“ (1, 15c), būdingas toks pat išpūdingas gaudesys kaip ir Jeruzalėn traukiančiai „Izraelio Dievo šlovei“, apie kurią kalba pranašas Ezekielis (plg. *Ez* 43, 2). Paskui pateikiami dar trys simboliniai elementai, parodantys Jėzaus tarnavimą savo Bažnyčiai: jis tvirtai laiko ją savo dešinėje – labai svarbus įvaizdis: Jėzus laiko Bažnyčią savo rankoje, – kalba jai taip skvarbiai, tarsi vertų aštriu dviašmeniu kalaviju, ir apreiškia savo dieviškumo spindesį: „Jo veidas buvo

tarytum saulė, žibanti visu skaistumu“ (*Apr* 1, 16). Šv. Jonas yra taip pagautas to įstabaus susitikimo su Prisikėlusiuoju, kad jaučiasi netenkąs sąmonės ir parpuola ant žemės kaip negyvas.

Po šio apreiškimo apaštalas priešais save išvyta Viešpatį Jėzų Kristų, kuris su juo kalba, jį nuramina, uždeda ant jo galvos ranką, atskleidžia, kad jis yra prisikėlęs Nukryžiuotasis, ir patiki jam užduotį pasiųsti jo žinią visoms Bažnyčioms (plg. *Apr* 1, 17–18). Dievo grožio akivaizdoje jis netenka sąmonės ir kaip negyvas parpuola ant žemės. Tas Dievas yra jo gyvenimo draugas, jis uždeda ranką ant jo galvos. Taip bus ir mums: esame Kristaus draugai. Prisikėlusio Dievo, prisikėlusio Kristaus apsireiškimas nesukels mums siaubo, bet bus kaip susitikimas su draugu. Šią ypatingą šviesos akimirką Viešpaties akivaizdoje kartu su Jonu išgyvena ir susirinkimas, bet sėdamas ją su kasdiene susitikimo su Jėzumi patirtimi, išvelgdamas ryšio su Viešpačiu, pripildančio visas egzistencijos erdves, turtus.

Trečiame ir paskutiniame Apreiškimo Jonui pirmosios dalies tarpsnyje (*Apr* 2–3) skaitovas susirinkimui perteikia septynių dalių žinią, kurioje Jėzus kalba pirmuoju asmeniu. Kreipdamasis į septynias Mažosios Azijos Bažnyčias, susibūrusias apie Efezą, Jėzus iš pradžių aptaria savitą kiekvienos šių Bažnyčių situaciją ir tada pereina prie visų laikų Bažnyčių. Tiesiogiai kreipdamasis į individualias Bažnyčias, Jėzus iškelia aikštėn kiekvienos iš jų šviesiasias puses bei šešėlius ir primygtinai kviečia: „Atsiversk!“ (2, 5. 16; 3, 19c); „Sergėk, ką turi!“ (3, 11); „Vėl imkis pirmų darbų!“ (2, 5); „Būk tad uolus ir atsiversk!“ (3, 19b). Šie tikėjimo dvasia klausomi Jėzaus žodžiai iškart tampa veiksmingi: Bažnyčia, maldoje priimanti Viešpaties žodžius, perkeičiama. Visos Bažnyčios turi atidžiai išiklausyti į Viešpatį ir atsiverti Šventajai Dvasiai, atsiliepdamos į Jėzaus septynis kartus pakartojamą primygtinį paliepiamą: „Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia Bažnyčioms“ (2, 7. 11. 17. 29; 3, 6. 13. 22). Klausydamas žinios, susirinkimas paskatinamas atgailauti, atsiversti, augti meile, sužino, koku keliu eiti.

Brangūs bičiuliai, Apreiškime Jonui mums priešais akis pateikiama maldos suburta bendruomenė, nes kaip tik per maldą vis labiau pajuntame Jėzaus buvimą tarp mūsų ir mumyse. Juo labiau stengiamės nuolatos intensyviai melstis, juo labiau daromės į jį panašūs. Šitai Jėzus gali įžengti į mūsų gyvenimą, imtis jam vadovauti ir dovanoti mums džiaugsmo bei ramybės. Juo labiau pažįstame, mylime Jėzų ir juo sekame, juo didesnį jaučiame poreikį likti su juo maldoje, pasisėdami iš to susitikimo giedrumo, vilties ir jėgų gyventi savo gyvenimą. Dėkoju už dėmesį.

Malda antrojoje Apreiškimo Jonui dalyje (Apr 4, 1–22, 21)

2012 m. rugsėjo 12 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Praėjusį trečiadienį kalbėjau apie maldą pirmojoje Apreiškimo Jonui dalyje, o šiandien pereikime prie knygos antrosios dalies. Pirmojoje dalyje malda orientuota į Bažnyčios gyvenimą, o antrojoje dėmesys nukrypsta į visą pasaulį. Juk Bažnyčia keliauja istorijoje, pagal Dievo planą yra jos dalis. Susirinkimas, klausydamasis skaitovo pateikiamos Jono žinios, iš naujo atranda savo užduotį – kaip „Dievo ir Kristaus kunigams“ (plg. Apr 20, 6; 1, 5; 5, 10) prisidėti prie Dievo Karalystės plėtros – ir atsiveria žmonių pasauliui. Čia aikštėn išskyla du gyvenimo būdai ir dialektinis santykis tarp jų: pirmąjį galima pavadinti „Kristaus sistema“, kuriai, laimei, priklauso susirinkimas, o antrąjį – „žemiška, Karalystei ir Sendorai priešiška sistema, atsiradusia veikiant Piktajam“, kuris, apgaudamas žmogų, trokšta sukurti pasaulį, priešingą Kristaus ir Dievo norimam (plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblija ir moralė. Biblinės krikščioniškojo elgesio šaknys, 70). Tad susirinkimas, kad savo veikimu galėtų bendradarbiauti prisidėdamas prie Dievo Karalystės kūrimo, privalo mokėti giliai skaityti gyvenamą istoriją, tikėjimo dvasia pažinti įvykius. Toks skaitymas ir pažinimas, lygiai kaip ir veikla, susiję su malda.

Po Apreiškimo Jonui knygoje septynis kartus pakartoto primygtinio Kristaus paraginimo: „Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia Bažnyčioms“ (plg. Apr 2, 7. 11. 17. 29; 3, 6. 13. 22) susirinkimas iš pradžių pakviečiamas užkopti dangun, kad išvystų tikrovę Dievo akimis; čia aptinkame tris simbolius, tris atspirties taškus, kuriais remdamiesi galime skaityti istoriją, – Dievo sostą, Avinėlį ir knygą (plg. Apr 4, 1–5, 14).

Pirmasis simbolis yra sostas, kuriame sėdi tas, kurio Jonas neapibūdina, nes jis pranoksta bet kokį žmogiškąjį įsivaizdavimą; gali tik užsiminti apie grožį ir džiaugsmą, kuriuos kelia buvimas jo akivaizdoje. Šis slėpiningas Sėdintysis yra Dievas, visagalis Dievas, kuris neužsisklendė danguje, bet prisiartinio prie žmogaus ir sudarė su juo sandorą, Dievas, leidžiantis slėpiningai, bet realiai išgirsti istorijoje savo balsą, simboliškai išreiškiamą žaibais ir griaustiniais. Aplink sostą pasirodo įvairių elementų, kaip antai vienatinę istorijos Viešpatį nepalaujama garbinantys dvidešimt keturi vyresnieji ir keturios būtybės.

Taigi pirmasis simbolis yra sostas. Antrasis – knyga, kurioje surašytas Dievo planas įvykių ir žmonių atžvilgiu. Knyga sandariai užantspauduota septyniais antspaudais, ir niekas negali jos skaityti. Suvokdamas žmogaus negebėjimą pažinti Dievo planą, Jonas taip nusimena, kad net pravirksta. Tačiau žmogaus sutrikimas priešais istorijos slėpinį nėra beviltiškas: kai kas gali atversti knygą ir pažiūrėti.

Ir čia pasirodo trečiasis simbolis – Kristus, ant kryžiaus paaukotasis Avinėlis. Jis stovi, o tai yra prisikėlimo ženklas. Avinėlis vieną po kito nuplėšia antspaudus ir atskleidžia Dievo planą, giliają istorijos prasmę.

Ką sako šie simboliai? Jie mums primena, kaip turėtume skaityti istorijos ir savo pačių gyvenimo įvykius. Naujaip žvelgti į daiktus ir suvokti jų tikrąją prasmę mokomės kreipdami žvilgsnį į Dievo dangų per nuolatinį santykį su Kristumi ir asmeninėje bei bendruomeninėje maldoje atverdami jam savo širdį ir protą. Malda yra kaip atviras langas, pro kurį galime žvelgti į Dievą, – ne tik tam, kad prisimintume tikslą, kurio link žengiame, bet ir kad Dievo valia galėtumėm apšviesti mūsų žemišką kelią ir padėtų mums pagal ją intensyviai bei atsidavusiai gyventi.

Kaip Viešpats veda krikščionių bendruomenę prie gilesnio istorijos skaitymo? Pirmiausia kviesdamas realistiškai žvelgti į dabartį, kurioje gyvename. Taigi Avinėlis nuplėšia pirmus keturis antspaudus, ir Bažnyčia išvysta pasaulį, į kurį yra įkelta, pasaulį, kuriame yra įvairių neigiamų elementų. Tai paties žmogaus sukeltas blogis, kaip antai smurtas, kylantis iš tokio troškimo turėti, būti pranašesniau už kitą, kad galop imama vienam kitą žudyti (antras antspaudas), arba neteisingumas, nes žmonės negerbia prisiimtų įstatymų (trečias antspaudas). Šitai lydi negerovės, kurias tenka pakelti pačiam žmogui, pavyzdžiui, mirtis, badas, liga (ketvirtas antspaudas). Šios dažnai dramatiškos tikrovės akivaizdoje bažnytinė bendruomenė raginama niekada neprarasti vilties, tvirtai tikėti, kad tariama Piktojo visagalybė susiduria su tikrąja Dievo visagalybe. Kaip tik tokia yra Avinėlio nuplėšiamo pirmo antspaudo žinia: „Ir aš regėjau: štai pasirodė baltas žirgas ir ant jo raitelis su kilpiniu rankoje. Jam buvo duotas vainikas, ir jis išjojo kaip nugalėtojas, kad dar nugalėtų“ (Apr 6, 2). Į žmogaus istoriją įžengė Dievo, galinčio blogį ne tik atsverti, bet ir nugalėti, jėga. Balta spalva primena prisikėlimą: Dievas taip prisiartinio, kad nužengė į mirties tamsą, kad ją apšviestų savo dieviškojo gyvenimo spindesiu, prisiėmė pasaulio blogį, kad nuskaistintų savo meilės ugnimi.

Kaip toks krikščioniškasis tikrovės supratimas galėtų augti? Apreiškime Jonui mums sakoma, kad šį šviesos

ir gilios vilties regėjimą kiekviename iš mūsų ir mūsų bendruomenėje maitina malda: ji mus kviečia nesileisti būti nugalėtam blogio, bet nugalėti blogį gėriu, žvelgti į nukryžiuotą ir prisikėlusį Kristų, leidžiantį mums būti jo pergalės dalininkais. Bažnyčia gyvena istorijoje, ji neužsislendžia savyje, bet, supama sunkumų ir kančių, drąsiai žengia savo keliu primygtinai tikindama, kad blogis galiausiai nenu gali gėrio, kad tamsa neaptemdo Dievo spindesio. Tai svarbus momentas mums: būdami krikščionys, niekada negalime būti pesimistai; žinome, kad savo gyvenimo kelyje dažnai susiduriame su smurtu, melu, neapykanta, persekiojimu, bet tai neatima iš mūsų drąsos. Pirmiausia malda moko regėti Dievo ženklus, jo artumą ir veikimą, negana to, moko patiems būti gėrio šviesuliais, skleidžiančiais viltį ir rodančiais, kad pergalė yra Dievo.

Toks žvilgsnis akina dėkoti bei šlovinti Dievą ir Avinėlių: dvidešimt keturi vyresnieji ir keturios būtybės drauge gieda „naują giesmę“, kuria aukštinamas Kristus, visa darančio nauja (plg. *Apr 21, 5*), darbas. Tačiau tas atnaujinimas pirmiausia yra prašytina dovana. Čia aptinkame dar vieną elementą, kuris turi būti būdingas maldai, – primygtinį prašymą, kad Viešpaties Karalystė ateitų, kad žmogaus širdis nusilenktų Dievo viešpatavimui, kad Dievo valia kreiptų mūsų ir pasaulio gyvenimą. Apreiškimo Jonui regėjime ta prašomoji malda perteikiama svarbiu konkrečiu vaizdu: dvidešimt keturi vyresnieji ir keturios būtybės kiekvienas rankose laiko arfą, lydinčią jų giesmę, ir „aukso indus, pilnus smilkalų“ (5, 8a). Paaiškina ma, jog tai – „šventųjų maldos“ (5, 8b), vadinasi, tų, kurie jau yra pas Dievą, bet ir mūsų visų, kurie dar keliaujame. Taip pat matome, kad priešais Dievo sostą vienas angelas laiko aukso smilkytuvą, kuriame nuolat yra smilkalų, – t. y. mūsų maldų, – jų malonus kvapas aukojamas kartu su maldomis, kylančiomis į Dievo akivaizdą (plg. *Apr 8, 1–4*). Šia simbolika mums pasakoma, kad mūsų maldos – kad ir kokios ribotos, varganos, skurdžios, sausos, netobulos – tartum nuskaistinamos ir pasiekia Dievo širdį. Tad galime būti tikri – nėra nereikalingų, nenaudingų maldų, nė viena nenuveina perniek. Ir jos sulaukia atsako, net jei jis kartais būna slėpingas, nes Dievas yra begalinė meilė ir gailestingumas. Angelas, rašo Jonas, „paėmė smilkytuvą, pripildė jį aukuro žarijų ir sviedė į žemę. Ir sugriaudė griausmai, pakilo šauksmai, sublyksėjo žaibai, sudrebėjo žemė“ (8, 5). Tas įvaizdis reiškia, kad Dievas nėra nejautrus mūsų maldavimams, jis įsikiša ir leidžia žemėje pajusti savo galią ir išgirsti savo balsą, sudrebina žemę ir supurto Piktojo sistemą. Dažnai blogio akivaizdoje jaučiamės nieko negalį padaryti, bet kaip tik mūsų malda yra pirmutinis ir iš visų veiksmingiausias mūsų atsakas, sustiprinantis mūsų

kasdienį įsipareigojimą skleisti gėrį. Dievo galybė padaro mūsų silpnumą vaisingą (plg. *Rom 8, 26–27*).

Baigdamas norėčiau tarti kelis žodžius apie baigiamąjį dialogą (plg. *Apr 22, 6–21*). Jėzus kelis sykius pakartoja: „Štai aš veikiai ateinu“ (*Apr 22, 7, 12*). Ta ištara kreipia ne tik į ateitį, laiko pabaigą, bet ir į dabartį: Jėzus ateina, apsigyvena tame, kuris į jį tiki ir jį priima. Todėl Šventosios Dvasios vadovaujama bendruomenė primygtinai prašo Jėzaus ateiti vis arčiau: „Ateik!“ (*Apr 22, 17a*): ji yra tartum „sužadėtinė“ (22, 17), karštai trokštanti jungtųjų pilnatvės. Ji trečią kartą kviečia: „Amen. Ateik, Viešpatie Jėzau!“ (22, 20b), ir skaitovas užbaigia ištara, rodančią to artumo pajutimą: „Viešpaties Jėzaus malonė su jumis visais!“ (22, 21).

Nors simboliai ir sudėtingi, Apreiškimas Jonui įtraukia mus į labai turtingą maldą; jos dėka ir mes girdime ir šloviname Viešpatį, dėkojame jam, kontempliuojame jį ir prašome jo atleisti. Didžiosios bendruomeninės liturginės maldos struktūra taip pat galingai kviečia iš naujo atrasti Eucharistijai būdingą nepaprastą perkeičiamąją jėgą. Čia norėčiau primygtinai paraginti, kad būtume ištikimi šventosioms Mišioms Viešpaties dieną, sekmadieniui, tikrajam savaitės centrui! Turtinga malda Apreiškimo Jonui knygoje primena mums deimantą: jis turi daug kerinčių briaunų, bet jo brangumą lemia nepakartojamo centrinio branduolio skaidrumas. Tad maldos įtaigios formos, aptinkamos Apreiškime Jonui, leidžia suspindėti nepakartojamam ir neapsakomam Jėzaus Kristaus brangumui. Dėkoju.

Liturgija – maldos mokykla

2012 m. rugsėjo 26 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Pastaraisiais mėnesiais žengėme Dievo žodžio apšviestu keliu, kad išmoktume vis autentiškiau melstis žvelgdami į kai kurias Senojo Testamento asmenybes, psalmes, šventojo Pauliaus laiškus ir Apreiškimą Jonui, bet pirmiausia į Jėzaus nepakartojamą ir pamatinį patyrimą santykio su dangiškuoju Tėvu plotmėje. Iš tiesų tik Kristuje žmogus geba susivienyti su Dievu taip giliai ir artimai, kaip vaikas su mylinčiu tėvu, tik Jame galime visiškai tikrai atsigręžti į Dievą meiliai vadindami jį „Aba, Tėve!“ Kaip ir apaštalai, praėjusiomis savaitėmis kartojome ir šiandien sakome Jėzui: „Viešpatie, išmokyk mus melstis“ (*Lk 11, 1*).

Be to, trokšdami intensyviau gyventi asmeniniu ryšiu su Dievu, išmokome šauktis Šventosios Dvasios, kuri yra pirmoji Prisikėlusiojo dovana, nes ji „ateina pagalbon mūsų silpnumui. Mes juk nežinome, ko turėtume deramai melsti“ (Rom 8, 26), – sako šventasis Paulius, ir mes žinome, kad jis teisus.

Po mūsų ilgų katechezijų apie malda Šventajame Rašte serijos dabar galime paklausti: kaip galėčiau pats leistis būti formuojamas Šventosios Dvasios ir įgyti gebėjimą įžengti į Dievo aplinką, melstis su Dievu? Kokia ta mokykla, kurioje ji moko mane melstis ir ateina į pagalbą mano silpnumui parodydama, kaip dera kreiptis į Dievą? Praėjusiomis savaitėmis sužinojome, kad pirmutinė maldos mokykla yra Šventasis Raštas. Jis yra nuolatinis Dievo ir žmogaus dialogas, besirutuliojantis dialogas, kai Dievas prie mūsų vis labiau artinasi, o mes vis geriau pažįstame jo veidą, balsą, būtį. Žmogus mokosi pažinti Dievą, su juo kalbėtis. Skaitydami Šventąjį Raštą, praėjusiomis savaitėmis ieškojome to dialogo ir kėlėme klausimą, kaip užmegzti ryšį su Dievu.

Bet yra dar viena brangi „vieta“, brangi augimo malda „versmė“, gyvojo vandens versmė, kuo artimiausiai susijusi su ankstesne. Turiu galvoje liturgiją, tą pirmutinę vietą, kur Dievas mus čia ir dabar užkalbina bei laukia mūsų atsakymo.

Kas yra liturgija? Atsivertę Katalikų Bažnyčios katekizmą – visada vertingą ir net būtiną priemonę, – aptinkame, kad žodis „liturgija“ iš pradžių reiškė „tarnavimą tautos vardu tautai“ (1069). Krikščioniškoji teologija šią graikų pasaulio sąvoką perėmė turėdama galvoje Dievo tautą, kilusią iš Kristaus, kuris ant kryžiaus išskėtė rankas, kad žmones suvienytų vienatinio Dievo ramybėje. „Tarnavimas tautai“, egzistuojančiai ne savo išgalėmis, bet atsiradusiai iš Jėzaus Kristaus Velykų slėpinio. Iš tiesų Dievo tauta remiasi ne kraujo, teritorijos ar nacijos ryšiais, bet gimsta iš Dievo Sūnaus darbo ir Jo mums dovanojamos bendrystės su Tėvu.

Katekizme, be to, nurodoma, kad „krikščioniškojoje tradicijoje (žodžiu „liturgija“) žymimas Dievo tautos dalyvavimas Dievo darbe“ (1069), nes Dievo tauta, kaip tokia, egzistuoja tik Dievo darbo galia.

Mums tai primena ir Vatikano II Susirinkimo eiga. Šis Susirinkimas prieš penkiasdešimt metų prasidėjo šventosios liturgijos schemos aptarimu. 1963 m. gruodžio 4 d. ši buvo iškilmingai patvirtinta kaip pirmasis Vatikano II Susirinkimo dokumentas. Tai, jog pirmasis Susirinkimo vaisius buvo Konstitucija apie liturgiją, kai kas laikė atsitiktinumu. Atrodė, kad liturgija iš gausių projektų mažiausiai kelia ginčų ir kaip tik todėl laikyta

savotiškomis pratybomis mokantis Susirinkimo darbo metodologijos. Tai, kas iš pirmo žvilgsnio atrodė atsitiktinumas, iš tikro buvo, turint prieš akis Bažnyčios svarbiausių temų ir užduočių hierarchiją, teisingas pasirinkimas. Pradėdamas liturgijos temą, Susirinkimas aiškiai į pirmą planą iškėlė Dievo absoliučią pirmenybę. Pirmutinėje vietoje Dievas – būtent šitai pasakoma Susirinkimo apsisprendimu pradėti nuo liturgijos. Jei žvilgsnis į Dievą nėra lemiantis, visa kita netenka krypties. Pagrindinis liturgijos kriterijus yra nukreiptumas į Dievą, tik tada galima dalyvauti Jo darbe.

Dabar galėtume paklausti: kas yra tas Dievo darbas, kuriame esame pašaukti dalyvauti? Konstitucijoje apie šventąją liturgiją mums, regis, pateikiamas dvejetainis atsakymas. 5-ajame skyrelyje nurodoma, kad Dievo darbas yra išganomasis veikimas istorijoje, o jo aukščiausiasis taškas – Jėzaus Kristaus mirtis ir prisikėlimas. To paties dokumento 7-ajame skyrelyje kaip „Kristaus darbas“ apibrėžiamas kaip tik liturgijos šventimas. Iš tiesų abi reikšmės neatskiriamai viena su kita susijusios. Paklausus, kas pasauliui ir žmogui teikia išganymą, atsakymas gali būti tik toks: Jėzus iš Nazareto, Viešpats, nukryžiuotas ir prisikėlęs Kristus. Kur šiandien man, mums sudabartinamas išganymas nešančio Kristaus mirties ir prisikėlimo slėpinys? Atsakymas: Kristaus veikime per Bažnyčią, liturgijoje, ypač Eucharistijos sakramente, sudabartinančiame mus atperkančio Dievo Sūnaus auką, Sutaikinimo sakramente, kuriame iš nuodėmės mirties randasi naujas gyvenimas, ir kituose pašventinančiuose sakramentuose (plg. *Presbyterorum ordinis*, 5). Taip Kristaus mirties ir prisikėlimo velykinis slėpinys tampa Susirinkimo liturginės teologijos centru.

Ženkime dar vieną žingsnį ir paklauskime: kaip galimas tas Kristus Velykų slėpinio sudabartinimas? Prabėgus dvidešimt penkeriems metams po konstitucijos *Sacrosanctum Concilium* paskelbimo, palaimintasis Jonas Paulius II rašė: „Kad sudabartintų Velykų slėpinį, Kristus visada yra savo Bažnyčioje, pirmiausia liturginiame vyksme. Tad liturgija yra pirmutinė krikščionių susitikimo su Dievu ir jo siųstuoju Jėzumi Kristumi vieta (plg. *Jn 17, 3*)“ (*Vicesimus quintus annus*, 7). Katalikų Bažnyčios katekizme apie tai parašyta štai kas: „Sakramentinis šventimas yra Dievo vaikų susitikimas su savo Tėvu Kristuje ir Šventojoje Dvasioje; tas susitikimas vyksta kaip dialogas veiksmais ir žodžiais“ (1153). Todėl tinkamas liturgijos šventimas pirmiausia yra malda, pokalbis su Dievu, klausymasis ir atsakas. Kalbėdamas apie psalmių malda, šventasis Benediktas savo „Reguloje“ vienuoliams nurodo: „*Mens concordet voci* – dvasia teatitinka balsą.“ Šventasis moko, kad psalmių maldos žodžiai turi būti pirmesni už mūsų

dvasią. Paprastai pirmesnė būna mintis, paskui paverčiama žodžiais. Liturgijoje, priešingai, pirmesni yra žodžiai. Dievas dovanojo žodžius, o liturgija tuos žodžius siūlo mums. Turime išsiskverbti į žodžius, į jų reikšmę, įimti juos savin, suderinti save su tais žodžiais. Šitaip tampame Dievo vaikais, panašiais į Jį. Konstitucijoje *Sacrosanctum Concilium* primenama: norint laiduoti liturgijos sėkmingiausią veikimą, „būtina, kad tikintieji joje dalyvautų su atitinkamu vidiniu nusiteikimu, išgilintų į tai, ką sako, ir bendradarbiautų su malone, neimdami jos veltui“ (11). Svarbi pamatinė dialogo su Dievu liturgijoje sąlyga yra mūsų žodžių ir to, ką nešiojamės širdyje, atitikimas. Išsiskverbdami į maldos didžiosios istorijos žodžius, patys imame atitikti tų žodžių dvasią ir tampame gebantys kalbėtis su Dievu.

Šiame kontekste norėčiau pabrėžti tik vieną momentą, liturgijos metu mus kviečiantį ir mums padedantį atrasti tokią darną su tuo, ką švęsdami liturgiją girdime, sakome ir darome. Turiu galvoje kvietimą, celebranto tariamą prieš Eucharistijos maldą: *Sursum corda*, kvietimą pakelti savo širdį aukščiau rūpesčių, troškimų, būgštavimų, išsiblaškymo raizgalynės. Mūsų širdis, vidus turi nuolankiai atsiverti Dievo žodžiui ir susivienyti su Bažnyčios malda, kad mūsų tariamų ir girdimų žodžių galia nukryptų į Dievą. Širdis turi žvelgti į tarp mūsų esantį Dievą – štai toks turi būti esminis nusiteikimas.

Liturgiją švenčiant su šia pamatine nuostata, mūsų širdis tartum išlaisvinama iš žemyn traukiančios gravitacinės jėgos ir viduje pakeliama viršun, tiesos, meilės, Dievo link. Katalikų Bažnyčios katekizme primenama: „Kristaus ir Šventosios Dvasios misija, sakramentinėje Bažnyčios liturgijoje skelbianti, sudabartinanti ir perteikianti išganymo slėpinį, toliau tęsiasi besimeldžiančioje širdyje. Dvasinio gyvenimo mokytojai širdį kartais lygina su altoriumi“ (2655): „*Altare Dei est cor nostrum.*“

Brangūs bičiuliai, tinkamai išgyvename ir švenčiame liturgiją tik tada, kai esame maldingai nusiteikę ir trokštame ne „ką nors daryti“, pasirodyti ar veikti, bet kaupti širdį į Dievą bei maldingai vienijamės su Kristaus slėpiniu ir Sūnaus pokalbiu su Tėvu. Pasak šventojo Pauliaus, pats Dievas moko mus melstis (plg. *Rom 8, 26*). Jis pats mums dovanojo tinkamus kreipimosi į Jį žodžius, žodžius, kuriuos atrandame psalmyne, didžiosiose šventosios liturgijos maldose ir švęsdami Eucharistiją. Prašykime Viešpatį, kad padėtų mums kasdien vis labiau suvokti, jog liturgija yra Dievo ir žmogaus darbas, malda, kylanti iš Šventosios Dvasios ir mūsų, vidumi atsigręžusių į Tėvą vienybėje su žmogumi tapusiu Dievo Sūnumi (2564). Dėkoju.

Apie liturginės maldos bažnytinę prigimtį

2012 m. spalio 3 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Praėjusioje katechezėje pradėjome kalbėti apie vieną iš iškilų krikščioniškosios maldos šaltinių – apie šventąją liturgiją, kuri, pasak Katalikų Bažnyčios katekizmo, yra dalyvavimas Kristaus Šventojoje Dvasioje į Tėvą kreipiamoje maldoje. Liturgija yra visos krikščionių maldos versmė ir vainikas“ (1073). Šiandien paklauskime: ar mano gyvenime pakankami vietos maldai? Kokia vieta mano ryšyje su Dievu tenka maldai, pirmiausia šv. Mišioms, kaip dalyvavimui bendroje Kristaus Kūno, kuris yra Bažnyčia, maldoje?

Atsakydami į šį klausimą, pirmiausia turėtume atminti, kad malda yra Dievo vaiko gyvas ryšys su be galo geru Tėvu, jo Sūnumi Jėzumi Kristumi ir Šventąja Dvasia (plg. ten pat, 2565). Maldos gyvenimo esmė yra nuolat jausti Dievo artumą, gyventi palaikant kasdienį ryšį su Dievu kaip su artimiausiu šeimos nariu, kaip su tikru draugu. Kaip tik santykis su Dievu apšviečia visus kitus mūsų santykius. Tokia gyvenimo bendrystė su trivieniu Dievu galima todėl, kad esame krikštu įtraukti į Kristų ir nuo tada suvienyti su juo (plg. *Rom 6, 5*).

Iš tiesų tik Kristuje galime kaip vaikai kalbėtis su Dievu Tėvu, tik bendrystėje su Sūnumi galime kauptis taip, kaip ir Jis: „Aba“. Tik bendrystėje su Kristumi galime pažinti Dievą kaip tikrą Tėvą (plg. *Mt 11, 27*). Todėl krikščioniškosios maldos esmė yra niekada nenugręžti žvilgsnio nuo Kristaus, bet nuolatos žvelgti į jį vis naujaip, kalbėtis su juo, pasilikti tyloje su juo, klausytis jo, veikti ir kentėti su juo. Kristuje, „visos kūrinijos pirmgimyje“, kuriame visa sukurta (plg. *Kol 1, 15*), krikščionis vėl atranda savo tikrąją tapatybę. Susitapatindamas, susivienydamas su Juo, pažįstu savo žmogiškąją tapatybę, tikrojo sūnaus, žvelgiančio į Dievą kaip į meilės kupiną Dievą, tapatybę.

Tačiau neužmirškime: Kristų kaip gyvą Asmenį atrandame, pažįstame Bažnyčioje. Ji yra „jo Kūnas“. Tą kūniškumą padeda suprasti Biblijos žodžiai apie vyrą ir moterį: abu tampa vienu kūnu (plg. *Pr 2, 24; Ef 5, 30; 1 Kor 6, 16*). Kristaus ir Bažnyčios ryšys, neišardomas dėl meilės vienijančios galios, „tu“ ir „aš“ ne panaikina, bet pakyli iki didžiausios vienybės. Atrasti savo tapatybę su Kristumi reiškia įžengti į bendrystę su juo, tai manęs nepanaikina, bet pakelia iki aukščiausio, Dievo sūnaus Kristuje, kilnumo: „Dievo ir žmogaus meilės istoriją sudaro būtent tai, kad ta valios bendrystė išauga į

mąstymo ir jautimo bendrystę, taip mūsų ir Dievo valiai vis labiau sutampant“ (*Deus caritas est*, 17). Melstis reiškia būti keliamam į Dievo aukštybę per būtiną, laipsnišką mūsų būties perkeitimą.

Dalyvaudami liturgijoje, vartojame Motinos Bažnyčios kalbą, mokydamiesi kalbėti su ja ir per ją. Jau minėjome, kad šitai, savaime suprantama, įvyksta ne iškart, bet pamažėle. Turiu savo malda, gyvenimu, kančia, džiaugsmu ir mintimis vis labiau panirti į Bažnyčios žodžius. Toks ir yra mane perkeičiantis kelias.

Manau, kad, remdamiesi šiais samprotavimais, galime pamėginti atsakyti į pradžioje iškeltą klausimą: kaip man išmokti melstis, kaip augti savo malda? Pažvelkime į pavyzdį, kurio mokė Jėzus, – į „Tėve mūsų“. Pirmas žodis yra „Tėve“, antras – „mūsų“. Atsakymas akivaizdus: mokausi melstis, puoselėju savo malda kreipdamasis į Dievą kaip į Tėvą ir melddamasis su kitais, melddamasis su Bažnyčia ir priimdamas jos dovanotus žodžius, vis labiau pažindamas jų prasmę ir praturtėdamas. Dialogas, Dievo užmezgamas su kiekvienu iš mūsų ir mūsų su juo, maldoje visada apima „su“: negaliu melstis Dievui individualistiškai. Liturginėje maldoje, pirmiausia Eucharistijoje ir bet kurioje liturgijos išugdytoje maldoje, kalbame ne kaip pavieniai asmenys, bet esam įsitraukę į besimeldžiančios Bažnyčios „mes“. Įžengdami į tą „mes“, turime perkeisti savo „aš“.

Norėčiau stabtelėti prie dar vieno svarbaus aspekto. Katalikų Bažnyčios katekizme rašoma: „*Naujosios Sanktoros liturgijoje* visa liturginė veikla, ypač Eucharistijos ir sakramentų šventimas, yra Kristaus ir Bažnyčios susitikimas“ (1097); Vadinasi, švenčia „visas Kristus“, visa bendruomenė, Kristus Kūnas, suvienytas su jo Galva. Tad liturgija yra ne bendruomenės „rodymasis“, bet išžengimas iš „buvimo sau“, iš užsisklendimo savyje ir dalyvavimas dideliame pokylyje, išžengimas į didžiulę gyvą bendruomenę, kurioje maitina pats Dievas. Liturgija suponuoja visuotinumą, ir tą visuotinumą visiems privalu vis iš naujo suvokti. Krikščioniškoji liturgija yra visuotinės šventyklos kultas, o ta šventykla – prisikėlęs Kristus, kurio rankos ant kryžiaus išskėstos, kad visus apkabintų Dievo amžinąja meile. Tai atviro dangaus kultas, o ne pavienės bendruomenės konkrečioje vietoje ir konkrečiu laiku įvykis. Svarbu, kad kiekvienas krikščionis pasijustų esąs ir tikrai būtų įtrauktas į šį visuotinį „mes“, kuris yra „aš“ Kristaus Kūne, Bažnyčioje, pagrindas ir prieglobstis.

Sykiu visada prieš akis reikia turėti ir pripažinti Dievo įsikūnijimo logiką: jis prisiartinio įžengdamas į žmogaus istoriją ir prigimtį, tapdamas vienu iš mūsų. Jis

ir toliau lieka artimas Bažnyčioje, savo Kūne. Todėl liturgija yra ne praeities įvykio atminimas, bet laikus ir erdves transcenduojančio ir suvienijančio Kristaus velykinio slėpinio artumas. Jei švenčiant Kristaus centriškumas neišryškėja, tai tokia liturgija nėra krikščioniška, nes krikščioniškoji visiškai priklauso nuo Viešpaties ir yra palaikoma jo kuriamojo artumo. Dievas veikia per Kristų, todėl ir mes galime veikti tik per jį ir jame. Kiekvieną dieną turi stiprėti mūsų įsitikinimas, kad liturgija yra ne mūsų, mano „darbas“, bet Dievo veikimas mumyse ir su mumis.

Vadinasi, liturgiją švenčia ne individas – kunigas ar tikintysis – ar grupė, tai pirmiausia yra Dievo veikimas per Bažnyčią, turinčią savo istoriją, turtingą tradiciją ir kūrybinės galios. Dėl liturgijai būdingo tokio visuotinio ir pamatinio atvirumo ji niekada negali būti pavienės bendruomenės ar žinovų išgalvojama ar keičiama, bet visada turi išlikti ištikima visuotinės Bažnyčios formoms.

Net mažiausios bendruomenės liturgijoje visada yra visa Bažnyčia. Todėl liturginėje bendruomenėje nėra „svetimų“. Kiekviename liturginiame šventime dalyvauja visa Bažnyčia, dangus ir žemė, Dievas ir žmonės. Net ir švenčiama konkrečioje vietoje ir konkrečiu laiku bei esanti apibrėžtos bendruomenės „taip“, krikščioniškoji liturgija pagal savo prigimtį yra visuotinė, kylanti iš visa ir vedanti į visa, vienybėje su popiežiumi, vyskupais, visų amžių ir vietovių tikinčiaisiais. Juo giliau tai suvokiama švenčiant, juo vaisingiau įgyvendinama autentiška liturgijos prasmė.

Brangūs bičiuliai, Bažnyčia regimai reiškiasi daugeliu būdų: gailestingumo darbais, misijų projektais, asmeniniu apaštalavimu, kurį savo aplinkoje privalo vykdyti kiekvienas krikščionis. Tačiau ta vieta, kur tobulai išgyvenama Bažnyčia, yra liturgija: ji yra aktas, kuriuo tikime, kad Dievas įžengia į mūsų į tikrovę, ir mes galime jį sutikti, paliesti, aktas, kuriuo įžengiame į sąlytį su Dievu: jis ateina pas mus ir mes esame jo apšviečiami. Jei mąstome apie liturgiją tik rūpindamiesi, kaip padaryti ją patrauklesnę, įdomesnę ir gražesnę, rizikuojame užmiršti esminį dalyką: liturgija švenčiama Dievui, o ne sau patiems, ji yra jo darbas, Dievas yra jos subjektas, o mes turime jam atsiverti ir leisti būti jo ir jo Bažnyčios vedami.

Todėl prašykime Dievą, kad išmokytų mus kasdien gyventi šventąją liturgiją, pirmiausia Eucharistijos šventimu, melstis įsitraukus į Bažnyčios „mes“, kreipiančios savo žvilgsnį ne į save, bet į Dievą, ir suvokiant save kaip visų laikų bei vietovių gyvosios Bažnyčios dalį. Dėkoju.

Lietuvos vyskupų ganytojiškasis laiškas pradedant Tikėjimo metus

2012 m. spalio 11 d.

Nebijokite, Bičiuliai, atverti durų Kristui! Jis pažįsta žmogaus širdį ir moka atsakyti į skaudžiausius jo nerimo klausimus, – šie lygiai prieš du dešimtmečius Šventų Jonų bažnyčioje Vilniuje pasakyti palaimintojo popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiai ir šiandien mus drąsina bei ragina.

Šie metai yra puiki proga giliau apmąstyti savo tikėjimą Kristumi ir plačiau atverti Jam savo širdies duris, nes popiežius Benediktas XVI paskelbė juos Tikėjimo metais. Tam yra gerų progų – Vatikano II Susirinkimo pradžios penkiasdešimtmečio ir naujojo visuotinio *Katekizmo* laidos dvidešimtmečio sukaktys vertos gražaus atminimo. Tačiau drauge jos turi tapti nauju iššūkiu ir galimybe Lietuvos tikintiesiems pajusti Bažnyčios pulsą, atnaujinti savo tikėjimą, savo pasiryžimą sekti Kristumi. Žemaitijos Krikšto šešių šimtų metų paminėjimas turi tiesti tiltą tarp tėvų nuoširdžiai priimto ir mūsų sąmoningai gaiviamo tikėjimo.

Kartu su visa Bažnyčia esame kviečiami kasdien kreipti savo žingsnius *Tikėjimo vartų* – Šventojo Rašto, Bažnyčios Mokymo ir Tradicijos – link. Šį lobyną aiškiai ir sutelktai atspindi *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, kurį palaimintasis Jonas Paulius II patvirtino 1992 m. spalio 11-ąją. Tai nuostabus šaltinis gilintis į tikėjimo slėpinį, jį suvokti, juo gyventi ir jį perduoti tiems, kurie jo dar nepažįsta. Tikintysis negali likti tik pasyvus stebėtojas šiandieniam pasaulyje, kuriame neretai reikia aktyviai ginti žmogaus orumą ir pamatinės moralines vertybes. Sąmoningam tikinčiajam tikėjimas tampa begaline Dievo dovana, o ne kokiais nors varžančiais pančiais, kurie esą trukdo pasijusti laisvam ir savarankiškam, kaip nuogaštauja tikėjimo nepažįstantys.

Mūsų tikėjimo kelionė, prasidėjusi per Krikštą nuo „aš tikiu“, tampa vaisinga ir įkvepianti bendruomenėje, kurioje „mes tikime“ į vieną ir tą patį Kristų. Mes kiekvienas tikėjimą išgyvename pirma asmeniškai, o po to bendruomeniškai. Tad ir šie metai, tikimės, daugeliui bus proga prisiminti jau primirštas maldas, idant galėtume kartu melstis šeimose, pradėdami ir užbaigdami dieną ar prašydami Dievą laiminti mūsų valgi. Kitiems, ypač dvasininkams ir vienuoliams, tai taps kvietimu vis labiau irtis į gilumą.

Būkime kantrūs ir nuoširdūs savo artimųjų ugdytojais, kad mūsų šeimos taptų autentiškais tvirtu tikėjimo židiniais, suvienytais tos vienos ir visuotinės Katalikų Bažnyčios. Paskirkime savo namuose pagarbią vietą krikščioniškam ženklui: kryžiui ar religiniam paveikslui, kurie mums primintų, jog esame pašaukti būti Kristaus liudytojais. Religinė knyga ar spauda, katalikiški interneto puslapiai tebūna tos priemonės, kurios pažadins jaunosios kartos smalsumą, prasmingai užpildys poilsio valandėlę. Pakvieskime artimuosius aplankyti katalikiškas šventoves Lietuvoje ir pasaulyje.

Vienas pirmųjų gyvo ir džiaugsmingo tikėjimo žingsnių – tai atrasti save kaip Apaštalų Tikėjimą išpažįtančios parapijos narį. Suvokime, kaip svarbu ir reikalinga kartu su visa tikinčiųjų bendruomene švęsti sekmadienio šv. Mišias bei sakramentus. Išgyvenkime vienybę aktyviai dalyvaudami liturgijoje, atsiliepdami drąsiai ir aiškiai, taip pat savo balsais giesme šlovindami Dievą.

Įsitraukę į savo parapijos savanorišką veiklą, padėdami vieni kitiems, labiau suvoksime Visuotinę Bažnyčią ir savo tikėjimo bendruomenes kaip jaukius namus, kur visuomet mūsų laukia mylintis Dievas bei artimi žmonės.

Atraskime dvasios atgaivą ir vidinį atsinaujinimą rekolekcijų tyloje bei studijuodami Vatikano II Susirinkimo ir *Katekizmo* mokymą. Drauge iš naujo suvoksime savo vietą Bažnyčioje, suprasime Bažnyčios uždavinius ir krikščionio pašaukimą šių dienų pasaulyje.

Būti maldos žmonėmis ir tikėjimo liudytojais ypač kviečiame visus kunigus, klierikus bei pašvęstojo gyvenimo bendruomenių narius. Atsigręžkime į mūsų tautos bei pasaulio šventuosius, kurie paliko ženklų pėdsaką istorijoje. Melddami jų užtarimo ir globos, sekime kartu su jais Kristų, vienintelį mūsų Išganytoją.

Šiais Tikėjimo metais visi nuoširdžiai atsiliepkime į popiežiaus Benedikto XVI raginimą *autentiškam ir atnaujintam atsivertimui į Viešpatį, vienintelį pasaulio Išganytoją*. O Švč. Mergelė Marija, kuri yra nuostabiausias pavyzdys, tepadeda mums augti dvasia ir tikėjimu. Amen.

Tikėjimo metai Lietuvoje

Pastoraciniai pasiūlymai

Popiežius Benediktas XVI spalio 11 dieną paskelbdamas Tikėjimo metus kviečia visus pasaulio katalikus giliau apmąstyti ir atnaujinti savo tikėjimą: „Švęskime tuos metus prideramai ir vaisingai. Intensyviau apmąstykite tikėjimą, kad visiems į Kristų tikintiesiems padėtume sąmoningiau ir tvirčiau pritarti Evangelijai, ypač gilių permainų valandą, kurią kaip tik dabar išgyvena žmonija. Turėsime progą išpažinti tikėjimą į prisikėlusį Viešpatį savo katedrose ir viso pasaulio bažnyčiose, savo namuose ir šeimose, kad kiekvienas labiau pajustų poreikį geriau pažinti ir būsimoms kartoms perduoti nekintamą tikėjimą“ (*Porta fidei*, 8). Atsiliepiant į šį raginimą, ieškoma įvairių iniciatyvų, kurios galėtų tapti papildoma pagalba gilinantįs į tikėjimo slėpinį, kurį mums perteikia Bažnyčia per Jėzaus Kristaus Apreiškimą ir savo mokymą. Šias pastangas galima apibendrinti šiais punktais:

Lietuvos mastu

Ganytojų laiškas pradedant Tikėjimo metus.

Skatinti tikinčiuosius išmokti bei parapijose sekmadieniais praktikuoti Nikėjos-Konstantinopolio tikėjimo išpažinimą. Parengti lankstinuką, kuris būtų dalijamas parapijose.

Raginti bažnyčiose ant šoninių altorių padėti Katalikų Bažnyčios katekizmą, kaip regimą ženklą Bažnyčios Mokymo, kuris yra skirtas tikintiesiems kaip konkrečios gairės tikėjimo ir doros klausimais.

Internete sukurti Tikėjimo metams skirtą puslapį. Jame bus dedami fundamentalūs Bažnyčios dokumentai minėtiems metams švęsti: Vatikano II Susirinkimo nutarimai, Katalikų Bažnyčios katekizmas ir jo Santrauka (*Kompendiumas*), popiežiaus katechetinės homilijos bei kalbos. Puslapyje pateikiamas logotipas, himnas, naujienos iš pasaulio ir Lietuvos, susijusios su Tikėjimo metais. Taip pat straipsniai, vaizdo, garso ir kita metodinė medžiaga, skirta asmeniškai pasiskaityti ir katechezėms. Kviečiame visas religines organizacijas prisidėti prie šio bendro projekto. Puslapis bus aktyvuotas spalio 11 dieną, jo nuoroda: www.tikejimometai.lt.

Pakviesti katalikišką žiniasklaidą aktyviau įsitraukti į vaisingesnį tikėjimo slėpinio perteikimą tikintiesiems ir tiems, kurie nutolę, abejoja ar netiki. Įgyvendinti

Lietuvoje Popiežiškosios kultūros tarybos rengiamo ir jau pasaulyje veikiančio „Pagonių kiemo“ projektą. Tai yra dialogas su netikinčiais arba su pakrikštytais, bet nepraktikuojančiais katalikais tikėjimo klausimais. Pasiūlymas rengti „Pagonių kiemo“ pašnekesius ir diskusijas.

Paskatinti katalikišką akademinę visuomenę (katalikiškas mokymo institucijas, kunigų seminarijas bei atskiras organizacijas) ir pašvęstojo gyvenimo institutus rengti seminarus ir konferencijas, rašyti straipsnius tikėjimo tematika.

Pakviesti kunigus teologus, galinčius pakalbėti teologinėse konferencijose pagal Vatikano II Susirinkimo dokumentus. Jie galėtų apžvelgti šiuos dokumentus per vyskupijose organizuojamus kunigų ugdymo susirinkimus.

Vienas svarbių renginių Lietuvos mastu telkiant tikinčiuosius, o ypač jaunimą bendrai maldai ir liudijimui – Jaunimo dienos „Jus aš draugais vadinu“ (plg. *Jn* 15, 1–14) Kaune, Žalgirio arenoje, 2013-ųjų birželio paskutinį savaitgalį.

Vyskupijų ir parapijų mastu

Iškilmingas Tikėjimo metų atidarymas spalio 11 d. vyskupijų katedrose.

Visais Tikėjimo metų sekmadieniais, išskyrus privalomų švenčių dienomis, sakomi gerai parengti ir pritaikyti tikinčiųjų supratimui katechetiniai pamokslai.

Paskatinti tikinčiuosius perskaityti ir rūpestingai apmąstyti Šventojo Tėvo Benedikto XVI apaštališkąjį laišką *Porta fidei*.

Kuo plačiau parapinėje sielovadoje panaudoti jaunimui skirtą katekizmą *YOUCAT* bei šio katekizmo maldynėlį jaunimui, kuris netrukus bus išleistas.

Adventiniai renginiai tikėjimui pagilinti. Katechetiniai susitikimai, kuriuose aiškinami šv. Mišių tekstai, jų prasmė, sakramentai ir jų reikšmė. Apologetinės diskusijos.

Per adventinį šeimų lankymo laiką pakviesti tikinčiuosius atrasti krikščionišką ženklą savo namuose. Paskatinti, kad klebonai tikinčias šeimas paragintų įsigyti, o gal net patys lankydamiesi šeimose joms padovanotų kryželį ar kitą krikščionišką ženklą. Šia linkme būtų labai naudingas egzorcistų sąjungos indėlis – parengtos konferencijos ar straipsniai aiškinant ir pristatant

tikėjimui prieštaraujančius prietarus, magijas, burtus ir kt. dalykus.

Gavėnia. Katechetiniai susitikimai, kuriuose kalbama apie tikėjimo liudytojus – šventuosius ir jų reikšmę šiandienai. Kryžiaus kelio apmąstymai su vyskupijose veikiančiais centrais ir maldos grupelėmis bei jaunimo organizacijomis.

Piligriminės kelionės „Aplankyk šventovę su šeima“. Skatinti tikinčiųjų piligrimystę po Lietuvos šventoves, ypač pakviesti keliauti palaimintojo popiežiaus Jono Pauliaus II piligrimų keliu Lietuvoje. Piligriminės kelionės kunigams ir tikintiesiems į Romą, Lurdą, Fatimą, Šventąją Žemę, Taize. Keliaujame su katechetais, su jaunuimu, parapijos aktyvu. Tikėjimo ir maldos bendrystė.

Gegužės mėnuo. „Marija – tikėjimo žmogus.“ Marija atsiveria savo pritarimu Dievo kvietimui, kuris nepanaikina žmogaus laisvės, bet dėka savo malonės ją ugdo ir stiprina. Tikėjimas leidžia žmogui išsiskleisti pilnutinai, tapti tikru žmogumi. Koks mūsų atsakas į Dievo malonę? Kasdieniniai katechetiniai pamokslai.

Raginti parapijų klebonus aktyvinti maldos grupes savo parapijose, organizuoti Eucharistijos adoracijas, Šv. Rašto skaitymą ir apmąstymus, melstis už katalikiškas šeimas.

Svarbiausi vyskupijų šventovių atlydai. Parengti tikėjimo tematika pamokslus, kurie kviestų susimąstyti ir iš naujo atrasti savo ryšį su Dievu.

Telšių vyskupijoje Žemaičių Krikšto 600 metų sukakties jubiliejiniai renginiai, primenantys tikėjimo pradžią šiame regione.

Iškilmingas Tikėjimo metų uždarymas vyskupijų katedrose 2013 m. lapkričio 24 d.

Asmeninis lygmuo

Tikėjimo metai sutampa su gražiomis visai Bažnyčiai svarbiomis sukaktimis: Vatikano II Susirinkimo pradžios 50-osiomis metinėmis (palaimintasis popiežius Jonas XXIII iškilmingai atidarė Susirinkimą 1962 m. spalio 11 d.) ir Katalikų Bažnyčios katekizmo paskelbimo 20-osiomis metinėmis (palaimintasis popiežius Jonas Paulius II paskelbė naująjį Katekizmą 1992 m. spalio 11 d.). Tad svarbu paraginti tikinčiuosius domėtis Bažnyčios Mokymu, kuris mus vienija ir padeda mums atrasti teisingą kelią pilnutinio tikėjimo slėpinių suvokimo link.

Pakviesti tikinčiuosius įsigilinti į svarbius tikėjimo šaltinius: Šv. Raštą, Katalikų Bažnyčios katekizmą ir Vatikano II Susirinkimo dokumentus bei popiežiaus Benedikto XVI mokymą. Atrasti noro ir laiko dvasinei savišvietai.

Suvokti kasdienės maldos prasmę savo asmeniniame gyvenime. Sekmadienio šv. Mišių šventimas, aktyvus dalyvavimas sakramentiniame gyvenime padeda atrasti naujus dvasios turtus. Malda šeimose, malda grupelėse, Eucharistijos adoracija, rožinis – praktiški būdai, kuriais vis labiau išgyvename savo asmeninį ir bendruomeninį tikėjimą.

Tikėjime yra svarbi ne tik vertikalioji, bet ir horizontalioji veiklos dimensija, kuri mus išvaduoja nuo užsirdymo vien savo poreikiuose ir padaro mus pajėgius atsiverti pilnatvei, aukotis, mylėti, tarnauti ir dalytis. Skatinama tikinčiųjų savanorystė savo parapijose.

Uždegantys pavyzdžiai – tikėjimo liudytojai. Šventieji padeda suvokti, kaip gyventi autentiškai krikščionišką gyvenimą. Kvietimas atrasti šventuosius savo gyvenimo kasdienybėje, skaitant religinę knygą, straipsnius, klausantis radijo laidų.

Tikėjimas mus pačius kviečia tapti Kristaus Gerosios Naujienos nešėjais. Būkime tikėjimo liudytojai savo aplinkoje: pavyzdžiu, patarimu, pokalbiu, maldos praktika. Nebijokime asmeniškai pakviesti savo draugų įsitraukti į Bažnyčios gyvenimą. Gal jiems trūksta drąsos, o mūsų asmenišką pakvietimą gali tapti labai reikšmingas tiems, kurie dėl tam tikrų priežasčių nutolo nuo tikėjimo.

Tikėjimas kiekvieną įpareigoja asmeniškai dvasiškai tobulėti. Stenkimės įkūnyti krikščioniškas dorybes savo kasdienybėje tapdami vis nuolankesni, kantresni, mylintys, atleidžiantys ir kartu laisvi Kristaus tiesoje.

Apaštališkoji Penitenciarija, popiežiaus Benedikto XVI įgaliota, paskelbė dekretą, kuriuo suteikiami visuotiniai atlydai Tikėjimo metų proga. Tikintieji kviečiami pasinaudoti šia specialia malone pagal nurodytas sąlygas ir būdus.

Šiems pastoraciniams pasiūlymams buvo pritarta LVK plenariniame posėdyje, vykusiame 2012 m. spalio 3–4 d. Vilniuje.

Apaštališkasis nuncijus mons. Luigi Bonazzi

Gera daryti gerai

Sveikinimas Švč. Mergelės Marijos Gimimo iškilnių proga

Šiluvos šventovė
2012 m. rugsėjo 9 d.

Brangūs broliai ir seserys,

Ir šiais metais džiaugiuosi atvykęs kartu su jumis į Šiluvą kaip piligrimas susitikti, melstis ir dėkoti Dievui ir mūsų Motinai, kuri apsireiškė šioje vietoje, kad paragintų mus garbinti jos Sūnų Jėzų. Asmeniškai noriu perduoti jums popiežiaus Benedikto XVI sveikinimus, tėvišką meilę ir draugystę. Mūsų Bažnyčios, kuri yra lyg didelė šeima, dvasinės bendrystės dėka Šventasis Tėvas taip pat yra su mumis ir jus laimina.

Jūsų arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pakvietė mane šv. Mišių pabaigoje, kuriose paminėjome taip pat ir didžio Lietuvos sūnaus arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimo palaimintuoju 25-ąsias metines, tarti jums žodį.

Vilniuje, Apaštališkosios nunciatūros koplyčioje, saugoma graži gintarinė mozaika su palaimintojo Jurgio Matulaičio atvaizdu. Daug kartų į ją žvelgiau, daug kartų jam meldžiausi. Kai susipažinau su palaimintojo gyvenimu, mane palietė neišsenkantis arkivyskupo gebėjimas kovoti už gėrio auginimą Bažnyčioje ir tėvynėje didelių socialinių, politinių, kultūrinių ir netgi religinių neramumų laikais.

Ypač giliai mano protą ir širdį palietė arkivyskupo ganytojiškas šūkis „Nugalėk blogį gerumu“ (Rom 12, 21). Daug kartų mažiau apie tuos žodžius ir sakiau sau: tikrasis gėris, gėris, kuris nepraeina, yra Jėzus Kristus, todėl įsileisiu į savo gyvenimą Jėzų ir drauge su juo gebėsiu nugalėti kiekvieną blogį. Bet kasdienybėje, tarp daugybės sunkumų, kaip išmintingai reaguoti, kai esame įtraukti į painių situacijų verpetą? Kaip elgtis su asmenimis, kurių blogas elgesys verčia liudėti?

Vieną dieną spontaniškai kilo mintis pateikti šiuos klausimus palaimintajam Jurgiui Matulaičiui, tad aš jo paklausiau: „O kaip tu blogį nugalėdavai gerumu?“ Man pasirodė, kad išgirdau jo atsakymą: *kad nugalėtume blogį gerumu – reikia: nepasiduoti pagundai blogį nugalėti blogiu, išvengti klaidos nugalėti blogį gėriu, daromu blogai, ir ištvirti nugalint blogį gerumu – daromu gerai.*

Tęsiai mūsų pokalbį ir jo paklausiau: „Palaimintasis Matulaiti, ką reiškia „nepasiduoti pagundai blogį nugalėti blogiu?“

Kai mus paliečia blogis, kai tampame žiauraus, prieš mus nukreipto veiksmo – prievartos, šmeižto ar kitokios neteisybės – auka, labai lengvai užgimsta pagunda atsiliepti į patirtą blogį kerštu, t. y. taip pat blogiu. Kartais galvojame, kad blogas veiksmas gali būti pateisinamas, jei juo siekiame asmeninio ar visuomeninio gėrio. Bet taip nėra. Kaip kad augalas gali augti tik laistomas vandeniui, taip ir žmonių asmeninis ir visuomeninis gyvenimas auga tik gėrio dėka. Blogis, negatyvūs pasirinkimai, nemeilė nekuria nieko. Gėris gimsta tik iš gėrio ir niekada iš blogio. Tiesa, kartais ir blogis gali tapti galimybe atsirasti gėriui, jei kas nors stengiasi daryti gera, kad atitaisytų blogį. Bet pats blogis niekada negali būti gėrio priežastis.

„Palaimintasis Matulaiti, ką reiškia išvengti klaidos nugalėti blogį gėriu, daromu blogai?“

Kad nugalėtume blogį, neužtenka tik geros intencijos ir būti tiesos pusėje, bet privalu gera daryti gerai, nes gėris, daromas blogai, – gimdo blogį. Jei, pavyzdžiui, kažkas suklydusį pradės barti skubiai, neapgalvotai ir pikta, net jei ir sakys teisingus dalykus, jo elgesys bus neišvengiamai klaidingas, nes išprovokuos dar didesnę žalą negu ta, kurią norėjo pašalinti. Štai jums blogai daromo gėrio pavyzdys. Nėra abejonės, kad su blogiu reikia kovoti drąsiai. Tačiau pirmiausia privalome žvelgti giliai į save, kad pamatytume, jog svarbiausias motyvas, dėl kuriuo kalbame ir veikiame, yra vien tik meilė.

„Palaimintasis Matulaiti, ką reiškia ištvirti nugalint blogį gerumu, daromu gerai?“

Kad gera darytume gerai, reikia pirmiau mylėti, paskui taisyti; pirmiau liudyti gėrį, paskui jo mokyti, pirmiau atiduoti save ir aukotis, paskui – su kantriu reiklumu – reikalauti iš mūsų artimo, kad jis iš tiesų pasikeistų. Kitais žodžiais tariant, pirmiausia reikia mūsų sieloje nugalėti tą blogį, su kuriuo norima kovoti šalia savęs, ir budėti, kad kiekviena mūsų iniciatyva kiltų iš meilės, būtų vykdoma su meile ir jos tikslas būtų meilė.

Pagaliau man atrodė, kad palaimintasis Jurgis Matulaitis sako: *vien žmogiškomis jėgomis neįmanoma blogio nugalėti gerumu. Todėl eikite pas Mergelę Mariją, skubėkite pas ją. Ji atves jus pas Jėzų, o Jėzus jus išmokys pasilikti Jo meilėje (Jn 15, 4–9), kuri nugalė blogį gerumu ir mūsų gyvenime sėja taiką, bendrystę ir tikrąją laimę. Amen.*

KOKS YRA VISŲ PIRMASIS ĮSAKYMAS?

31 eilinis sekmadienis (B)

Įst 6, 2–6; Žyd 7, 23–28; Mk 12, 28b–34

Jordano upė Izraelyje tekėdama suformuoja du didžiulius vandens telkinius: Galilėjos ežerą ir Negyvają jūrą. Galilėjos ežeras yra pilnas gyvybės, vienas iš žuvingiausių vandenų Žemėje, o Negyvoji jūra išties negyva, mirusi, jokio gyvybės ženklo joje ir aplink ją, vien tik druskos apnašos. Tačiau juk tai tas pats Jordano vanduo! Iš dalies šis fenomenas paaiškinamas tuo, kad Galilėjos ežeras priima Jordano vandenį, bet jį nesulaiko: leidžia jiems gausiai ištekėti ir drėkinti visą Jordano slėnį. Po to Jordano upė įteka į Negyvąją jūrą, kuri priima ir laiko šį vandenį: iš jos neišteka nė lašas vandens.

Šis gamtos įvaizdis padeda mums geriau suprasti šio sekmadienio Evangeliją: kad priimtume Dievo meilę, turime ją perduoti broliams ir sesėms; ir kuo labiau duodame, tuo labiau jos gauname. Dievo meilės ir artimo meilės neįmanoma vienos nuo kitos atskirti. Bet abi maitinasi meile, tekančia iš Dievo, kuris pirmas mus pamilo (plg. *1 Jn 4, 19*). Meilė ateina iš Dievo ir grįžta pas Jį, tačiau prasiskverbdama pro artimą. Tik tada ji tampa gyva. Tokios kilmės meilę apreiškė pats Jėzus: „Kaip mane Tėvas mylėjo, taip ir aš jus mylėjau“ (*Jn 15, 9*). Tad kalbama nebe apie išorinį „įstatymą“, kuriuo liepiama daryti tai, ko neįstengiame, bet apie viduje dovanotą meilės patirtį – meilės, kurios pati prigimtis verčia mus dalytis ja su kitais.

Šąsaja tarp dviejų meilių – Dievui ir artimui – gana tiksliai nusakyta Pirmajame Jono laiške: „Mylimieji, jei Dievas mus taip pamilo, tai ir mes turime mylėti vieni kitus“ (4, 11). „Kitas“, arba „artimas“, yra ne tik savas, tautietis, bet ir svetimšalis, ir net priešas: „O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietu ant teisiųjų ir neteisiųjų. Jei mylite tik tuos, kurie jus myli, tai kokį atlygį gausite? Argi taip nesieltis ir muitininkai?! Ir jeigu sveikinate tikrai savo brolius, kuo gi viršijate kitus? Argi to nedaro ir pagonyš?!“ (*Mt 5, 44–47*).

Meilė priešams nėra pataikavimas blogiui ar teisingumo nebuvimas, tai greičiau keršto ir neapykantos pašalinimas iš savo širdies. Kartais tai gali viršyti mūsų jėgas, todėl Jėzus ir sako „melskitės už savo persekiotojus“, tai yra laiminkite juos trumpa malda (pavyzdžiui, „Viešpatie Jėzau, laimink juos!“), kad jie nepražūtų amžinai savo blogyje, o jūs būtumėte Dievo malonės dėka išvaduoti iš pykčio ar keršto pančių. Apaštalas Petras pirmajame savo laiške taip pat mus ragina: „Neatsilyginkite piktu už pikta ar keiksmu už keiksmą, bet, priešingai, laiminkite, nes ir patys esate pašaukti paveldėti palaiminimo“ (*1 Pt 3, 9*).

Taip pat verta prisiminti, kad iki Jėzaus meilės matas buvo mylėti kitą „kaip save patį“ (*Kun 19, 18*). Jėzus keičia tokį meilės modelį: „Tai mano įsakymas, kad vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau“ (*Jn 15, 12*). Regime esminį skirtumą tarp „kaip save patį“ ir „kaip aš jus mylėjau“. Išties žmogus gali save mylėti klaidingu būdu: trokšti blogio, o ne gėrio; mylėti ydą, bet ne dorybę. Jei toks žmogus myli kitą kaip save patį ir nori kitiems tų dalykų, kurių nori sau, tada vargšas tas kitas žmogus, kuris yra taip mylimas. Tačiau žinome, kur veda Jėzaus meilė: į tiesą, gėrį, ramybę. Kas juo seka, tas „nebevaikščios tamsybėse, bet turės gyvenimo šviesą“ (*Jn 8, 12*). Jis mus pamilo atiduodamas už mus gyvybę, kai tebebuvo nusidėjęliai, tai yra priešai (plg. *Rom 5, 6–11*).

Taigi tampa suprantama, ką reiškia evangelisto Jono tariamai prieštaringas pasakymas: „Mylimieji, aš jums nerašau naujo įsakymo, bet seną įsakymą, kurį nuo pradžios esate gavę. Tasai senas įsakymas yra mokslas, kurį jūs girdėjote. Ir vis dėlto rašau jums apie naują įsakymą“ (*1 Jn 2, 7–8*). Naujasis įsakymas yra ne nauja norma, bet pačios Dievo Dvasios dovanotas naujas būties pagrindas, kuris gali kilti tik iš bendrystės su Jėzumi Kristumi. Artimo meilė yra tai, kad aš Dieve ir su Dievu taip pat myliu asmenį, kuris man nepatinka arba kurio nepažįstu. Tą padaryti leidžia tikrai vidinis susitikimas su gyvuju Dievu. Tada mokausi žiūrėti į kitą ne savo akimis ar vadovaudamasis savo jausmais, bet Jėzaus Kristaus žvilgsniu. Bet jei mano gyvenime sąlyčio su Dievu visiškai nėra arba yra tik paviršutiniškas tikėjimas, tai kita-me dieviškojo paveikslo atpažinti neįstengiu.

DU PINIGĖLIAI

32 eilinis sekmadienis (B)

1 Kar 17, 10–16; Žyd 9, 24–28; Mk 12, 38–44

Jėzus, atsisėdęs ties šventyklos aukų skrynia, stebi visų ten metamas aukas. Vargšai įmeta keletą smulkių pinigėlių, turtingieji – didesnės vertės monetas. Žinia, šventyklos išdą pasiekdavo gana gausios įplaukos. Visi kiek atnešdavo, kad padėtų išlaikyti šventyklą. Dalis pinigų buvo skiriami vargšams, nes tuo metu socialinės apsaugos nebuvo. Vargšai priklausė nuo visuomenės dosnumo. Ypač sunkiai gyveno našlaičiai ir našlės. Jie beveik nieko neturėjo, visiškai priklausė nuo kitų. Tačiau stengdavosi pasidalyti su kitais tuo trupučiu, kurį turėjo. Taip viena suvargusi našlė įmeta savo auką į aukų skrynią. Vos du pinigėlius, tai yra skatiką (skatikas – ketvirtadalis aso, mažiausio tų laikų Romos pinigų), už kurį buvo galima nupirkti tik 100 gramų duonos.

Biblijoje gana dažnai kalbama apie našles. Apskritai to meto moters dalia nebuvo lengva: dominavo vyrai tiek šeimos, tiek ir visuomenės gyvenime; buvo akivaizdi diskriminacija. Ši situacija dar labiau pablogėdavo, kai moteris netekdavo vyro – pagrindinio šeimos maitintojo. Našlė dažnai likdavo su daug vaikų visiškai viena, todėl dieviškasis įstatymas jas gynė. Išėjimo knygoje skaitome: „Neskriausite našlės ar našlaičio. Jei tu juos nuskriaustum, kai tik jie manęs šauksis, aš tikrai išgirsiu jų šauksmą“ (Iš 22, 21–22). Pakartoto Įstatymo knyga įsako: „Nepažeisi ateivio ar našlaičio teisių; neimsi iš našlės drabužio užstatu“ (Ist 24, 17). Taip pat pranašų knygoje pabrėžiamos našlių teisės: „Atsidėkite teisingumui, padėkite engiamajam, užstokite našlaitį, ginkite našlės bylą“ (Iz 1, 17); „Nesielkite neteisingai ir neskriausite svetimšalio, našlaičio ir našlės“ (Jer 22, 3; plg. Zch 7, 10; Mal 3, 5). Pats Viešpats, „našlaičių tėvas ir našlių gynėjas“ (Ps 68, 6), rūpinasi ginti našles.

Po Kristaus mirties ir prisikėlimo pirmosios krikščionių bendruomenės nuo pat pradžių rūpinasi našlėmis. Apaštalų darbuose aptinkame nuorodą, jog našlės kasdien būdavo parūpinama maisto (plg. Apd 6, 1). Jokūbo laiške primenama, jog „tyras ir nesuteptas maldingumas Dievo, mūsų Tėvo, akyse yra: šelpti našlaičius ir našles jų sielvarte“ (Jok 1, 27). Apaštalo Pauliaus Pirmojo laiško Timotiejui penktajame skyriuje išsamiai nagrinėjamas našlių statusas bendruomenės gyvenime.

Grižtant prie Evangelijos teksto, kyla klausimas: kas vertingiau – du našlės pinigėliai ar tūkstantis turtuolio monetų? Be abejo, mokiniams tūkstantis turtuolio monetų yra nepalyginti naudingiau, negu du našlės pinigėliai.

Jiems atrodo, kad žmonių problemas galima išspęsti tik su didele pinigų suma. Duonos padauginimo įvykyje, prieš pamaitinant didžiulę minią, jie su ironija klausia Jėzaus: „Gal mums eiti nupirkti duonos už du šimtus denarų ir duoti jiems valgyti?“ (Mk 6, 37). Iš tiesų, kas taip mąsto, tiems našlės skatikas yra bevertis. Bet Jėzus sako: „Iš tiesų sakau jums: ši vargšė našlė įmetė daugiausia iš visų, kurie dėjo į aukų skrynią“ (Mk 12, 43). Jėzaus supratimas yra kitoks. Atkreipdamas savo mokinių dėmesį į našlės gestą, jis moko, kur turime ieškoti Dievo valios apsisireiškimo, – tai vargšai ir pasidalijimas.

Jei pasidalytume Kūrėjo sukurtomis mūsų planetoje gėrybėmis, nebūtų nei vargšų, nei bado. Visiems pakaktų ir dar liktų ateinančioms kartoms. „Tėve mūsų“ maldoje mes prašome: „Kasdienės duonos duok mums šiandien.“ Čia kalbama apie „mūsų“ duoną. Meldžiame mūsų duonos, vadinasi, ir duonos kitam. Kas duonos turi apščiai, tas kviečiamas dalytis. Popiežius Benediktas XVI enciklikoje *Meilė tiesoje* (lot. *Caritas in veritate*) primena: „Pasaulio vargšai vis dar beldžiasi į apstumo duris, tuo tarpu turtingajam pasauliui iškilęs pavojus dėl sąžinės negebėjimo pažinti, kas žmogiška, nebegirdėti to beldimo“ (75). Aukos arba išmaldos davimas yra ženklas suvokimo, kad viskas priklauso Dievui, vadinasi, kiekvienam žmogui. Kiekvienas iš mūsų yra tik šių žemiškų gėrybių administratorius, besistengiantis, kad gyvenimas pasiektų visus. Pasidalijimo ir solidarumo praktika yra pirmykštės Bažnyčios savybė: „Tarp jų nebuvo vargšų. Kurie turėjo žemės sklypus ar namus, juos parduodavo, gautus pinigus sudėdavo prie apaštalų kojų“ (Apd 4, 32–35; 2, 44–45). Gauti pinigai nebūdavo kaupiami, bet „kiekvienam buvo dalijama, kiek kam reikėjo“ (Apd 4, 35; 2, 45). Tai, kad bendruomenėse pamažu radosi turtingų žmonių, viena vertus, leido krikščionybei plėstis, sudarant palankias sąlygas misijoms, tačiau, kita vertus, turtų kaupimas ėmė blokuoti solidarumo ir pasidalijimo judėjimą. Jokūbo laiško autorius I amžiaus pabaigoje įspėja juos: „Nagi dabar jūs, turtuoliai, verkite ir raudokite dėl jūsų laukiančių negandų! Jūsų lobiai supuvę, jūsų drabužiai kandžių sukapotai“ (Jok 5, 1–2).

Norint išmokti pasidalijimo meno, mums visiems, o ypač kunigams ir vienuoliams, reikia tapti šios našlės mokiniais. Ji atlieka vieną iš pirmo žvilgsnio nereikšmingą dalyką, tačiau jame glūdi jos pačios savęs dovanojimas. Du pinigėliai tampa sakramentu, gyvenimu, „išleistu“ mylint, savęs dovanojimu kitiems. Šios vargingos našlės geste atsispindi Kryžiaus slėpinys, kai Jėzus, mylėdamas savuosius iki galo (plg. Jn 13, 1), ėmes į šventyklos išdą ne tai, kas jam atlieka, bet visą savo gyvenimą, tikrąją Dievui patinkančią auką.

LAIKŲ PABAIGA

33 eilinis sekmadienis (B)

Dan 12, 1–3; Žyd 10, 11–14. 18; Mk 13, 24–32

Baigiantis liturginiams metams Evangelijos tekstas mūsų mintis kreipia į laikų pabaigą. Jėzaus žodžiai pateikia kosminės permainos atbaigtą paveikslą. Centre – Žmogaus Sūnaus atėjimas, ženklinantis senojo pasaulio su savo blogiu pabaigą ir naujojo pasaulio bendrystę su Juo pradžia. Pirmaisiais krikščionybės amžiais ta diena buvo ne baimės, bet vilties ir džiaugsmo diena. Nors 66–70 m. po Kr. mokinių persekiojimas ir Jeruzalės sugriovimas išskleidė krikščionis, žymėjo ikikrikščioniškos eros ir senojo pasaulio pabaigą, tačiau šis išsklaidymas leido liudyti ir skelbti Evangeliją visoms tautoms (plg. *Mk 13, 10*), pradėti naujos eros ir naujo pasaulio pradžią, o subūrimas „nuo žemės pakraščių iki dangaus tolybių“ (*Mk 13, 27*) atneš Dievo Karalystės galutinį išsipildymą, įves į galutinį džiaugsmo susitikimą.

Įvykio aprašymas – didingas. Jo tikslas yra perteikti, pasitelkiant Senojo Testamento įvaizdžius, galutinio triumfo mintį. Kaip Izraeliui išeinant iš Egipto jūra pamatė juos ir pradingo, kalnai šokinėjo lyg ėriukai nuo Viešpaties Artumo (plg. *Ps 114*), taip bus ir Viešpačiui sugrįžtant: visa Visata bus sukrėsta. Saulė, mėnulis, žvaigždės ir visos dangaus galybės bus sukrėstos, nes dangaus debesyse pasirodys su visa savo šlove Žmogaus Sūnus. Į šį susitikimą su juo visa istorija yra vedama Dievo kantrios ir išmintingos rankos. Kūrinija keliauja į galutinį Žmogaus Sūnaus apreiškimą, nes kiekvienas žmogus tik jame yra Tėvo sūnus ir dukra. Pasaulio pabaiga nėra prasmegimas į nieką, bet kiekvienos vilties išsipildymas, pilnatvė, kurios negalime net įsivaizduoti, nes tai yra anapus ir pranoksta bet kokį mūsų lūkestį. Kūrinija siekia visomis savo galiomis to, kuriame ir per kurį buvo sukurta (plg. *Kol 1, 15–16*), nes jis yra gyvybė viso to, kas egzistuoja.

Pasaulio pabaigoje nėra nieko siaubingo. Tai sužadėtinės, atpirktųjų bendruomenės, kuri Dvasioje kviečia: „Ateik!“, ir Sužadėtinio, kuris atsako: „Taip, aš veikiausiai ateinu!“ (*Apr 22, 17–20*), susitikimas. Todėl Jėzus, kalbėdamas apie paskutiniąsias dienas, sako: „Supraskite, jog jis jau arti, prie slenksčio“ (*Mk 13, 29*). Šis įvaizdis taip pat ir kitose Šventojo Rašto vietose ragina tikinčiuosius būti pasirengusius priimti Viešpatį, kuris at-

eina. „Štai teisėjas jau stovi prie slenksčio“, – rašo Jokūbas savo laiške (5, 9). Ir Apreiškime Jonui: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi“ (3, 20). Prie mūsų gyvenimo kiekvienos dienos durų yra Viešpats, kuris beldžia ir laukia, kad būtų priimtas, nes kiekviena diena yra nepakartojama, paskutinė, nebesugražinama. Nepaisant kiek dar laiko kiekvienam iš mūsų liko gyventi šioje nuostabioje Žemėje, vis dėlto šiandien prie šio slenksčio – perėjimo iš čia į anapus – esame arčiau, negu vakar.

Šlovingas Viešpaties atėjimas ir jo teismas turi savo praeitį, kryžių, kur viskas jau atlikta (plg. *Jn 19, 30*), dabartį, kurioje gyvename sekdami Kristų, ir ateitį, kai bus atlikta visa tai, kas jau įvyko Kristuje ir vyksta šiuo metu mumyse. Istorija yra paženklinta kryžiumi, Dievo pilnatvės šlove. Dievo galinga ranka, kuria Dievas nugalėjo blogį (plg. *Įst 7, 18–19; Ps 89, 11; Ps 136, 12; Apd 13, 17*), yra gailestingos Sūnaus rankos, prikalto prie kryžiaus ir ištiestos visiems žmonėms. Pasaulio teisėjas yra tas, kuris mirė ant kryžiaus už nusidėjėlius. Tad jo tesimas yra toks: jis, kuris yra teisus, neša ant savęs mūsų nuodėmę ir išteisina visus neteisiuosius, kurie prisipažįsta esą tokie ir priima jo malonę.

Bet kada tiksliai ateis Viešpats? Tai žino tik Tėvas. Jėzus to neatskleidė niekam, nes Tėvas jam, jo žmogiškai prigimčiai, nepaskyrė tos užduoties. Jono evangelijoje užrašyta Kristaus malda Tėvui: „Tavo man patikėtus žodžius aš perdaviau jiems“ (17, 8). Paskutinės dienos data nebuvo skirta perduoti žmonėms. Vadinasi, mūsų ir pasaulio pabaigos diena ir valanda yra žinoma Dievui ir nežinoma mums, žmonėms. Taip Dievas išmintingai nusprendė dėl mūsų gėrio. Iš tiesų, jei žinotume šių įvykių dieną ir valandą, patektume į varginantį laukimą, sutriktų mūsų egzistencija.

Nūnai visa istorija yra ne kas kita, kaip Dievo kantrumo laikas – gebėjimas su meile laukti žmogaus (plg. *Lk 15, 20*). „Viena diena pas Viešpatį yra kaip tūkstantis metų, ir tūkstantis metų – kaip viena diena. Viešpats negaišta ištesėti pažado, kaip kai kurie mano, bet kantriai elgiasi su jumis, nenorėdamas, kad kuris pražūtų, bet kad visi atsiverstų“ (2 Pt 3, 8–9), nes Dievas, mūsų Išganytojas, „trokšta, kad visi žmonės būtų išganyti“ (1 Tim 2, 4) ir kad jo „namai būtų pilni“ (Lk 14, 23).

DIEVO KARALYSTĖS SLĖPINYS

Kristus Karalius (B)

Dan 7, 13–14; Apr 1, 5–8; Jn 18, 33b–37

Ši paskutinį liturginių metų sekmadienį švenčiame Kristaus Karaliaus iškilmę. Viena vertus, ši iškilmė liturgijoje pradėta minėti neseniai: ją įsteigė popiežius Pijus XI 1925 metais, reaguodamas į ateistinius ir totalitarinius režimus, kurie neigė Dievo ir Bažnyčios teises. Aplinka, kurioje atsirado ši šventė, buvo, pavyzdžiui, Meksikos revoliucija, kai daugelis krikščionių pasitiko mirtį su paskutiniu atodūsiu: *Viva Cristo Rey!* (isp. *Tegyvuoja Kristus Karalius!*). Kita vertus, šios šventės turinys ir jos pagrindinė mintis yra labai seni, galima sakyti, atsiradę kartu su krikščionybe. Žodžiai „Kristus karaliauja“ turi savo atitikmenį tikėjimo išpažinime: „Jėzus yra Viešpats“, tai svarbiausi apaštalų skelbimo žodžiai. Evangelijose galima matyti, kaip šis titulas progresavo nuo „Izraelio karaliaus“ iki visatos Valdovo, kosmoso ir istorijos Viešpaties, tai yra stipriai pranokstant pačios žydų tautos laukimo lūkesčius.

Nuo pat gimimo paskelbimo vienatinis Dievo Sūnus, gimęs iš Mergelės Marijos, buvo vadinamas Karaliumi, lauktuoju Mesiju, t. y. Dovydo sosto palikuoniui, kurio viešpatavimui, pagal pranašų ištaras, nebus galo (plg. *Lk 1, 32–33*). Kristaus karališkumas liko paslėptas iki jo trisdešimties metų, praleistų niekuo neišskiriančiu gyvenimu Nazarete. Po to, viešosios veiklos metu, Jėzus įsteigė naują Karalystę, kuri yra „ne iš šio pasaulio“ (*Jn 18, 36*), ir pagaliau visiškai ją sukūrė savo mirtimi bei prisikėlimu. Prisikėlęs ir apsireiškęs apaštalams, jis tarė: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje“ (*Mt 28, 18*).

Ši valdžia kyla iš meilės, kurią Dievas apreiškė savo Sūnaus aukoje. Kryžius yra sostas, nuo kurio pasirodė Meilės didingasis karališkumas: aukodamasis už pasaulio atpirkimą, kad išlaisvintų žmogų iš nuodėmės vergijos ir sutaikintų jį su Dievu, Jėzus nugalėjo „šio pasaulio kunigaikščio“ (*Jn 12, 31*) viešpatavimą ir galutinai įkūrė Dievo Karalystę. Ji pilnatviškai pasirodys laikų pabaigoje: „Jis gi turi karaliauti ir paguldyti po savo kojomis visus priešus. Kaip paskutinis priešas bus sunaikinta mirtis“ (*1 Kor 15, 25–26*). Tada Sūnus

atiduos Karalystę Tėvui ir pagaliau Dievas bus „viskas visame kame“ (*1 Kor 15, 28*).

Kelias norint pasiekti šį tikslą yra ilgas. Jo neįmanoma sutrumpinti. Iš tiesų reikia, jog kiekvienas žmogus laisvai priimtų Dievo meilės tiesą. Dievas yra Meilė ir Tiesa, o meilė, kaip ir tiesa, niekada neverčia savęs priimti. Dievas beldžiasi į širdies bei proto duris ir ten, kur gali įžengti, atneša ramybę bei džiaugsmą: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi“ (*Apr 3, 20*). Dievo Karalystė yra dovana, pasiūlyta visų laikų žmonėms, kad kiekvienas, kuris tiki į įsikūnijusį Žodį, „nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (*Jn 3, 16*). Toks yra Dievo viešpatavimo būdas, jo išganymo planas, kuris, bibline prasme, yra slėpinys, t. y. paveikslas, pamažu atsiveriantis istorijoje.

Visoje gyvybės istorijoje nauja prasideda kone neregimai, – to galima nė nepastebėti. Kad Dangaus Karalystė šiame pasaulyje yra kaip garstyčios grūdelis, mažiausias iš visų sėklų, mums sakė Viešpats (plg. *Mt 13, 31–32*). Tačiau jame glūdi Dievo potencialas. Juk Jėzaus mirtis ir prisikėlimas pasaulio istorijos lygmeniu į akis nekrinta, yra mažiausias istorijos grūdelis. Prisikėlimas pasaulinį žengia tik keliais slėpiningais pasirodymais išrinktiesiems. Ir kartu buvo tikrai nauja pradžia – tai, ko tylomis visi laukė. O keliems liudytojams – kaip tik dėl to, kad jie patys neišgalėjo suvokti, – buvo toks sukrečiantis ir realus įvykis, taip galingai juos paveikęs, kad bet kurios abejonės išsisklaidė, ir jie, sklidinai naujo bebaimiškumo, stojo pasaulio akivaizdon, kad paliudytų: Kristus tikrai prisikėlė ir turi dievišką galią teikti amžiną gyvenimą, išlaisvinti iš blogio.

Dievo Karalystės slėpinys yra būtent tai, kad jis veikia tyliai, pamažu žmonijos istorijoje statydina savo istoriją, be paliovos švelniai beldžiasi į mūsų širdžių duris, ir tuos, kurie jam jas atveria, lėtai padaro reginčius. Juk tikroji didybė – ne priblokšti išorine galia, bet duoti laisvę, dovanoti meilę ir žadinti. Argi iš Jėzaus nesklinda per šimtmečius auganti šviesa, kuri negali kilti vien iš žmogaus ir per kurią į pasaulį tikrai įspindi Dievo šviesa? Argi apaštalų skelbimu būtų patikėta ir būtų galėjusi atsirasti pasaulinė bendruomenė – Bažnyčia, jei per juos nebūtų veikusi tiesos jėga?

ATSITIESKITE IR PAKELKITE GALVAS!

I advento sekmadienis (C)

Jer 33, 14–16; 1 Tes 3, 12 – 4, 2; Lk 21, 25–28. 34–36

Prasideda naujieji liturginiai metai, kuriuos, kaip įprasta, atveria adventas – pasirengimo Viešpaties gimimui laikas. Vatikano II Susirinkimas konstitucijoje apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium* pabrėžia, kad „per metus ji (Bažnyčia) išskleidžia visą Kristaus slėpinį nuo Įsikūnijimo ir Gimimo iki Žengimo į dangų, iki Sekminių, iki su palaiminga viltimi laukiamo antrojo Viešpaties atėjimo“ (102). Susirinkimas aiškiai nurodo liturgijos centrą – Kristų, aplink kurį, panašiai kaip planetos apie Saulę, sukasi ratu Dievo Motina Marija – arčiausiai jo esanti – bei kankiniai ir kiti šventieji, „danguje tobulai šlovinantys Dievą ir užtariantys mus“ (104).

Pirmąjį advento (lot. *adventus* – atėjimas) sekmadienį Bažnyčia apmąsto Viešpaties šlovingą sugrįžimą pasaulio pabaigoje, kuri tam tikra prasme įvyksta ir su kiekvieno žmogaus mirtimi. Skaitome Evangeliją, panašią kaip ir užpraeitą sekmadienį, kur vėl atrandame sukrečiančios pabaigos, susipynusios su Viešpaties atėjimo džiaugsmu, temą. Dangaus galybės yra simbolis to, kas patikima, tvirta ir atsparu. Juk saulė, mėnulis ir žvaigždės – patikimumo, atsparumo bei tvirtumo įvaizdžiai, nes jie nesikeičia, laikosi tvirtai savo vietoje. Pasakymas, kad šios dangaus galybės bus sukrėstos, reiškia, jog bet koks tvirtumas ir saugumas šiame gyvenime yra trapūs ir laikini. Gyvenime neišvengiamai susiduriame su įvairiais sukrėtimais. Būna gąsdinančių ar siaubą keliančių situacijų, kurios kai ką pastūmėja į depresiją ar net į savižudybę. Šiandien vis dažniau tai matome: žmonės tampa vieniši, nusivylę arba paprasčiausiai viskam abejingi, žodžiu, nebeatsparūs gyvenimo iššūkiams. Matydami tuos dalykus, vykstančius aplink mus ir mumyse, turėtume neužmiršti Jėzaus žodžių: „Kai visa tai prasidės, atsitieskite ir pakelkite galvas, nes jūsų išvadavimas arti“ (Lk 21, 28). Atsitiesti ir pakelti galvas reiškia prisikėlimo ir vilties skelbimą; juk pati tamsiausia nakties valanda yra prieš pat aušrą: „Pirmąją savaitės dieną, labai anksti, dar neišaušus, Marija Magdaliatė atėjo pas kapą ir pamatė, kad akmuo nuverstas nuo rūšio angos“ (Jn 19, 1).

Gyvenimo išbandymai mus gali prislėgti kaip sunkus akmuo, tačiau turime drąsiai pakelti savo žvilgsnį, atsitiesti ir atsigręžti į Viešpatį, kuris vienintelis teikia gyvenimo pilnatvę. Ankstyvojoje Bažnyčioje buvo įprasta kunigui po pamokslą tikintiesiems sušukti: „Atsigręžkite dabar į Viešpatį!“ (lot. *Conversi ad Dominum*). Tai reiškia

kę atsigręžti į rytus – į tekančią saulę, kaip sugrįžtančio Kristaus, kurio pasitikti einame švęsdami Eucharistiją, ženklą. Jei to būdavo neįmanoma padaryti, kunigas ir tikintieji pasisukdavo į Kristaus paveikslą apsidėje ar į kryžių, vidumi atsigręždami į Viešpatį. Juk galiausiai svarbus kaip tik šis vidus – mūsų sielos atsigręžimas į Jėzų Kristų ir per tai į gyvąjį Dievą, tikrąją šviesą. Vadinasi, dangaus galybių ar mūsų gyvenimo sukrėtimas yra tik artėjančio įvykio ženklas: „Tuomet žmonės išvys Žmogaus Sūnų, ateinantį debesyje su didžia galybe ir garbe“ (Lk 21, 27). Čia yra visa esmė. Tai, kas buvo pasakyta anksčiau, yra tik ženklas, kuris kreipia mus į kai ką kitą, tai yra į Jėzaus Kristaus gelbstintį atėjimą.

Iki Kalėdų advento liturgijoje paprastai akcentuojami du pagrindiniai Kristaus atėjimai: jo Įsikūnijimas mūsų eros pradžioje ir jo šlovingas sugrįžimas istorijos pabaigoje. Tačiau tarp šių dviejų regimų atėjimų galima išskirti dar vieną Kristaus atėjimą, kurį šv. Bernardas Klervietis († 1153) vadina „tarpiniu“, sujungiančiu pirmąjį ir antrąjį atėjimą, ir „neregimu“, nes jis įvyksta besimeldžiančio žmogaus širdyje. Ir tęsdamas Bernardas paaiškina: „Tad pirmą kartą jis pasirodė silpnu kūnu, antrą – dvasios galybe, o paskutinį apsireišk savo garbe ir didybe. Tarpinis Viešpaties atėjimas yra tarsi kelias, kuriuo nuo pirmojo jo apsireiškimo keliaujame prie paskutiniojo. Pirmą kartą atėjęs Kristus buvo mūsų atpirkimas, paskutinį taps mūsų gyvenimu, o kol kas jis yra mūsų ramybė ir paguoda.“ „Todėl visą laiką budėkite ir melskitės“ (Lk 21, 36), – primena Jėzus šios dienos Evangelijoje, – kad išliktume tvirti viltyje ir ištikimi Dievo žodžiui. Kai esame tariamai saugūs ir gerai laikomės, mes dažniausiai apsnūstame ir nebepajėgiame pakelti akių į dangų, atrasti laiko maldai. Gyvenimo rūpesčiai pamažu užgriozdina mūsų širdį kitokiais susidomėjimais, tad domėjimasis Dievo valia paprasčiausiai išnyksta. Kartais tik sudrebinęs koks nors gyvenimo įvykis pabudina mus iš iliuzijų pasaulio ir paskatina permąstyti savo gyvenimo kelią bei maldoje atsigręžti į Viešpatį. Išties nuolatinė malda yra tinkamiausias priešnuodis iliuzijų pasauliui. Maldoje prisiliečiame prie tikrosios šviesos, pažvelgiame į Dievo pasaulį, geriau pradedame susigaudyti, kas šiame pasaulyje yra tikra, o kas tėra tik gyvenimo imitacija. Nuoširdžioje maldoje mes trokštame su juo susitikti, žvelgti į jį, būti su juo. Maldos žmogus nebebijo ne tik gyvenimo sukrėtimų, bet ir besiantinančios mirties. Todėl pirmieji krikščionys savo maldos šūksniu: „Ateik, mūsų Viešpatie!“ (aramėjiškai *Marana tha*) Jėzaus atėjimą išgyveno kaip vilties ir džiaugsmo kupiną įvykį.

Parengė br. Ramūnas Mizgiris OFM

Kardinolas Ennio Antonelli

Šeima: darbas ir šventė

Tarptautinio kongreso apžvalga

Milanas, 2012 m. birželio 1 d.

1. Padėka

Nuoširdžiai dėkoju organizatoriams, visiems prisidėjusiems darbu, savanoriams (nepaprastai paslaugiams!), dalyviams, pranešėjams, tiems, kurie pasidalijo savo liudijimais. Viešpats telaimina ir tepadaro vaisingas jūsų pastangas ir jūsų įnašą. Telaimina jus ir jūsų šeimas.

Kongreso apimtis buvo labai plati: trys plenarinės sesijos, dvidešimt penki susitikimai, ekspertų diskusijos ir pasidalijimai, net šimtas keturi pranešėjai. Apisiribosiu tik atrinkdamas ir pabrėždamas kai kuriuos dalykus, kurie, mano nuomone, labiausiai atspindi pagrindinę temą. Kalbėsiu ne Kongreso vardu, bet asmeniškai, kaip vienas iš tų, kurie stengėsi dėmesingai dalyvauti Kongrese.

2. Metodas

Kongresas surinko doktrinius apmąstymus, liudijimus apie konkrečias patirtis, empirinių sociologijos duomenų tyrimus. Jis siekė kelti iššūkius idėjomis ir faktais. Tokiu būdu parodė veiksmingą metodą, kurio galima laikytis tiek Bažnyčios, tiek pasaulietinėje aplinkoje. Tai simbolizuoja dvi knygos, išleistos Popiežiškosios šeimos tarybos iniciatyva. „Gyvosios šeimos“ – rinkinys patirčių iš krikščioniškų šeimų gyvenimo ir iš šeimų pastoracijos šeimoms. „Šeima – visuomenės išteklių šaltinis“ – tai sociologinis tyrimas apie skirtingą keturių šeimų tipų įnašą visuomenei ir pačių tipų palyginimas.

Turint prieš akis evangelizaciją, pageidautina ne tik pristatyti tinkamais žodžiais Bažnyčios tikėjimą, bet taip pat ir surinkti, atpažinti, perduoti konkrečias patirtis, pajėgias kelti galingus iššūkius, įkvėpti, suteikti pasitikėjimo, parodant, jog idealas yra ne tik gražus, bet ir įgyvendinamas!

Yra tiesiog išganinga žmonių (ypač paauglių) vaizduotė, užterštą apgaulingais šou, sporto, žiniasklaidos, ekonomikos, politikos pasaulio personažais, praturtinti šventų žmonių ir tikrai krikščioniškų šeimų pavyzdžiais. Ne veltui didžiojo dutūkstantųjų metų Jubiliejaus proga Jonas Paulius II skatino pasauliečių, ypač sutuoktinių

porų, skelbimą palaimintaisiais ir šventaisiais (plg. Jonas Paulius II, *Tertio millennio adveniente*, 37). Šia proga, kadangi tai liečia mūsų Kongreso temas, mintyse savaime išskyla Giuseppe Toniolo, neseniai paskelbto palaimintuoju, pavyzdingo sutuoktinio ir septynių vaikų tėvo, politinės ekonomijos profesoriaus universitete, darbininkų katalikiškų asociacijų steigėjo ir italų katalikų socialinių savaičių pradininko, prisiminimas.

Analogiškai ir pasaulietinėje aplinkoje, atrodo, kad norint sustiprinti šeimų identitetą ir jų teises kultūrinėje, socialinėje ir politinėje plotmėje, yra daug veiksmingesni argumentai, sujungiantys Bažnyčios mokymą su jį patvirtinančiais moksliskai surinktais ir interpretuotais sociologijos duomenimis. Popiežiškoji šeimos taryba ir toliau siūlys šį metodą Šeimų asociacijoms, kultūrinėms institucijoms ir tuo suinteresuotiems katalikams.

3. Antropologinė perspektyva

Kongrese tema „Šeima: darbas ir šventė“ buvo gvildinama daugiausia antropologiniu požiūriu. Šiaip jau ši mintis ateina iš pamatinio Pradžios knygos teksto tiek šeimos atžvilgiu: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos. Dievas juos palaimino, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės“ (Pr 1, 27–28a); tiek darbo atžvilgiu: „Pripildykite žemę ir valdykite ją! Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams, ir visiems žemėje judantiems gyvūnams. Viešpats Dievas paėmė žmogų ir apgyvendino jį Edeno sode, kad jį dirbtų ir juo rūpintųsi“ (Pr 1, 28b; 2, 15); tiek šventės atžvilgiu: „Dievas palaimino septintąją dieną ir padarė ją šventą, nes tą dieną jis ilsėjosi nuo visų kūrimo darbų“ (Pr 2, 3). Trys palaiminimai, trys Dievo dovanos, trys gyvenimo matmenys, kurie kartu kuria žmogaus tapatybę, jo pilnatvę ir laimę. Trejopa gerovė, kuri pasireiškia santykiyje su kitais ir su Dievu, nes žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą, o Dievas yra Trejybė, būtis nuolatiniame santykiyje. Žmogus autentiškai gyvena ir tobulėja, peržengdamas save, priimdamas savo gyvenimą kaip dovaną ir jį padarydamas dovana. Žmogus ir visuomenė yra vienas nuo kito priklausomi. Į kitus reikia žiūrėti ne kaip į varžovus, kuriuos reikia įveikti ir jais pasinaudoti, bet kaip į sąjungininkus, kurie gali padėti mums, ir mes jiems, augti kartu. Nedera jų paversti įrankiais. Jie patys yra gėris ir yra verti pagarbos, meilės ir įvertinimo.

Dabartinė krizė, kuri kelia nerimą tautoms ir jų vadovams, turi būti laikoma ne vien ekonomine, bet labiau antropologine ir kultūrine krize. Individualizmo, naudos ieškojimo, konsumizmo, reliatyvizmo kultūra giliai persmelkė moralę, žiniasklaidą, ekonomiką ir politiką.

Individualizmas reiškia perdėtą pabrėžimą troškimų ir pasirinkimo laisvės, savirealizacijos, savęs patenkinimo, teisių iškėlimą ir pareigų sumenkinimą, nepakantumą šeimos, socialiniams ir bažnytiniais saitams, pasisekimo ieškojimą net pakenkiant kitiems, žavėjimąsi ir sekimą laimėtojais.

Utilitarizmas nurodo, jog žmogus siekia vien tik savo naudos arba bent jau to, kad visuomenė remtųsi interesų sutapimu, kaip teigė A. Smith: „Žmonių bendrija gali egzistuoti tarp skirtingų asmenų... asmeninės naudos ieškojimo pagrindu, be jokios tarpusavio meilės ir prisirišimo“ (*Žmogiškų jausmų teorija*). Rinką valdo maksimalios savo naudos ieškojimas ir maksimalaus pelno siekimas bet kokia kaina: vienintelis įmonės tikslas – parūpinti vis didesnius procentus savo akcininkams. Konkurencija, kuri tam tikra prasme yra būtinybė, virsta priešišku ir konfliktais. Finansinis kapitalas teikia pirmenybę spekuliaciniam pelnui, o ne gamybinėms investicijoms. Iš rinkos utilitaristinė ir sandoriais paremta mąstysena persikelia į žmonių tarpusavio santykius, jie vis labiau instrumentalizuojami.

Konsumizmas skatina materialinių gėrybių, taip pat ir iliuzorinių, patenkinančių dirbtinai sukurtus poreikius, įsigijimo ir vartojimo varžybas; jis žada laimę, paremtą patirčių, sensacijų, išpūdžių, emocijų gausa; pirmenybę teikia vienadieniams, o ne ilgalaikiams dalykams, tam, ką galima turėti tuoj pat, o ne ateities planams.

Reliatyvizmas – tai bendrų kultūrinių vertybių nebuvimas; religinėje plotmėje – dalinis priklausymas Bažnyčiai ir tikėjimo laikymas privačiu reikalu; pasimetimas nuomonių Babelyje; etinis subjektyvizmas ir sąžinės suabsoliutinimas; proto veiklos apribojimas vien tik mokslo ir technikos sritimis.

Šiame kultūriniame kontekste, kur asmuo tampa tik individu, visuomenė – interesų žaidimu, laimė – malonumu, tiesa – tik nuomone, šeima, darbas ir šventė taip pat patiria sumenkinimą ir iškraipymus. Šeima tampa tik paprastu individų gyvenimu bendruose namuose pagal vieną iš daugybės modelių, kurie laikomi lygiaverčiais; todėl dažniau kalbama apie šeimas daugiskaita.

Kai yra tik bendras sugyventinių buvimas kartu, ieškoma vien savęs realizavimo ir pasitenkinimo pagal pirkimo ir pardavimo logiką; yra vertinamos tik griežtai privačios jausmų intrigos. Ekonominiu požiūriu šeima laikoma ne žmogiškojo kapitalo ir visuomeninės naudos kūrėja, bet tik vartojimo subjektu, todėl apmokestinamos individualios pajamos neatsižvelgiant į šeimyninę našta. Toks šeimos kultūrinis, teisinis ir ekonominis

silpnumas konkrečiai pasireiškia daugybe gąsdinančių reiškinų: mažėja santuokų, daugėja išsiskyrusių, gyvenančių susidėjus, vienišų savo pasirinkimu asmenų, mažėja gimstamumas, gausėja ne santuokoje gimusių vaikų, nesirūpinama vaikų auklėjimu, plinta egzistencinis nerimas, pagyvenę žmonės apleidžiami, blogėja išsiskyrusiųjų ekonominė padėtis.

Darbas perdėtai konkurencinėje rinkoje rizikuoja tapti vien mainų preke. Finansinė spekuliacija peržengia ribas realios ekonomikos atžvilgiu, o ekonomika iškeliamą aukščiau asmenų, šeimų ir gamtos aplinkos. Skaudūs to padariniai – tai dideli pajamų skirtumai, augantis nedarbas, prieštaravimas tarp darbo ir šeimos keliamų reikalavimų bei skiriamo laiko. Savo ruožtu šventė rizikuoja prarasti savo giliają prasmę ir savo šeimyninį bei bendruomeninį pobūdį; ji tampa pabėgimu į išblaškančias pramogas, užleidžia vietą individualiam laisvalaikiui.

Benediktas XVI ne kartą kvietė „duoti daugiau erdvės protui“. Reikia praplėsti požiūrį į žmogų nuo individo iki asmenybės, t. y. dvasinės ir kūniškos būtybės, save suvokiančios ir laisvos, unikalios ir nepakartojamos, bendraujančios ir peržengiančios save, pašauktos mylėti kitus kaip save, integruoti erosą į agapės meilę, visiškai realizuoti dovanojant save kitiems ir Dievui. Reikia būti atviriems tiesai, gėriui ir grožiui, neužsidarant naudos ieškojimo, egoistinių interesų, derybų ir sandorių logikos rėmuose. Visus gyvenimo matmenis turi formuoti meilė. Ne tik šeimoje ir šventėje, bet ir darbe bei ekonomikoje turi vyrauti dovanojimo logika, apimanti naudingumą ir davimą dovanai, turtą tik kaip priemonę ir gerovę dėl jos pačios. „Be neatlyginamumo neįmanoma pasiekti nė teisingumo“, – rašo Benediktas XVI (*Caritas in veritate*, 38). Yra įmanoma ir naudinga gaminti ir keistis produktais bei paslaugomis laikantis bendradarbiavimo, pagarbos, pasitikėjimo ir savitarpio pagalbos principų. Protingas pelno siekimas yra savaimė suprantamas ir būtinas; bet jis moralinį pateisinimą randa tik plėtros ekonomikoje, nukreiptoje į bendrą gerovę. Tik rūpinantis santykių kokybe ir atkuriant meilės ir bendrystės pirmumo teisę, šeima, darbas ir šventė vėl atras savo autentiškumą ir harmoniją. Atrodo, kad norint įveikti krizę daug labiau nei ekonominė pertvarka yra būtina pasaulinio lygio kultūrinė ir antropologinė revoliucija.

4. Šeima

Šeima yra visuotinis reiškinys žmonijos istorijoje. Jeigu nekreipsime dėmesio į atsitiktinius nukrypimus, ji turi pastovią struktūrą, kurią sudaro dviejų lyčių santykis, vyro ir moters ryšys, ir dviejų kartų santykis, tėvų ir

vaikų ryšys. Ir šiandien, remiantis statistikos duomenimis, šeima, sudaryta iš pastovios sutuoktinių poros su vaikais, yra didžiausias žmonių troškimas, tik po to eina darbas.

Statistiniai tyrimai taip pat rodo, kad šeimos su dviem ar daugiau vaikų yra laimingiausios ir naudingiausios visuomenei dėl kartų kaitos ir dėl jų sukuriama žmogiškojo kapitalo kokybės. Deja, daugelyje šalių tokios šeimos tampa mažuma, nes jas skriaudžia valstybė ir rinka. Tai dar vienas motyvas su didesne drąsa ir atkaklumu pateikti tokį šeimos modelį, keliant iššūkį viešajai nuomonei, politikai ir ekonomikai. Įvairūs šeimos sudarymo būdai nėra lygiaverčiai. Pastovi sutuoktinių pora su vaikais (dviem ar daugiau) išplėtoja turtingesnius tarpusavio santykius; todėl ir yra laimingiausia, nepaisant sunkumų, ir labiausiai pajėgi kurti visuomenei pridedamąją vertę. Normali šeima nėra praeities atgyvena, tai ateities šeima, jei norime turėti ateitį.

Autentiška šeima reiškia sutuoktinių dovanojimąsi vienas kitam ir jų bendrą savęs dovanojimą vaikams – jų gimdymą, auginimą ir auklėjimą. Sutuoktiniai tampa vienu kūnu bendrame gyvenime per santuokinį aktą ir vaikus. Išplėtojami ne tik jausminiai, bet ir doroviniai ryšiai. Kiti žmonės nėra gėris, skirtas man, bet visų pirma gėris savaime. Jie yra vertingi nepriklausomai nuo jų išvaizdos ir gabumų. Kaip tik patys silpniausi asmenys (vaikai, seneliai, ligoniai, invalidai) gauna išskirtinį dėmesį ir tinkamą globą. Teisės ir pareigos, asmeninis pasitenkinimas ir įsipareigojimas kitiems darniai dera. Kiekvienas yra branginamas ir vertinamas skirtingų ir vienas kitą papildančių asmenų bendrystėje.

Šeima yra pirmoji žmogiškumo mokykla. Jausminės savo tapatybės atradimo ir pasitikėjimą auginančio savęs dovanojimo dinamika palaiko nuolatinį tėvų ir vaikų, neaplenkiant ir senelių, tarpusavio ugdymą. Per tarpusavio santykius, išgyventą liudijimą, kasdienę patirtį perduodamos vertybės ir žinios, ugdomos teologinės ir žmogiškosios dorybės, asmeninės ir socialinės dorybės. Tačiau šiandien, žiniasklaidos puolimo akivaizdoje, reikia dar labiau suintensyvinti šeimos patirtį, pasirūpinti, kad ji būtų svarbi ir graži. Būtina sustiprinti šeimos ir mokyklos ugdymo tęstinumą, prisidedant prie mokyklos ugdymo planų kūrimo arba tikrai laisvai pasirenkant mokyklą. Katalikiškoji mokykla turėtų būti privilegijuota katalikiškų šeimų partnerė. Labai svarbią reikšmę turi ir periodiniai šeimų grupių ir bendruomenių susitikimai; dvasingumo, draugystės, bendro buvimo, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos tinklai; dvasinio ugdymo ir apaštaltavimo asociacijos bei judėjimai; visuomeninės asociacijos, ginančios šeimų tapatybę ir teises.

5. Šeima ir darbas

Daugybė šeimų įkuria ir administruoja smulkaus verslo įmones, užimančias labai svarbią vietą savo šalies ekonomikoje. Visos šeimos dirba namų ūkio darbus, kurie taip pat turi didelę reikšmę ekonominei sistemai, nors tai ir neįskaičiuojama į BVP (bendrajį vidaus produktą). Vis dažniau abu sutuoktiniai yra užsiėmę tiek namų ūkyje, tiek profesiniame darbe ir yra kviečiami bendru sutarimu atrasti deramą pusiausvyrą ir pasidalyti naštas po lygiai.

Bet specifinis šeimų įnašas į ekonominę sistemą – tai žmogiškojo kapitalo formavimas. Žodis „darbas“ reiškia žmogaus veiklą, kuriančią materialines arba nematerialines gėrybes, kurių reikia norint patenkinti žmonių poreikius ir prisidėti prie jų gerovės. Šiandien, plėtros ekonomikoje, bet kuri veikla gali būti laikoma darbu, jeigu padidina žmogiškųjų santykių vertę, net ir nesukurdama prekių (pavyzdžiui, auklėjimas, mokymas, informacija, moksliniai tyrimai, organizacinės arba technologinės naujovės, parama, turizmas, įvairios paslaugos). Šiandien lemiamas gamybos veiksnys vis labiau tampa žmogus (plg. Jonas Paulius II, *Centesimus annus*, 32); būtent žmogus atpažįsta klientų poreikius, surenka ir sutvarko informaciją, organizuoja gamybos ir prekybos procesą, bendradarbiauja, panaudoja savo kūrybingumą ir naujovių diegimo gebėjimą. Žmogiškasis kapitalas yra būtinas įmonėms lygiai taip pat, kaip ir finansinis bei technologinis. Todėl šeima tampa vis svarbesniu išteklių šaltiniu tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu: ne tik kaip vartojimo, taupymo, pelno perskirstymo subjektas, bet ir kaip žmogiškąjį kapitalą kuriantis subjektas.

Vaikų, būsimų piliečių ir darbininkų, gimdymas yra ilgalaikė investicija, būtina visuomenės reprodukcijai. Jų ugdymas turi ne tik moralinę vertę, bet ir svarbią reikšmę ekonominės sistemos veikimui, nes ji gauna didelę naudą iš perduotų žinių ir gebėjimų, iš įgytų polinkių (pavyzdžiui, polinkis studijoms ir moksliniam bei techniniam tyrinėjimui), iš subrandintų socialinių dorybių, tokių kaip neatlyginamumas, pasitikėjimas, solidarumas, teisingumas, įstatymų gerbimas, darbštumas, bendradarbiavimas, tvarkos palaikymas, gerai atlikto darbo skonis, pagarba aplinkai.

Šeima yra „kiekvienam žmogui pirmoji darbo mokykla“ (Jonas Paulius II, *Laborem exercens*, 10). Ji moko dirbti tėvų pavyzdžiu, brolių ir seserų įtaka, šeimyniniais pokalbiais, darboviečių aplankymu, pagalba mokantis, pasidalijimu planais ir bendra veikla.

Šeima yra verslo draugė. Jos gerai išauklėtų darbuotojų ir darbdavių įsipareigojimas su moraline atsakomybe

dažnai peržengia griežtą sandorių logiką ir labai prisideda prie verslo plėtros ir sėkmingumo, ypač per ilgesnį laiką. Priklausomai nuo to, kiek kokybišką žmogiškąjį kapitalą geba pasiūlyti šeima, ji tampa gamybiniu subjektu, nešančiu sistemai ekonominę naudą. Tad ji turėtų būti apmokestinama atsižvelgiant tiek į pajamas, tiek į išlaikomų asmenų skaičių, panašiai kaip įmonės apmokestinamos iš pelno atėmus gamybos sąnaudas. Negana to, šalia teisingo apmokestinimo, šeima turėtų būti remiama visuminės šeimos politikos, kuri saugotų šeimos tapatybę bei teises ir numatytų laipsnišką konkrečių priemonių įgyvendinimą einant mažais žingsneliais, pagal galimybes (būstas, darbas, mokykla, paslaugos, transportas, imigrantų šeimų susijungimas ir t. t.). Svarbiausias ir visa vienijantis tikslas turėtų būti stiprinimas tų santykių, kuriais remiasi šeima ir kurie ją padaro socialinių išteklių šaltiniu, tai yra parama poros stabilumui ir jos vaikų gimdymo bei auklėjimo misijai.

Verslo įmonės savo ruožtu turėtų tapti draugiškesnės šeimoms tiek iš žmogiškojo solidarumo, tiek dėl savo pačių naudos. Pirmiausia turėtų visas jėgas skirti naujų darbo vietų kūrimui, nes nedarbas yra tragedija, ypač jaunimui, nedarbas kliudo kurti šeimas ir gimdyti bei auklėti vaikus. Tai reikalauja inovacijų, našumo, bendradarbiavimo kiekvienoje įmonėje, tarp įmonių ir tarp įvairių socialinio gyvenimo subjektų. Be to, įmonės turėtų stengtis kiek tik įmanydamos labiau suderinti darbo ir šeimos reikalavimus. Kaip pavyzdį galima prisiminti kai kurias patirtis: lankstus darbo grafikas, ne visa darbo diena, interaktyvus nuotolinis darbas namie, motinystės atostogos, vaiko priežiūros atostogos, įmonės vaikų darželis. Toks suderinimas liečia ir darbininkus vyrus, bet ypač dirbančias moteris, kurios neturi būti verčiamos rinktis – motinystė ar profesinis darbas.

Daug įmonių, ypač smulkiųjų, kad įveiktų krizę, kuria bendradarbiavimo tinklą. Taip pat ir nemažai šeimų kuria draugystės ir savitarpio pagalbos tinklus, ypač dėl auklėjimo ir globos. Ir vienos, ir kitos patvirtina, kad teisinga kryptis, kur link reikia eiti, yra nurodyta Benedikto XVI enciklikoje *Caritas in veritate*, neatlyginamumo ir solidarumo kryptis.

6. Šeima ir šventė

Pagal Biblijos apreiškimą Dievas rengia puotą ir kviečia žmones dalyvauti jo šventėje. Dieviškieji asmenys kartu kuria pasaulį ir kartu džiūgauja dėl savo darbo; dirba nuolat ir nuolat ilsisi savo buvimo ir veikimo pilnatvėje. Taip kalba dieviškoji Išmintis: „kai jis nustatė žemės pamatus, tuomet aš buvau su juo kaip jo Patikėtinė. Kasdien buvau jo džiaugsmas, visad prieš jį džiūgaudama, džiūgaudama jo gyvenamame pasau-

lyje, rasdama džiaugsmo žmonijoje“ (*Pat 8, 29–31*). „Jis (Žodis) pradžioje buvo pas Dievą. Visa per jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę“ (*Jn 1, 2–3*). „O Jėzus jiems sakydavo: *Mano Tėvas darbuojasi lig šiolei, todėl ir aš darbuojuosi*“ (*Jn 5, 17*). Dievo Karalystė, visos istorijos įprasminimas, yra didinga vestuvių puota, kuri prasideda jau dabar, tarsi užuomazga, o galutinai išsiskleis amžinybėje. „Su Dangaus Karalyste yra panašiai kaip su karaliumi, kuris kėlė savo sūnui vestuves“ (*Mt 22, 2*). „Palaiminti, kurie pakviesti į Avinėlio vestuvių pokylį“ (*Apr 19, 9*).

Pagrindiniai šventės bruožai, išryškėję antropologinėse studijose, visiškai sutampa su Dievo planu.

Šventė yra bendruomeninė patirtis: neįmanoma švęsti vienam, bet tik kartu su kitais, šeimoje, vienuolinėje bendruomenėje, draugų būryje.

Šventės kartojasi tam tikru periodiškumu: sekmadienis – kiekvieną savaitę, liturginės šventės – kiekvienais metais, paskui jubiliejai, gimtadieniai, valstybinės šventės. Šventė paprastai ateina iš tradicijos, iškuria gyvenimo tėkmėje, kuri atplaukia iš toli ir plaukia tolyn, primindama praeitį ir maitindama ateities viltis. Ji duoda saugumo jausmą ir suteikia naujų jėgų įveikti gyvenimo nepastovumą, vargą ir kančią.

Šventės išskirtinis bruožas – neatlyginamumas: ji vertinga pati ir nėra pajungta kokiam nors kitam tikslui, nebent tai būtų reklaminis renginys, kuris nėra tikra šventė. Džiaugiamasi gyvenimu, šeima, bendruomenė, darbu ir kitomis gėrybėmis. Žavimasi tuo, kas tikra ir gražu. Dėkojama už dovanas, gaunamas iš Dievo ir iš kitų žmonių, ypač iš praeities kartų.

Mums, krikščionims, išskirtinė šventė yra sekmadienis, kassavaitinės Velykos ir amžinosios šventės ragavimas laike, Viešpaties, Bažnyčios ir šeimos diena. Šiandien turime apginti ją nuo prekybos antpuolių ir plintančio darbo be sustojimo (*non stop*). Bet turime ją pašventinti dalyvaudami Mišiose, ilsėdamiesi ir atsiduodami šeimyniniams jausmams.

Nigerijos ir kitų šalių krikščionių šeimos, kurios vyksta į bažnyčią sekmadieniais rizikuodamos tapti teroristų išpuolio aukomis, pakartoja pirmųjų Afrikos kankinių liudijimą. Jie teisėjo akivaizdoje sakydavo: „Mes be sekmadienio Mišių negalime gyventi.“ Šiems persekiojamiems broliams norime pareikšti visą savo solidarumą. Tačiau geriausias būdas jį parodyti – sekti jų ištikimybe.

Mišios yra krikščioniško gyvenimo, tiek asmeninio, tiek bendruomeninio, centras. Viešpats Jėzus – nukryžiuotas,

prisikėlęs ir amžinai gyvas – mus sukviečia ir surenka į asamblėją aplink save; kreipiasi į mus savo žodžiu; dovanoja mums save duonos, skirtos valgyti, ir vyno, skirto gerti, pavidalais su ta pačia meile, su kuria mirė už mus; mums išlieja Šventąją Dvasią, kad sujungtų mus su savimi ir tarpusavyje; siunčia mus į misiją nešti jo meilę visiems; ypatingu būdu sutvirtina sutuoktinių vedybinę sąjungą. Įsivaizduoti, kad esame krikščionys be Mišių, yra tas pats, kaip norėti būti krikščionimis be Jėzaus Kristaus! Mėginimas kurti krikščionišką šeimą be sekmadieninių Mišių yra tikra iliuzija!

Jeigu tai įmanoma, yra gera, kai į Mišias visi šeimos nariai eina drauge. Statistiniai tyrimai rodo, kad geras šeimos tėvo pavyzdys turi labai teigiamą įtaką vaikų, jau tapusių suaugusiais, sekmadieninei praktikai.

Su šventinėmis Mišiomis reikia sujungti šventinį stalą, pietus drauge, tarsi šeimos ritualą, meilingą bendravimą, džiugų buvimą kartu.

Be to, pageidautina, kad šventės diena būtų praturtinta kitų žmogiškai ir dvasiškai reikšmingų patirčių: žaidimų, ugdomosios veiklos, artimo meilės darbų, giminių ir draugų aplankymo, pasivaikščiojimo, pabuvimo gamtoje, kultūrinės ir meninės veiklos.

Tinkamai švenčiamas sekmadienis suteikia prasmę ir grožį taip pat ir eiliniam gyvenimui; šventė pasiekia ir šiokiadienius. Tuo būdu šeima tampa kasdienio džiaugsmo, geros nuotaikos, žaismingumo, dėmesio ir atsidaavimo vienas kitam, turtingų jausminių ryšių, saikingumu pagrįsto gėrybių vartojimo vieta. Darbovietė tampa draugystės, prasmingos ir su malonumu atliekamos veiklos, kartais net ir švenčių su kolegomis (gimtadienių, santuokos metinių, vaikų gimimo, paaukštinimo karjeroje progomis) aplinka.

Benediktas XVI sako, kad dalyvavimas Eucharistijoje suteikia „eucharistinę formą visam gyvenimui“ (*Sacramentum caritatis*, 72), t. y. padaro gyvenimą dėkojimu už tai, kad esame mylimi, ir savęs dovanojimu iki visiško pasiaukojimo, kad atsilieptume į meilę. Mums padeda priimti viską kaip dovaną ir gėrio galimybę, matyti Dievą visuose dalykuose.

Baigsiu viltingais linkėjimais. Individualistinė, utilitaristinė, konsumistinė, reliatyvistinė kultūra nuskurdino žmonių santykius ir sužlugdė tarpusavio pasitikėjimą; sukėlė ekonominę, darbo ir šeimos krizę. Atrandama iš naujo, kad žmogus yra iš esmės santykių subjektas, ir rūpinimasis gera santykių kokybe padės įveikti darbo ir šeimos krizę. Krizė iškelia negalią, kuri jau kuris laikas egzistavo, tik slaptai, ir atveria naujas perspektyvas.

Naujoji evangelizacija: įvairūs to paties skelbimo būdai

Parengta pagal Popiežiškosios naujosios evangelizacijos tarybos pirmininko arkivyskupo Rino Fisichella pranešimą 2012 m. kovo 8 d. Popiežiškajame Grigaliaus universitete vykusioje akademinėje dienoje.

Naujosios evangelizacijos temos apmąstymą gali apibūdinti du teiginiai. Pirmasis priklauso filosofui, kuris, paprašytas apibūdinti dabartį, tai nusakė šiais žodžiais: „Pasaulio naktis yra vargingas laikas, nes jis tampa vis labiau varganas. Šiandien jis tapo tiek skurdus, kad nebeatpažįsta Dievo nebuvimo kaip ne-tekties.“ Antrasis provokuojantis teiginys priklauso vienam iš vaisingiausių devynioliktojo amžiaus mąstytojų: „Kertinis klausimas yra šis – ar šiuolaikinėje visuomenėje išsisknijęs žmogus, europietis, dar gali tikėti; tikėti į Dievo Sūnaus Jėzaus Kristaus dievybę? Tame iš tikrųjų glūdi visas tikėjimas.“ Pirmasis teiginys, priklausantis filosofui M. Heidegeriui, nurodo kultūrinę aplinką, kurioje suvokiamas naujosios evangelizacijos poreikis. Antrasis, F. Dostojevskio teiginys, įpareigoja sutelkti širdį į jos turinį. Tiek vienas, tiek kitas leidžia nubrėžti svarstymų apmatų, ypač žvelgiant į būsimąjį Vyskupų sinodą, skirtą naujai evangelizacijai ir tikėjimo perteikimui.

Analizuojant mūsų laikmetį, vienas iš pirmiausia išskylančių dalykų yra siekis žūtbūtinai įgyti visišką autonomiją. Šiuolaikiniam žmogui ypač būdinga pavydžiai saugoti savo nepriklausomybę ir jaustis atsakingam dėl asmeninio gyvenimo. Dažnai pamirštamas santykis su transcendencija, žmogus tapo alergiškas bet kokiai spekuliatyviai minčiai ir apsiriboja paprastu istoriniu momentu, pasiduodamas iliuzijai, kad tikra yra tik tai, kas patikrinama mokliškai. Laikomasi savotiško pragmatinio empirizmo, faktus vertinant aukščiau už idėjas. Žmogus greitai ir be pasipriešinimo keičia mąstyseną ir gyveneseną, vis labiau tapdamas potyriams atviru kinetiniu objektu; jis trokšta būti įtrauktas į bet koki, net jį patį viršijantį žaidimą, kai net nepridengtas narciziškumas pateikiamas kaip gyvenimo prasmės iliuzija. Individualių laisvių reikalavimai kyla tarsi sprogimas, atsiliepiantis lytinio gyvenimo srityje, tarpasmeniuose ir šeimos santykiuose, laisvalaikio ir darbo veikloje. Į tai įtraukiama mokymo ir komunikavimo erdvė, ir taip perkeičiama visa gyvenimo aplinka. Trumpai tariant, susidaro visai nauja situacija, kurioje siekiama pakeisti senąsias, ypač krikščioniškąsias, vertybes.

Žvelgiant iš tokios perspektyvos, kai žmogus užima centrinę vietą ir pasidaro visokios būties atskaitos tašku, Dievas tampa nenaudinga hipoteze, vengtinu ir net naikintinu konkurentu. Šis virsmas palyginti lengvai įvyksta; prie to dažnai prisideda silpna teologija ir jausmais grindžiamas religingumas, nepajėgiantis atskleisti platesnio tikėjimo horizonto. Šiame kontekste Dievas praranda centrinę vietą. Tačiau to padarinys tai, kad pats žmogus netenka savo vietos. Gyvenimo prasmės „užtemimas“ apriboja žmogų taip, jog jis nebesugeba rasti vietos kūrinijoje ir visuomenėje. Jis pasiduooda prometėjiškai pagundai ir iliuzijai – neva pats kontroliuoja mirtį ir gyvenimą, nes sprendžia, kada, kaip ir kur. Kultūra, kurioje stambeldiškai garbinamas kūno tobulumas, tampa selektyvi tarpasmeniniuose santykiuose, grindžiant juos fiziniu grožiu, o galiausiai pamirštant esmę. Taip nupuolama į savotišką narciziškumą, trukdantį grįsti gyvenimą nuolatinėmis tvirtomis vertybėmis, apsiri- bojant tuo, kas efemeriška.

Čia iškyla iššūkis, susijęs su ateitimi. Kas nori laisvės gyventi taip, tarsi Dievas neegzistuos, gali tai daryti, tačiau turi žinoti, kur tai veda. Turi suvokti, kad toks pasirinkimas nežada nei laisvės, nei savarankiškumo. Vien galimybė disponuoti savo gyvenimu nepatenkina laisvės poreikio. Užslopindami žmogaus viduje glūdintį Dievo troškimą netampame savarankiški. Asmeninės laisvės mįslė išsprendžiama ne atmetant slėpinį, bet priimant jį. Toks yra kelias, kurį reikia nueiti; bet koks jo sutrumpinimas slepia riziką pasimesti brūzgynų tankmėje, iš kur nematyti nei išėjties, nei siekiamo tikslo. Galima pastebėti, kad ši krizė yra pirmiausia kultūrinės ir antropologinės plotmės. Pats žmogus išgyvena krizę. Jis negeba atrasti savęs po girdėtų vilionių, ypač patikėjęs, jog pasiekė brandos amžių ir visiškai atsako už save nepriklausydamas nuo jokio autoriteto. Iš tikrųjų tas sirenų balsas yra viliojantis. Kai žmogus vis labiau atsiduria visa ko centre, palaikomas savo narciziškumo, jis negali pasiekti tiesos, nes neturi jokio pamato; belieka įvartyti paskutinį pleišta padarant jį iki galo savarankišką – nutolinti nuo Dievo. Keista konstatuoti tokią padėtį šalyse, suformuotose krikščioniškojo tikėjimo.

Daugelis pasirenka likti neutralūs religijos atžvilgiu, tačiau vargiai galima įsivaizduoti pražūtingesnę nuostatą. Vakarams religijos negali būti visos vienos. Nesame atsidūrę tamsioje naktėje, kur viskas prarado spalvas. Proto pirmenybė, dėl kurios buvo kovojama per šimtmečius, negali būti paversta lakio- mis egalitarizmo smiltimis, trukdančiomis kritikos balsui. Tai raginimas skirti religijas ir pripažinti savo šaknis bei gautą indėlį. Indiferentiškumas, agnosti-

cizmas ir ateizmas ne tik neatsako į pamatinį klausimą dėl gyvenimo prasmės, bet ir neleidžia pasiekti vienybės. Nereikia kartoti kitų istorinių laikotarpių klaidų, kai siekiant naujybės būdavo nutraukiami ryšiai su praeitimi. Istorijos pažanga vyksta ne taip. Ne nušalinant krikščionybę ar jos atsižadant galima kurti geresnę visuomenę. Ji kuriama ne taip. Toks požiūris ne tik trumparegiškas, bet ir jo prielaidos klaidingos. Be krikščionybės nebus ugdoma nei individų, nei tautų brandi tapatybė.

Tiesa, mūsų istoriją sudaro šviesa ir šešėliai, tačiau nešame žinią apie tikrą žmogaus išlaisvinimą ir nuoseklią tautų pažangą. Pastaraisiais dešimtmečiais šios vertybės tarsi apsinešė rūdimis, joms kyla išdildymo pavojus ne dėl laiko tėkmės, bet dėl kultūros ir įstatymų leidybos reiškinių, keliančių grėsmę visuomenės audiniui. Plačiai atvertos durys įmanomoms teisėms neatnešė didesnio sutelktumo nei juo labiau neugdė atsakomybės. Veikiau galima konstatuoti nerimą keliantį užsidarymą individualizme be išėjties, kuris anksčiau ar vėliau uždusina pavienius asmenis ir visuomenę.

Kelias, kurį esame kviečiami nueiti, nėra lengvas. Jame laukiančius iššūkius reikia priimti, analizuoti ir studijuoti, kuriant planus, kaip pasiekti tikrą visų pažangą. Tai ypatinga užduotis, ir būtina vengti pasikliauti vien savo jėgomis. Mes to nė negalėtume, nes esame *katalikai*, – atviri visiems ir trokštantys palydėti kiekvieną pasiūlydami tikėjimo bendrystę. Todėl reikia pasitraukti iš tokios neutralumo formos, kurioje užsisklendė daugelis šalių, atsiribodamos nuo savo istorijos. Jei Vakarų šalyse gėdysis to, kas jos yra, jas palaikančių šaknų ir krikščioniškosios tapatybės, kuri dar ir šiandien jas formuoja, jos neturės ateities. Pasekmė tegali būti vien negražinamas nuosmukis.

Veiksmingai pasitarnauti ateičiai galima tik iš naujo pasitelkiant vertybinius principus kultūrinėje ir politinėje veikloje. Pirmiausia atkreiptinas dėmesys į šeimą, kuri yra lemiamas veiksnys socialiniame audinyje. Susiduriant su bendru gimstamumo mažėjimu ir panieka gyvybei, keliančia grėsmę pačios civilizacijos išlikimui, būtina įsisąmoninti žmogiškosios gyvybės pirmenybę nuo prasidėjimo iki natūralios baigties. Senėjimo nuokalnė, į kurią pirmiausia rieda Vakarai, rodo žiemos laikotarpį, nuosmukį, pasirinktą šalių, kurios primetė kontraversišką stipriojo teisę nekaltų gyvybių atžvilgiu. Baimėje užsklęstam ir vis vienišesniai žmogui siūloma greita ir pašaipiai laiminga mirtis. Tai galutinė iliuzija, kuri gražiais žodžiais nusakoma kaip „saldi mirtis“, – tarsi mirtis neapimtų galutinės ribos dramos ir amžino egzistencijos klausimo,

pergalės, o ne pasidavimo prašymo. Ši pavojingai slikti argumentacija, išradinai interpretuojama daugelio jos šalininkų, yra pernelyg nesaugi, kad būtų ginama kaip teisė; priešingai, joje slypi baimė ir priespauda, nes neįstengiama suteikti prasmės buvimui.

Šie pavyzdžiai ragina apmąstyti mūsų gebėjimą kurti procesą perduodant vertybes ir elementus, sudarančius mūsų tautų tapatybę, ir taip išsakyti įprasminant priklausomybę naujai ir drauge senai tikrovei. Mes, katalikai, nesitrauksime nuo atsakomybės ir nesutiksime būti nušalinti. Naujosios evangelizacijos darbas apima taip pat šį etapą. Esame įsitikinę, kad mūsų buvimas yra esmingai svarbus. Niekas kitas negali pakeisti to ypatingo mums priklausančio indėlio, kuris per tūkstantmečius paženklino beprecedentę humanizacijos istoriją. Be reikšmingo katalikų dalyvavimo mūsų šalys bet kuriuo atveju būtų skurdesnės, labiau izoliuotos ir mažiau patrauklios. Nenorime, jog taip įvyktų, ir todėl prašome, kad būtume išklausti ir būtų suteikta galimybė dar kartą įrodyti mūsų tikėjimo grožį ir jo reikšmę tikrai visuomenės pažangai. Mūsų nešama viltis nepaprastai didinga, ji leidžia žvelgti su pasitikėjimu ir giedrumu į paženklintą sunkumų dabartį. Ši viltis neapgauna, nes ji yra stipri gyvenimo pažadu, pranokstančiu bet kokias ribas ir leidžiančiu sutelkti žvilgsnį į vienintelį būtiną tikslą – mylintį Dievą, priėmusį mūsų žmogiškąją būtį.

Mums tenka uždavinys ugdyti mintį, gebančią padėti pamatus epochai, kuri suteiks būsimosioms kartoms kultūrą ir leis joms gyventi tikroje laisvėje, orientuojantis į tiesą. Ši mintis dar nėra iki galo išplėtotą, nors horizonte jau galima kai ką matyti. Kam priklauso kurti naują antropologiją, gebančią projektuoti naujos visuomenės modelius? Žinoma, tai ne vienos institucijos užduotis. Tai sinergiškas veikimas, sintetiškai apimant praeities paveldą, interpretuojant jį mūsų epochai būdingų pasiekimų šviesoje ir perduodant po mūsų ateisiančioms kartoms. Šia prasme Benediktas XVI ne kartą kėlė klausimus, susijusius su naująja evangelizacija, – į juos verta įsiklausyti, bandant duoti protu ir planavimo perspektyva grindžiamą atsakymą, skirtą ne tik naujajai evangelizacijai, bet taip pat turint omenyje ir ateities kartas ugdančią mintį. Lankydamasis Vokietijoje Evangelikų Bažnyčios atstovams jis sakė: „Dievo nebuvimas mūsų visuomenėje vis slogesnis, Jo apreiškimo istorija, pasakojama Rašte, atrodo įsikūrusi vis labiau tolstančioje praeityje. Ar reikia pasiduoti sekuliarizacijos spaudimui, tapti šiuolaikiškam praskiedžiant tikėjimą? Žinoma, tikėjimas šiandien turi būti naujaip mąstomas ir pirmiausia naujaip juo gyvenama, idant jis taptų

dabartimi. Tačiau padės ne tikėjimo praskiedimas, bet gyvenimas juo mūsų dienomis. Štai pagrindinė ekumeninė užduotis, kurią įgyvendinti turime vieni kitiems padėti, – giliau ir gyviau tikėti. Mus, krikščionybę išgelbės ne taktikos, bet naujaip mąstomas ir naujaip įgyvendinamas tikėjimas, per kurį į mūsų pasaulį įžengia Kristus, o su juo kartu ir gyvasis Dievas“ (2011 m. rugsėjo 23 d.).

Kita proga tęsdamas tą pačią mintį popiežius sakė: „Matome, kad mūsų turtingame Vakarų pasaulyje yra stygius. Daugybei žmonių trūksta Dievo gerumo patyrimo. Jie neranda jokio kontakto su institucinėmis Bažnyčiomis ir tradicinėmis jų struktūromis. Kodėl taip yra? <...> Jiems reikia vietų, kur galėtų kalbėtis apie savo vidinį ilgėsį. Esame kviečiami ieškoti naujų evangelizavimo kelių. Vienas iš tokių kelių galėtų būti mažos bendruomenės, kuriose draugystė būtų išgyvenama ir gilinama reguliariai ir bendrai garbinant Dievą“ (Kalba Vokietijos katalikų centrinio komiteto tarybai, 2011 m. rugsėjo 24 d.).

Kaip matome, šie ir kiti klausimai iškelia atsakomybę įgyvendinti naują *tikėjimo apologiją*. Tai nesvetimas tikėjimui momentas, priešingai, jis visiškai priklauso aktui, kuriuo įžengiama į tikėjimo logiką. Atrodo, kad pastaraisiais dešimtmečiais tikintieji nelabai rūpinosi, kaip įtikinamai pagrįsti savo tikėjimą. Gal įtikimumas sumenko ir dėl tokio pasirinkimo. Tradicijų ar įvairiųjų patirčių pasitelkimas be įtikinimo galios negalėjo atlikti ugdymo vaidmens, ypač tos kultūros akivaizdoje, kurioje vis labiau atsižvelgiama į mokslo faktus. Kai kurių nuomone, situacija tapo sklerotiška, tarsi nepalaujamas praeities formų kartojimas galėtų sudaryti gynybinę tvirtovę, nepastebint, kad tai veikia primena birias smiltis. Manyti, kad naujoji evangelizacija gali būti įgyvendinta vien atnaujinus praeities formas, yra tik iliuzija, kurios derėtų šalintis. Žinoma, tinkamas sprendimas nėra ekstravagantiškas naujovių išradinėjimas, siekiantis įtikinti šiandienos žmogui, esančiam nuolatiname judėjime ir atviram bet kokiai patirčiai, net nebendančiam turėti kritiško požiūrio. Įveiktinas kelias anaipol nėra paprastas. Jis reikalauja, kad liktumėm ištikimi pagrindams, būtent todėl gebėtumėm statyti tai, kas būtų nuosekliai suderinama su praeitimi ir priimtina bei suprantama žmonėms, skirtingiems nuo praeities laikų. Esame kviečiami patvirtinti būtinybę įtikinamai pagrįsti savo tikėjimą (plg. 1 Pt 3, 15), žinodami, kad tai turime daryti „švelniai, atsargiai, turėdami gryną sąžinę“ (1 Pt 3, 16). Šių trijų dalykų priminimas yra labai svarbus. Tikintieji, aiškindami apie mumyse esančią viltį, neturi parodyti puikybės ar viršenybės kitų doktrinų atžvilgiu. Todėl būtina, kad naujoji evangelizacija būtų

grindžiama nauja antropologine refleksija ir apologetiniu raktu, pristatant krikščioniškąjį įvykį ir dalijantis juo su mūsų laiko žmonėmis.

Tikėjimas turi savo įtikinamąją galią, kylančią iš jo esmės, pirmiausia iš jo ryšio su Apreiškimu ir, ne pirmutinėje vietoje, su protu. Taip pat ir tada, kai teisėtai ir deramai remiamasi protu, parodant tikėjimo pagrįstumą, – ir šiuo atveju protas patvirtina, jog tikėjimo aktas jį pranoksta, nes jis išplečiamas liturginiu veiksmu, primenant ir švenčiant slėpinį, ir liudijimu, kuriame meilė tampa aukščiausia tikėjimo forma. Todėl svarbu, kad nauja apologetika iš naujo grąžintų pirmenybę perkeičiančiam ir atverčiančiam slėpiniui ir mūsų laikų žmogui siektų pirmiausia ne įrodyti Dievo buvimą ar jo Apreiškimo tikrumą, bet *parodyti*, kaip be Dievo buvimo ir artumo žmogus tampa svetimas sau pačiam. Tuomet tiek meilė, tiek kančia netenka prasmės ir užsisklendžiama vis didesniame vienišume prarandant džiaugsmą gyventi.

Kadangi krikščionybės širdis yra Jėzus Kristus, susitikimas su juo reiškia nuoseklią skelbiamo turinio išvalgą. Naujosios evangelizacijos kelias yra nužymėtas; esame pašaukti naujai skelbti Jėzaus Kristaus mirties ir prisikėlimo slėpinį, atnaujinant tikėjimą per atsivertimą. Jei mūsų akys gebėtų giliai išvelgti įvykius, ženklinančius mūsų dienų žmonių gyvenimą, būtų lengva parodyti šiam skelbimui skirtiną privilegijuotą erdvę. Turime provokuoti mąstyti apie gyvybės ir mirties prasmę, apie gyvenimą anapus mirties; savo ruožtu egzistenciniams ir tapatybę apibrėžiantiems klausimams negali būti svetimas Jėzus Kristus. Naujosios evangelizacijos skelbimas neturės būtino veiksmingumo, išprovokuojančio tikėjimo atsaką, jei jame nebus stipriai akcentuojamas gyvybę gaubiantis slėpinys, susijęs su begaliniu Dievo – Jėzaus Kristaus slėpiniu. Žvelgiant iš šios perspektyvos kelią nurodo *Gaudium et spes*: „Iš tiesų žmogaus slėpinys tikrai nepaaiškėja niekur kitur, tik įsikūnijusio Žodžio slėpinyje. <...> Kristus, naujasis Adomas, pačiam žmogui pilnatviškai parodo, kas yra žmogus, ir atskleidžia jo pašaukimo kilnumą. <...> Juk jis, Dievo Sūnus, įsikūnijimu tarsi susijungė su kiekvienu žmogumi. Žmogaus rankomis jis darbavosi, žmogaus protu galvojo, žmogaus valia veikė, žmogaus širdimi mylėjo. Gimęs iš Mergelės Marijos, tikrai tapo vienu iš mūsų, viskuo į mus panašus, išskyrus nuodėmę“ (22).

Šio teksto šviesoje, kur pateikiami apmatai mūsų laikų naujai antropologijai, paženklintai slėpinio pirmenybe, atsiveria nauji Bažnyčios pastoracinio veikimo horizontai. Naujosios evangelizacijos pirmutinis pašaukimas nėra nagrinėti Dievo egzistavimo pro-

blematiką, kaip atsaką ateizmui. Ji veikiau turi naujai pristatyti Jėzaus Kristaus asmenį ir suvokimą, kad jis kaip Dievo Sūnus galutinai apreiškė Dievo slėpinį. Šiame kontekste, laikantis ugdymo dinamikos, dera naujai pristatyti krikščionybę kaip religijos reiškinių viršūnę, taip pat imtis *tikros* religijos tematikos. Palikdami šiuos klausimus nuošaly dėl neteisingai suvokiamos tolerancijos arba likdami pasyvūs, kai viešojoje kalbėsenoje vis labiau kontroliuojama krikščionybės raiška, nepasitarnautume tiems, kurie turi teisę išgirsti Apreiškimo tiesą.

Mūsų pirmutinis tikslas nėra įžengti į teorinių debatų areopagą ar ištraukti į interpretacinius ginčus; savo veikimą turime pirmiausia kreipti į skelbimą, kad Dievas apsireiškė Jėzuje Kristuje ir jame yra gyvenimo prasmės išsipildymas. Dievas pirmiausia paliečia *asmeninį kelią* tų, kurie siekia įprasminti savo egzistenciją. Dievas randamas pranokstant mokslo horizontą kaip prasmės poreikis ir asmeniškai išgyvenama patirtis. Nemanau, kad naujai evangelizacijai pirmiausia reikia leisti tradicinių arba naujų „Dievo buvimo įrodymų“ keliu. Ji turėtų siekti kitos perspektyvos. Jei norime sekti pradiniu ankstyvosios Bažnyčios pavyzdžiu, nesunkiai pamatysime, kad ji rinkosi kitą kelią. Petro kalba Sekminių dieną nubrėžia gaires: „Jėzų Nazaretį, Dievo jums patvirtintą galingais darbais, stebuklais ir ženklais, kuriuos per jį nuveikė Dievas tarp jūsų, kaip patys žinote; taigi tą vyrą, Dievo valios sprendimu bei numatymu išduotą, jūs nedorėlių rankomis nužudėte, prikaldami prie kryžiaus. Dievas jį prikėlė, išvadodamas iš mirties kankynės, nes buvo neįmanoma, kad jis liktų mirties grobis. <...> Tą Jėzų Dievas prikėlė, ir mes visi esame šito liudytojai. Dievo dešinės išaukštintas, jis gavo iš Tėvo Šventosios Dvasios pažadą ir ją dabar išliejo. Jūs tai matote ir girdite. <...> Tad tegu tvirtai įsitikina visi Izraelio namai: Dievas padarė Viešpačiu ir Mesiju tą Jėzų, kurį jūs nukryžiuavote.“ Tie žodžiai vertė verė jiems širdį, ir jie ėmė klausinėti Petrą bei kitus apaštalus: „Ką mums daryti, broliai?“ Petras jiems atsakė: „Atsiverskite, ir kiekvienas tepasikrikštija vardan Jėzaus Kristaus, kad būtų atleistos jums nuodėmės, tada gausite Šventosios Dvasios dovaną. Juk jums skirtas pažadas, taip pat jūsų vaikams ir visiems toli esantiems, kuriuos tik pasišauks Viešpats, mūsų Dievas.“ Dar daugeliu kitų žodžių jis primygtinai ragino juos ir sakė: „Gelbėkitės iš šitos iškrypusios padermės!“ (*Apd 2, 22–24. 33. 37–40*).

Šis mūsų Bažnyčios istorijos puslapis yra nuoroda į procesą, kuris įvairiomis atmainomis turi būti įgyvendinamas Bažnyčioje kaip visad naujos ir aktualios Sekminės. Naujoji evangelizacija reikalauja gebėjimo

pagrįsti savo tikėjimą, parodant Dievo Sūnų Jėzų Kristų, vienintelį žmonijos Gelbėtoją. Kiek gebėsime tai padaryti, tokiu mastu galėsime duoti mūsų laikų žmonėms atsakymą, kurio jie laukia. Naujosios evangelizacijos atspirtis yra įsitikinimas, jog malonė veikia ir perkeičia širdį, vesdama į atsivertimą; ji priklauso nuo mūsų liudijimo tikėtinumui. Žvelgti į ateitį su vilties tikrumu reiškia, kad neliekame užsisklendę nei savotiškame romantizme, žvelgiančiame vien į praeitį, nei nukrypstame į utopiją, susižavėję neįgyvendinamomis hipotezėmis. Tikėjimas įpareigoja šiandien, mūsų gyvenamu laiku, todėl neatsiliepti į tai reikštų neišmanymą ir baimę; bet kuriuo atveju mums, krikščionims, tai neleistina. Galėtume ieškoti šiokios tokios paguodos užsidarę savo bažnyčiose, tačiau tai padarytų Sekmines tuščiu dalyku. Laikas atverti duris ir iš naujo skelbti Kristaus prisikėlimą, kurio liudytojai esame.

Turime dėmesingai vengti, kad naujoji evangelizacija netaptų paprasta formule, kurioje viskas būtų perteikiama priešybėmis. Nors naujojoje evangelizacijoje yra netikrumo ir dviprasmybių, ji tinkamiausia atsiliępiant į Bažnyčios poreikius šiuo ypatingu istorijos momentu, ypač Vakaruose. Tačiau ši išraiška neturi sudaryti įspūdžio, kad kalbama apie kažką alternatyvaus ar lygiagretaus tam, ką Bažnyčia visuomet darydavo per dvidešimtį savo istorijos amžių. Naujoji evangelizacija nurodo skirtingą pavidalą to paties nekintamo Jėzaus duoto paliepimo Bažnyčiai nešti visiems jo Evangeliją. Naujosios evangelizacijos turinys nėra alternatyva tam turiniui, kuris buvo visuomet skelbiamas; priešingai, jis yra tas pats, nes skelbiamas Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, asmuo, kuris savo mirties ir prisikėlimo slėpinio atpirko pasaulį, atverdama jį tikintiems amžinojo gyvenimo vartus. Keičiasi išraiškos būdas, kuriuo ta pačia žinia dalijamasi pakitusiame socialiniame ir kultūriniame kontekste. Šiuo ypatingu atveju ji skiriama krikščionims, gyvenantiems kultūrinėje aplinkoje, kurioje sekuliarizmas nulėmė gilią tikėjimo krizę, kur žmonių elgsena kontrastingai skiriasi nuo tikėjimo nuostatų, o tikėjimo pagrindus reikia atrasti iš naujo. Naujosios evangelizacijos veikla pirmiausia nukreipta į katalikus, kurie gyvena senos krikščioniškosios tradicijos, tikėjimo suformuotos kultūros šalyse, šiuo metu išgyvenančiose efemeriškumo pagundą, abejingumo ar net priešiško nuostatas krikščionybės atžvilgiu.

Ypatingas ryšys sieja naująją evangelizaciją ir liturgiją. Liturgija yra pagrindinė veikla, per kurią Bažnyčia išreiškia savo buvimą pasaulyje kaip tarpininkė, perduodama Jėzaus Kristaus apreiškimą. Bažnyčios gyvenimui nuo pat pradžių būdingas liturginis vei-

kimas. Bendruomenė skelbia išganymo Evangeliją, ir tai gyvai išreiškia liturginėje maldoje, kuri tampa regimu ir veiksmingu išganymo ženklu. Atskirti šiuos du momentus reikštų nesuprasti Bažnyčios. Liturginė veikla yra tarsi Bažnyčios skelbimo gyvybiniai syvai, o įvykdytas skelbimas grįžta į liturgiją kaip veiksmingas jos įgyvendinimas. *Lex credendi* ir *lex orandi* sudaro vienovę, kurioje net sunku išvelgti vieno pradžią ir kito pabaigą. Naujoji evangelizacija turi sugebėti paversti liturgiją savo gyvybine erdve, kad vykdomas skelbimas įgytų pilnutinę prasmę. Naujosios evangelizacijos įgyvendinimo būdų ir perspektyvų įvairovė atsispindi liturgijos turtingume. Liturginio veiksmo daugialypumas, ją sudarančių apeigų įvairovė akivaizdžiai parodo, kaip slėpinio unikalumas ir centriškumas gali būti išreikštas skirtingomis formomis nesumenkinant jo ryšio su vieninteliu išpažįstamu tikėjimu.

Kita ypatinga naujosios evangelizacijos erdvė – *meilės* sritis. Čia Bažnyčia nenuilstamai reiškiasi pasauliui įvairiopais konkrečiais ženklais. Vyrai ir moterys, paklusdami Šventosios Dvasios veikimui, per du tūkstantmečius konkrečiose vietose aktualizavo ir regimai parodė Viešpaties žodį „Vargšų jūs visada turite su savimi“ (Jn 12, 8). Šiuo istoriniu laikotarpiu, kuriam būdingas individo užsisklendimas, be santykių galimybės, kur delegavimui teikiama pirmenybė tiesioginio dalyvavimo atžvilgiu, atsakomybė įpareigoja liudyti gebėjimą pasirūpinti broliu, suteikiant kuo geriausią pagalbą. Tai nieko naujo, tokia yra mūsų istorija. Vadovaudamiesi Viešpaties žodžiu laikome privilegija tai, ką pasaulis atmeta, kas, jo akimis, nenaudinga ir mažai veiksminga. Chroniški ligoniai, klajokliai, žmonės iš visuomenės paribių, neįgalieji ar kiti, kurie pasaulio akimis neturi ateities ir vilties, – į juos krypta krikščionių įsipareigojimas. Turime įtaigių šventumo pavyzdžių, kai vyrai ir moterys, pagal šią programą konkrečiai skelbė Jėzaus Kristaus Evangeliją ir taip pradėjo tikrą kultūrinę revoliuciją. Šio šventumo akivaizdoje griūva visokie įmanomi pasiteisinimai; vietoj utopijos atsiranda įsitikinimas, o tiesos ir laisvės siekis susilieja į meilės sintezę, aukojantis ir nelaukiant atlygio.

Taigi neatidėliotinai svarbu kurti planą, kuris leistų krikščionims atkurti jų tapatybę, stiprinamą tikėjimo turinio, turtingą dėl priklausomybės Bažnyčiai ir gaivinamą bendruomeninių vertybių. Bažnyčia evangelizuoja ne todėl, kad yra susidūrusi su didžiuliu sekuliarizacijos iššūkiu, bet pirmiausia todėl, jog turi būti klusni Viešpaties paliepimui skelbti jo Evangeliją visai kūrinių. Šioje paprastoje mintyje kondensuotai glūdi artimiausių dešimtmečių planas – perprasti

Kristaus Bažnyčiai tenkančią atsakomybę šiuo ypatingu istorijos momentu. Bažnyčia egzistuoja, kad visais laikais skelbtų Evangeliją visiems žmonėms, kad ir kur jie būtų. Jėzaus paliepiamas yra toks skaidrus ir aiškus, kad negalima teisintis jo nesupratęs. Tikintieji jo žodžiu yra kviečiami pasaulio gatvėse skelbti, jog žadėtasis išganymas tapo tikrove. Skelbimas turi atitikti gyvenimo būdą, leidžiantį visada atpažinti Viešpaties mokinius. Evangelizaciją galime apibendrinti kaip Kristaus sekėjų gyvenimo stilių.

Galime ilgai diskutuoti, kas yra „naujoji evangelizacija“. Galime savęs klausti, ar šios sąvokos pažyminy turi prasmę, ar yra susijęs su tikrove. Tai, kad kalbama apie „naująją“ evangelizaciją, netaikoma jos turiniui, čia mintyje turimi skelbimo būdai ir sąlygos. Baigdami galime prisiminti Benedikto XVI mintį laiške *Ubi cumque et semper*, kur pabrėžiama neatidėliotina būtinybė „pateikti tinkamus atsakymus, idant Bažnyčia prisistatytų šiandienos pasauliui savo misionierišku polėkiu ir galėtų vykdyti naująją evangelizaciją“. Popiežius savo kalboje pirmajame plenariniame mūsų dikasterijos posėdyje pridūrė: „Skelbti vienintelį pasaulio gelbėtoją Jėzų Kristų šiandien atrodo sudėtingiau negu praeityje; tačiau mūsų užduotis išlieka ta pati, kaip ir mūsų istorijos aušroje. Misija nepasikeitė, taip pat neturėtų pasikeisti apaštalus ir pirmuosius mokinius įkvėpęs entuziazmas bei drąsa. Šventoji Dvasia, raginusi juos atverti aukštutinio kambario duris ir padariusi juos evangelizuotojais (plg. *Apd 2, 1–4*), yra ta pati Dvasia, kuri šiandien ragina Bažnyčią iš naujo skelbti viltį mūsų laikų žmonėms. Šventasis Augustinas taip pat tvirtina, jog nederu manyti, kad evangelizacijos malonė buvo skirta tik apaštalams, o su jais malonės šaltiniai išseko: „Ši versmė pasirodo tekėdama, o ne tuomet, kai nustoja tekėti. Per apaštalus veikianti malonė perduodama ir kitiems, kurie bus kviečiami skelbti Evangelijos <...>, tas kvietimas tęsiasi iki pat šių dienų visame Viengimio Sūnaus kūne, kuris yra visame pasaulyje išplitusi Bažnyčia“ (*Sermo 239, 1*). Taip yra. Malonės versmė ir toliau liejasi iš to paties šaltinio, nes ir šiandien nenutrūksta imamasi atsakomybės perteikti tikėjimą būsimois kartoms.

Barbora Šalaševičiūtė

Gyvenime yra kur kas didesnių dalykų už auksą

Londonas. Iš viso pasaulio suvažiavę tūkstančiai sirgalių. Šimtai dalyvių, spindinčiomis akimis žūtbūtinai siekiančių pergalės. Šviesos. Fejerverkai. Naktinės pergalės dainos, aidinčios parkuose, prekybos centruose, didžiosiose gatvėse. Kasdienės viltys, kurios dažnai sudūžta dėl milisekundės skirtumo tarp kelių varžovų. Visi šaukia ir ūžia. Kasryt, išaušus naujai dienai, visi karštai meldžiasi viskam, kas tik galėtų egzistuoti, kad tik jų šalis parsivežtų auksą. Akys nukreiptos į medalius. Miestą pripildo karštų emocijų kupinas šurmulyš. Štai šiame laike, šiame šurmulyje, kur kiekvieno žmogaus pilnatvei tetrūksta pergalės, žmonių, surinktų iš viso pasaulio, grupė atvyko tūkstančiams laimėjimo ištroškusiųjų paskelbti, kad gyvenime yra kur kas daugiau nei auksas.

More Than Gold („Daugiau nei auksas“) – pasaulinio masto krikščioniškas ekumeninis judėjimas, siekiantis būti ta mažyte šviesa pasaulyje, skelbti Kristaus meilę žmonėms ir kartu siekti krikščionių vienybės misijoje ir gyvenime. Organizacijos tikslas – padėti žmonėms auginti santykį su Dievu, išmokti dalytis savo tikėjimu. Popiežius Benediktas XVI sakė: „Kalbėkite su Kristaus, kaip vilties šaltinio mūsų gyvenimui, drąsa ir nuolankumu.“ Taigi olimpiada – puiki proga atsilipti į tą kvietimą. Mums, *Gyvojų akmenų* jaunimui, buvo suteikta nuostabi galimybė įsitraukti į šią misiją ir prisidėti prie Evangelijos skleidimo Olimpinių žaidynių metu. Katalikiškasis padalinys – *The Joshua camp*, organizuojamas Siono bendruomenės ir Jungtinės Karalystės, buvo rugpjūčio 1–13 d. dvi savaites trukusi stovykla.

Stovykloje didelė svarba teikta mūsų pasirengimui misijoms. Tris dienas vyko intensyvūs mokymai siekiant supažindinti atvykėlius su Londono kultūra, gatvės evangelizacijos specifika, paruošti širdis evangelizacijai, apsirengti džiaugsmo drabužiu, susitaikyti su Dievu ir vienas kitu ir išvartyti iš savęs visas baimes tam, kad galėtume leisti Šventajai Dvasiai veikti per mus.

Evangelizacijos tipai buvo skirtingi. Kasdien turėjome vis kitokią misiją su skirtingų tautybių grupėmis. Tai *svetingumo namai*, kur vaikams nemokamai piešėme ant veido įvairius gyvūnus ar personažus, siūlėme arbatos ir užkandžių, tuo pat metu kalbėdami su vaikų tėvais apie tikėjimą; taip pat *gatvės evangelizacija*, kai

šlovindavome gatvėse, dalydavome skrajutes kviesdami į Bažnyčios renginius, kalbėdavome su sutiktais gatvėse žmonėmis apie Dievą, siūlėme rašyti maldos intencijas ir meldėmės už juos. *Šviesa naktyje* – čia mūsų misija buvo kviesti žmones į adoraciją, pamaldas skelbiant, kad Dievas juos myli ir visada jų laukia. *Nakties karštis* – panašaus pobūdžio evangelizacija, kai siekėme pakviesti žmones į susitikimą su Jėzumi per adoraciją ir užtarimo malda. *Misija su vaikais* – bene linksmiausias užsiėmimas, kai į mokyklą ateidavo daugybė vaikų iš netoliese esančių rajonų, ir visą popietę būdavo žaidžiama, bendraujama, atvykdavo svečių (tąkart apsilankė irklavimo olimpiadininkė), kurie dalydavosi savo tikėjimu, kodėl yra svarbu melstis ir rasti laiko Dievui. Visą apvainikavo paskutinę dieną vykęs festivalis, kurio tikslas – kurti Dangaus Karalystę žemėje, kad per mūsų dosnumą, meilę vaikai ir jų tėvai patirtų Dievo džiaugsmą čia ir dabar.

Kasdien sesijas vedavo vis kiti kalbėtojai, tačiau vienas austras Bruce Clewettas pasakojo ypač padrašinantį liudijimą, kaip kartą jis į „sustingusių“ vokiečių būrį pakvietė išties užsidegusį ir aistringą Afrikos kalbėtoją, nes manė, jog jiems reikėtų prabusti, tapti gyvesniems. Taigi šiam entuziastingai bekalbant, žmonės ėmė gūžtis, mat buvo nepratę prie tokio ekspresyvaus ir išraiškingo būdo. Ir štai afrikietis pamokslininkas pamatė vieną mergaitę, sėdinčią pirmoje eilėje, kuri visą gyvenimą buvo akla. Jis prišoko prie jos ir galingu balsu sušuko, kad Jėzus ją pagydytų. Tuo metu ne tik aplinkiniams, bet ir pačiam Bruce'ui buvo baisu dėl to, kas dėjosi, jis mintyse meldėsi: „Dieve, ir kodėl tu šitaip darai? Kodėl man!“, galvodamas, kad tai buvo klaida, jog jį pasikvietė. Po kurio laiko afrikietis paklausė mergaitės: „Na, ar matai?“ Ši papurtė galvą, o kalbėtojas numojo ranka ir sako: „Nieko tokio.“ Ir grįžęs ant pakylos kalbėjo toliau. Tada Bruce'ą aplankė mintis. Viena iš tokių retų minčių, kada tikrai žinai, jog tau kalba Dievas. Jis sakė: „Štai kodėl aš galiu naudoti jį, o ne tave, nes jis nebijo daryti klaidų, o tu labai bijai suklysti.“ Po šio liudijimo mes gavome užduotį priėti prie kiek įmanoma daugiau žmonių salėje ir sakyti vienas kitam: *I give you permission to blow it* („Aš leidžiu tau visiškai susimauti“)! Kai išgirsti iš daugybės žmonių, jog tu gali susimauti ir „tikiuosi, kad susimsi, nes taip parodysi, jog pasitiki Dievu“, užsidegi ypač didele liepsna ir drąsa; nesvarbu, kad pirmą kartą skelbdamas Dievo Žodį apsikvailinsi, antrą kartą – vėl apsijuoksi, trečią – viską sugadinsi, bet ketvirtą kartą Dievo didybė nusileis ant žmogaus, ir Jis darys didžius darbus. Niekada negali žinoti, kuris yra Dievo išrinktasis, tad turi rizikuoti ir eiti prie kiekvieno, kiekvienam skelbti Dievo meilę, kviesti jį,

nes nuo to priklauso kitų žmonių gyvenimas. Londone patyrėme, kad iš tiesų atsiliepti gali *bet kas*. Tokių žmonių Lietuvoje net nepamatysi – nuo turtingiausių kostiumuotų verslininkų iki laisvo elgesio merginų, nuo piktai atrodančių pagyvenusių ponių iki kietuolių baikerių. Dauguma atsiliepė. Daugumai buvo svarbu paprašyti maldos, rašyti savas intencijas, susitikti su Dievu akis į akį. Ir kai tokie žmonės atsiliepia, kartais su siaubu pagalvoji, kas būtų buvę, jei būtume atsirinkinę žmones, nerizikavę, bijoję apsikvailinti – gal jie niekada nebūtų išgirdę ir priėmę Dievo kvietimo, jų gyvenimai būtų likę tokie patys kaip anksčiau. Mūsų misija – eiti prie kiekvieno žmogaus. O visą darbą palikti Jėzui. Mes nekeičiame kitų gyvenimų, Jis keičia.

Turbūt ši misija labiausiai atskleidė, ką iš tiesų reiškia žodžiai: „Dievas veikia per mūsų silpnumą.“ Išgyvenome labai įdomią patirtį, ypač per vieną tarnystę kartu su anglų grupe. Tada reikėjo eiti į gatves, prie žmonių, skelbti Dievo meilę, siūlyti rašyti maldos intencijas, tad anglų grupės pasiūlymas susimaišyti poromis su britais buvo nuostabi mintis; kai kurie lietuviai manėme, kad visą darbą padarys britai, nes jie atrodė patyrę, užsidegę ir – nuo gimimo anglakalbiai. Tačiau mūsų planai nepavyko. Ta anglakalbių grupė ėjo į gatves pirmą kartą gyvenime, todėl jiems buvo labai baisu, ir tą laiką, kol kartu vaikščiojome, nesugebėjome priėti nei prie vieno žmogaus. Kadangi nesijauti labai autoritetingas, ir dar anglų kalbos barjeras, labai sunku siūlyti jiems savo „evangelizacijos metodus“, pavyzdžiui, eiti prie kiekvieno žmogaus, kurį tik pamatai, nes jiems tai tiesiog nesuprantama. Vis dėlto karšta malda Šventajai Dvasiai greitai viską sutvarkė – ir mes susiporavome su saviškiais. Tai yra pamoka – į evangelizaciją reikia eiti tik su pažįstamu žmogumi, su tuo, kuriuo pasitiki, su kuriuo augai dvasiniame gyvenime kartu, jei nori susikalbėti ir pasiekti rezultatų. Su lietuviais poroje ėjome prie visų, kuriuos sutikome, ir štai pirmi šeši užkalbinti žmonės atsiliepė, rašė maldos intencijas, meldėmės už juos, o toliau vyko dvasinis proveržis – dauguma žmonių džiaugsmingai sutikdavo atsiliepti į mūsų kvietimą. Geriau neprisiminti, kiek gramatikos klaidų darėme paprastuose sakiniuose, kaip maišėme žodžius ar koks bausis buvo mūsų akcentas. Dievui tai nėra kliūtis. Kaip tik galimybė daryti didelius darbus – mūsų silpnumas, jei mes su pasitikėjimu rizikuojame, nebijome apsikvailinti. Nereikia mokėti užsienio kalbų (mūsų grupėje buvo žmonių, kurie visai nekalbėjo angliškai, bet jiems puikiai sekėsi evangelizuoti šypsena, akimis ir keliais iškaltais žodžiais), atrodyti solidžiais ir savimi pasitikinčiais – reikia pasitikėti Dievu. Ir to visiškai užtenka.

Kita dažnai žmogų varginanti dilema būna netikėjimas, kad Dievas gali daryti didžius darbus per *mane*. Evangelijoje Jėzus sako, kad mes galėsime atlikti daug didesnių stebuklų, nei kad Jis darė. Ar mes tuo tikime? Ar su pasitikėjimu galime eiti pas žmones ir melstis dėl stebuklų, tikėdami, jog taip ir įvyks? Na, laikas tuo patikėti, nes mes turime daug ką nuveikti šioje žemėje. Kiekvienas iš mūsų.

Kas Londone buvo nauja – tai vizijos. Per vieną mokymų sesiją buvo pasakojama, kaip maldos metu Dievas atsiunčia kokio nors žmogaus vaizdinį, kuriam kažkas svarbaus turi įvykti, ir mes buvome drąsinaimi bandyti priimti iš Dievo šiuos reginius. Tai gali būti visi veido bruožai ar tik aprangos detalės – žalias megztinis, ramentai, saulės akiniai, kažkoks specifinis dalykas. Tada per kitos dienos evangelizaciją šis žmogus yra sutinkamas, su juo užmezgamas pokalbis, ir visada įvyksta stebuklai. Pagydymai iš negalios ar dvasinės naštos, kartais tiesiog Dievas siunčia ypatingą žinią tam žmogui, kuri pakeičia jo gyvenimą. Girdint tokius liudijimus dar kartą pasitvirtina, kokius didžius dalykus Dievas daro čia pat, per šalia mūsų esančius žmones, kurie nebijo veikti, nebijo būti Dievo įrankiais. Tai padrąsina, uždega noru būti uolesniu ir tvirtesniu misionieriumi.

Dar vienas svarbus dalykas – meilė ir *pagarba*. Musulmonai ar homoseksualai, negalias turintys žmonės. Kaip svarbu mylėti ir gerbti juos. Evangelizuoti galima nebūtinai atverčiant žmones į katalikybę, bet ir būnant geranoriškam ir pagarbiam kito žmogaus atžvilgiu. Londone musulmonai dažnai būna priešiški katalikams. Vienos parapijos kunigas pasakojo, kad jie gana dažnai rašinėja ant sienų, aršiai kivirčijasi su krikščionimis. Keista, bet evangelizacijos metu musulmonai pasidarė taikūs su krikščionimis. Tai buvo taikos ir ramybės dienos. Žinia apie mus greitai apskriejo. Dažnai praeiviai, kviečiami į bažnyčią, atsakydavo: „Čia jūs! Jau girdėjome apie jus, mūsų laiptinėje pasakojo.“ Kartais musulmonai sutikdavo nueiti į bažnyčią ir pasimelsti, juk mes iš tiesų tikime į tą patį Dievą. Jų atsiliepimai buvo draugiški ir šilti. Kaip svarbu yra kurti taikų buvimą vienas su kitu, juk Dievas yra didžiosios taikos nešėjas.

Evangelizuoti gali ne tik žmonės, bet ir jų darbai, pavyzdžiui, meno kūriniai. Vienoje bažnyčioje buvo prikabinta daug paveikslų su nuostabiomis mintimis. Vis dėlto vienas labai ypatingas – tai buvo vaizdinys, kaip veikia malda. Kai meldiesi nors vieną kartą už kokį nors žmogų, jis tarsi laiko tavo ranką, o tavo malda kartu paliečia ir tūkstančius žmonių, kurie yra savo rankomis įsikibę į tą žmogų, ir būtent tai neleidžia jiems

visiems nugarmėti į bedugnę. Per tą mažytę maldą yra keičiami daugelio gyvenimai. Štai kokia yra maldos galia. Ką galėtų padaryti dvi maldos? Trys? Nuolatinė malda? Tai yra neapsakoma!

Kiekvienas sutiktas žmogus buvo kažkuo ypatingas, o liudijimų, kaip susitikimas su Jėzumi pakeitė jų gyvenimus, yra iš tiesų daug. Pavyzdžiui, kelios merginos iš klubo eina namo, jas sustabdo vienas vaikinai ir siūlo ateiti į bažnyčią; jos pasišaiपो ir eina toliau, bet viena iš jų sustoja ir sako: „Žinoma, kad eisim! Dėl tavo tėčio.“ Ir jos nueina į adoraciją. Grįžta verkdamos ir dėkoja, kad buvo pakviestos. Moteris vėluoja į susirinkimą, yra visiškai netikinti, bet sustoja, kai jai pasiūlo užsukti į bažnyčią, ir joje uždega daugybę žvakučių už visas savo gyvenimo problemas, prašo maldos, kad atsiverstų jos sūnus. Kita moteris, kuri atsiliepė, užsidegė noru, kad būtų pakrikštyti visi jos vaikai ir ji pati. Verslininkas, kuris užsuko tik pažiūrėti, kas vyksta, kitą dieną susirado jį pakvietusius žmones ir sako: „Jūs pakeitėte mano gyvenimą! Ačiū.“ Bet tai tik maži darbai. Žmonių buvo daug. Vieni buvo paliesti smarkiau, kitų dar laukia ilgas Dievo ieškojimo kelias, tačiau kažkas įvyko. Daug ko mes nesužinosime, bet pasitikėkime Viešpačiu ir toliau tęskime evangelizacijos darbą.

Negaliu taip drąsiai tvirtinti, bet manau, kad ši evangelizacija daugiausia davė mums patiems, tiems, kurie ėjome į gatves. Retai kada viduje jauti pakylėjimą, užsidegimą, liepsną ir tiek jėgų eiti, eiti eiti ir nesustoti, ir džiaugtis tuo, ką darai. Keista, tačiau prieš kiekvieną misiją jausdavome piktojo puolimą, kuris reiškėsi įvairiais būdais. Kartais jėgų nebuvimu, kartais dvasiniu nuosmukiu, beprasmybės jausmu. Ir visada po misijos ateidavo palaima. Džiaugsmas dėl to, kas įvyko, džiaugsmas dėl visų žmonių, kurie atsiliepė, ir tų, kurie neatsiliepė, nes dar ateis jų diena. Bent jau mane, grįžus į Lietuvą, dar kelias savaites be perstojo lydėjo džiaugsmas, kad galėjome tame dalyvauti ir ateityje bus milijonai progų eiti į žmones ir skelbti gerąją Kristaus naujieną.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Spalio 3–4 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupas S. Tamkevičius SJ, vyskupai E. Bartulis, J. Boruta SJ, G. Grušas, J. Kauneckas, J. Matulaitis, R. Norvila, A. Poniškaitis, J. Ivanauskas, J. Žemaitis, L. Vodopjanovas OFM, nominuotasis vyskupas Kęstutis Kėvalas.

Posėdyje susirinkusiesiems buvo perskaitytas apaštališkojo nuncijaus arkivyskupo Luigi Bonazzi sveikinimo žodis, juo vyskupams pristatytas ir neseniai į Lietuvą atvykęs naujasis jo patarėjas mons. Giovanni Gaspari.

Posėdyje aptarta, kaip geriausiai pasirengti Benedikto XVI paskelbtiems Tikėjimo metams. Nuspręsta juos iškilmingai pradėti vyskupijų katedrose spalio 11 dieną. Numatyta sukurti internetinį puslapį, kuris suteiktų papildomos pagalbos visiems ieškantiems Dievo ar norintiems pagilinti savo tikėjimą. Išreikštas pageidavimas, jog katalikiškos organizacijos labiau prisidėtų prie bendrų Tikėjimo metų renginių. Vyskupai ragina į kvietimą minėti Tikėjimo metus atsiliiepti katalikiškąją žiniasklaidą, jaunimo bendruomenes, akademinės sielovados grupes, kunigų seminarijas, parapijas ir kiekvieną tikintįjį. Planuojama publikuoti naujų leidinių, o kitos konkrečios Tikėjimo metų iniciatyvos bei projektai bus paskelbti artimiausiu laiku.

Prel. E. Putrimas apžvelgė užsienio lietuvių sielovados situaciją ir su vyskupais aptarė jos užduotis. Buvo svarstyti atskiri prašymai skirti kunigus lietuvių sielovadai Seinuose (Lenkija), Pelesoje (Baltarusija) ir Missisaugoje (Kanada). Taip pat buvo aptartas vyskupo Baltakio užsienio sielovados archyvų saugojimo klausimas.

Posėdžio dalyviams pateikta informacija apie valdžios institucijose svarstomus ir derinamus Bažnyčiai aktualius klausimus, rengiamus įstatymus. Vyskupai pasidžiaugė, jog Seimas ratifikavo Lietuvos sutartį su Šventuoju Sostu dėl kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo. Išreikštas susirūpinimas, jog pastaruoju metu tiek reklamoje, tiek kai kuriuose renginiuose nepagarbiai ir netinkamai pasitelkiami religiniai simboliai, o tai žeidžia tikinčiųjų jausmus bei gali kurstyti religinę nesantaiką.

Liturginės komisijos pirmininkas vysk. R. Norvila supažindino su komisijos darbais ir ateities planais bei Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacijos siūlymu į liturginį kalendorių įtraukti naują – Kristaus Aukščiausiojo ir Amžinojo Kunigo – šventę, kuri būtų minima pirmąjį ketvirtadienį po Sekminių. Toks minėjimas būtų paskata kunigams bei tikintiesiems skirti didesnę dėmesį kunigystės vertei. Nutarta prašyti Šventojo Sosto leidimo įtraukti šią šventę į Lietuvos liturginį kalendorių.

Švietimo komisijos pirmininkas vysk. G. Grušas pristatė klausimus, susijusius su katalikiškuoju švietimu. Patvirtintas naujas Lietuvos katechetikos centro statusas. Pasibaigus mons. K. Latožos kadencijai, naujuoju Lietuvos katechetikos centro direktoriumi trejų metų laikotarpiui paskirtas mons. R. Gudlinkis.

Vyskupai aptarė, kaip pasiruošti įgyvendinti ankstesniame plenariniame posėdyje patvirtintas gaires nepilnamečių seksualinio išnaudojimo prevencijai ir tyrimams, atliekamiems gavus kaltinimus prieš dvasininkus ir Bažnyčios

Paskirtas naujas vyskupas

Rugsėjo 27 d. Šventasis Tėvas Benediktas XVI kunigą dr. Kęstutį Kėvalą paskyrė titulinio Abziri vyskupu ir Kauno arkivyskupijos augziliaru. Kęstutis Kėvalas gimė Kaune 1972 metų vasario 17 d. Mokėsi Šančių vidurinėje mokykloje bei Kauno 1-oje muzikos mokykloje. Baigęs vidurinę mokyklą 1990–1992 m. studijavo Kauno technologijos universiteto Radioelektronikos fakultete. 1993 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją.

1997 m. Kauno arkivyskupo metropolito Sigitto Tamkevičiaus SJ siuntimu išvyko tęsti studijų Šv. Marijos seminarijoje ir universitete (St. Mary's Seminary and University) Baltimorėje, JAV. 2000 m. baigė pagrindines teologijos studijas Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimorėje ir įgijo teologijos bakalauro ir magistro mokslinius laipsnius. 2000 m. birželio 29 d. arkivyskupo Sigitto Tamkevičiaus SJ įšventintas kunigu.

2001 m. tęsė studijas Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimorėje ir įgijo teologijos mokslo licenciatą laipsnį apsigynęs darbą „Catholic Social Teaching and Economical Development: A Case Study of Lithuania“ („Katalikų socialinis mokymas ir ekonominis vystymasis: Lietuvos situacija“). Nuo 2001 m. rugsėjo mėn. paskirtas dirbti Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso vadovu bei jaunimo pastoracijos kapelionu Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre. Nuo 2002 m. vasario mėn. pradėjo dėstyti VDU Katalikų teologijos fakultete. Jame iki dabar dėstė įvairius kursus teologijos ir religijos studijų bakalauro studijų programose: bendrąją moralinę teologiją, spec. moralinę teologiją; taip pat magistro studijų programoje kursas: pastoracijos vadybą ir jaunimo pastoraciją. 2003 m. rugsėjo mėn. pradėjo doktorantūros studijas Vytauto Didžiojo universitete. Kauno arkivyskupo metropolito siuntimu paskirtas dirbti Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso bei Jono Pauliaus II namų Šiluvoje vadovu.

2003–2007 m. dalyvavo Kauno arkivyskupijos II sinodo darbe kaip Jaunimo sielovados komisijos pirmininkas. 2005 m. paskirtas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu. 2006 m. rugpjūčio mėn. išvyko į JAV rašyti doktorato darbo ir dirbti kapelionu Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijoje Putname, Konektikuto valstijoje. Nuo 2007 m. rugsėjo mėn. tęsė darbą Vytauto Didžiojo universitete. Mokslinė domėjimosi sritis – katalikų socialinis mokymas, etika, laisvoji ekonomika.

2008 m. sausio 18 d. Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, apgynė teologijos daktaro disertaciją tema „The Origins and Ends of the Free Economy as Portrayed in the Encyclical Letter *Centesimus Annus*“ („Laisvosios ekonomikos šaltiniai ir tikslai pagal encikliką *Centesimus Annus*“). 2009–2011 m. Katalikų teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete prodekanas. 2010 m. įteiktas Aktono instituto, JAV, Novako apdovanojimas už studijas gilinant sąsajas tarp moralės ir ekonomikos disciplinų bei laisvosios ekonomikos temos nagrinėjimą tarpdisciplininiam kontekste.

Nuo 2010 m. vasario mėn. kun. Kęstutis Kėvalas dirbo *Marijos radijo* programų direktoriumi Lietuvoje. 2012 m. rugsėjo mėnesio 27 dieną Šventasis Tėvas Benediktas XVI paskyrė kunigą Kęstutį Kėvalą titulinu Abziri vyskupu ir Kauno arkivyskupijos augziliaru.

Konsekracija numatoma š. m. lapkričio 24 d., Kristaus Visatos Valdovo iškilmės išvakarėse.

-Kn-

Kunigų paskyrimai

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Massimo Bianco** SDB atleistas iš Kauno Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės parapijos klebono pareigų ir nuo pareigos aptarnauti Karčipio koplyčią.

darbuotojus. Apžvelgti tų gairių diegimo etapai ir procedūros. Numatyta publikuoti prevencijos dėl Katalikų Bažnyčioje dirbančių dvasininkų, vienuolių, savanorių ir kitų darbuotojų elgesio su nepilnamečiais gaires, kurių tikslas užtikrinti nepilnamečių saugumą, taip pat apsaugoti suaugusiuosius, kad jų tarnystė nebūtų diskredituojama dėl neteisėtų įtarimų ar kaltinimų.

Posėdyje minėti klausimai, iškilę dėl skirtingos bažnytinių teismų praktikos vyskupijose. Vyskupai sutarė, kad norint bažnytinių teismų veiklą geriau koordinuoti ir paversti efektyvesne, šie dalykai turi būti apsvarstyti ekspertų. Todėl lapkričio mėnesį visų vyskupijų tribunolų oficialai ir teisėjai bus sukviesti į bendrą pasitarimą, o jo išvadas numatyta aptarti kitame plenariame posėdyje.

Neseniai grįžęs iš Europos vyskupų konferencijų pirmininkų suvažiavimo Sankt Galene (Šveicarija) kardinolas A. J. Bačkis supažindino susirinkusiuosius su svarbesnėmis žemyno aktualijomis. Esama tendencijos, jog Europoje vis labiau stiprėja krikščionių diskriminacija dėl moralinių nuostatų. Yra kilusi parašų rinkimo iniciatyva „Vienas iš mūsų“, kuria siekiama pagarbos žmogaus gyvybei ir to, kad Europos Sąjungos fondų lėšomis nebūtų finansuojami medicininiai eksperimentai su embrioninėmis kamieninėmis ląstelėmis. Neseniai įsigaliojęs Europos piliečių iniciatyvos reglamentas suteikia naują dalyvaujamosios demokratijos priemonę – surinkus vieną milijoną Europos Sąjungos piliečių parašų iš ne mažiau kaip septynių valstybių narių, galima teikti svarstyti teisės aktą Europos Sąjungos kompetencijai priklausančiais klausimais. Minėtoji iniciatyva yra pirmoji, kuria siekiama per vienus metus surinkti tokį kiekį parašų Europos Sąjungos valstybėse (tarp jų – Lietuvoje) ir įpareigoti Europos Komisiją parengti Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius žmogaus embriono apsaugą.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus surengtas gruodžio 6 d. Kaune.

-lvks-

Lietuvoje iškilmingai pradėti Tikėjimo metai

Spalio 11 d. visame katalikų pasaulyje pradėti Tikėjimo metai. Šią dieną Mišias aukojo ne tik Šventasis Tėvas Romoje, bet ir vietinių Bažnyčių ganytojai savo katedrose. Tikėjimo metų atidarymas buvo švenčiamas ir visose Lietuvos vyskupijose.

Vilniaus arkikatedroje šv. Mišiomis kartu su arkivyskupijos ganytoju kardinolu Audriu Juozu Bačkiu ir arkivyskupijos kunigais Tikėjimo metų iškilmingą minėjimą pradėjo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi.

Šv. Mišių homilijoje nuncijus ragino šiais Tikėjimo metais kreipti širdis į nukryžiuotąjį Jėzų. „Turime melsti tikėjimo ir gyventi šventųjų bendrystėje, – sakė nuncijus, – ypač tų, kurie suspindėjo Lietuvos istorijos danguje. Tik tikėjimo dėka galima surasti ramybę su Dievu.“ Nuncijus atkreipė dėmesį, kad šių dienų pasaulyje žmonės suprato tikėjimo vertę, nes pamatė, kokios pasekmės, kai žmogus pamiršta Dievą, kai egoizmas iškeliamas aukščiau už Dievą, kai rūpinamasi labiau turėti nei būti. Tad šiais Tikėjimo metais esame raginami net ir sunkiais momentais neprarasti vilties horizonto, atrasti tikėjimo kelionę ir pereiti per tikėjimo vartus.

Kauno arkivyskupijos bendruomenė drauge su viso pasaulio, aplinkinių kraštų bei Lietuvos katalikais, šią iškilnę švenčiančiais savo vyskupijų katedrose, Šventojo Tėvo Benedikto XVI paskelbtus Tikėjimo metus pradėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje iškilminga Eucharistija.

Rudeniškai vaiskią spalio 11-ąją vienuoliktą valandą pro didžiąsias šventovės duris prie didžiojo altoriaus arkikatedroje atėjo gausi, per aštuoniasdešimties arkivyskupijoje, jos parapijose, institucijose tarnaujančių kunigų, taip pat Kauno kunigų seminarijos klierikų procesija, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Arkikatedroje, kad ir paprastą savaitės dieną, buvo gausu tikinčiųjų, daug jaunų žmonių, seserų vienuolių, bažnytinių institucijų, organizacijų darbuotojų.

„Šiose šv. Mišiose dėkosime Dievui už tikėjimo dovaną“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius, sveikindamas koncelebruojančius brolius kunigus, taip pat seseris vienuoles, visus tikinčiuosius, susirinkusius Eucharistijos šventimu pradėti Tikėjimo metų. Visa susirinkusi bendruomenė buvo paraginta melsti Viešpatį malonės, kad Tikėjimo metais visų – ir vyskupų, ir kunigų, ir pašvęstojo gyvenimo narių, ir kiekvieno tikinčiojo – tikėjimas būtų atnaujintas, kad kiekvieno tikėjimo kelionėje būtų žengtas žingsnis į priekį.

„Lygiai prieš 50 metų darbą pradėjo Vatikano II Susirinkimas, kurio laukė visas katalikiškas pasaulis – laukė Šventosios Dvasios dvelkimo ir Bažnyčios atnaujinimo“, – sakė vėliau homilijoje arkivyskupas, savo mintimis sugražindamas į tą metą, kai Bažnyčia Lietuvoje, už geležinės uždangos, gaudavo apie šį ypač svarbų Bažnyčios Susirinkimą labai mažai informacijos, o jame dalyvavę negausūs mūsų atstovai, geriausiu atveju, parveždavo iš Romos tik nematytų Lietuvoje gražių rožinių. Tačiau, pasak ganytojo, kaip neįmanoma užtvenkti upės bėgimo, taip nesustabdoma buvo Susirinkimo dvasia – ją pradėjome justi Dievo žodžio liturgijoje ėmus vartoti lietuvių kalbą, vėliau Lietuvoje pasirodė ir Vatikano II Susirinkimo dokumentai.

Homilijoje atkreiptas dėmesys, jog Tikėjimo metai, kuriais, beje, minimas ir *Katalikų Bažnyčios katekizmo* išleidimo dvidešimtmetis, labiausiai skirti kiekvieno tikinčiojo dvasinei pažangai, tikėjimo augimui. Tikėjimas, tarsi garstyčios grūdėlis pasėtas per Krikštą, yra Dievo dovana, bet jis neauga savaime, tam reikia ir žmogaus pastangų. „Tikėjimas gali gimti ir augti tik nuolankioje širdyje“, – sakė ganytojas, primindamas, jog tikėjimą sunkiausia priimti išpuikusiems, į savo neklystumą įtikėjusiems žmonėms, klusnumo tikėjimo skelbimui ypač stokoja šiandienos pasaulis.

Tikėjimo metai, pasak arkivyskupo, skirti visiems Bažnyčioje – ir ganytojams, ir vienuoliams, ir aktyviems Bažnyčios darbuotojams, ir visiems katalikams pasauliečiams, ir ne tik evangelizacijai, ne tik „pagonių kiemui“. Visų dvasiniam augimui reikia ir Šventojo Rašto, Vatikano II Susirinkimo, *Katalikų Bažnyčios katekizmo* studijų, o labiausiai – draugystės su Viešpačiu. „Ji pasiekama per nuoširdžią kasdienę malda, neretai praktikuojamą Sutaikinimo sakramentą, o ypač dažną ir vaisingą Eucharistijos šventimą. Malda paremė vieni kitus, kad Tikėjimo metais mūsų gyvenime labiau nušvistų Jėzaus Veidas“, – ragino homiliją užbaigdamas arkivyskupas S. Tamkevičius.

Spalio 11 d. prieš šv. Mišias Telšių vyskupijos kurijoje vykusiame dekanų posėdyje, kuriam vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, svarstyta Tikėjimo metų šventimo Telšių vyskupijoje programa.

Kun. **Jacek Paszenda** SDB paskirtas Kauno Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės parapijos klebonu.

Aptarnauti Karčiupio koplyčią paskirtas Rumšiškių parapijos klebonas kun. **Kazys Gražulis**.

Kun. **Gytis Stumbras** paskirtas KMU Klinikų kapelionu ir paliktas eiti Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos vikaro pareigas.

Kun. **Gintaras Vincentas Tamošauskas** OFM Cap. atleistas iš Kauno Šv. Vincento Pauliečio (Petrašiūnų) parapijos klebono pareigų ir paskirtas šios parapijos vikaru.

Kun. **Tomasz Pilch** OFM Cap. atleistas iš Kauno Šv. Vincento Pauliečio (Petrašiūnų) parapijos vikaro pareigų ir paskirtas šios parapijos klebonu.

Kun. **Ramūnas Norkus**, Telšių vyskupo sutikimu, paskirtas Kauno kunigų seminarijos (ir sykiu Telšių seminarijos) parengiamojo kurso Šiluvoje vadovu.

Kun. **Virginijus Birjotas** paliktas eiti Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos klebono pareigas ir paskirtas Kauno arkivyskupijos *Caritas* direktoriumi dar vienai 4 metų kadencijai.

Kun. **Darius Varnelis** atleistas iš Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos vikaro bei Kauno Jono ir Petro Vileišių pagrindinės mokyklos kapeliono pareigų ir išleistas vienų metų poilsio.

Diak. **Darius Vasiliauskas** paskirtas diakono tarnystei Kauno arkikatedroje bazilikoje.

Kun. **Giedrius Maskolaitis** atleistas iš Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos vikaru.

Kun. **Mindaugas Pukštys** paskirtas Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos vikaru.

Kun. **Gintaras Blužas** atleistas iš Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos vikaro bei Jonavos dekanato jaunimo sielovados koordinatoriaus pareigų ir paskirtas *Marijos radijo* programų direktoriumi bei sykiu įpareigotas įsitraukti į sielovadinį darbą Kauno arkikatedroje bazilikoje.

Kun. **Linas Šipavičius** atleistas iš Kauno Gerojo Ganytojo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Šv. Juozapo parapijos vikaru.

Atšaukus 2006 m. spalio 29 d. dekretą nr. 41, panaikintas kun. Kęstučio Vilučio suspendavimas. Kun. **Kęstutis Vilutis** paskirtas Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos vikaru.

Kun. **Vidmantas Balčaitis** atleistas iš Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos rezidentu.

Kun. **Ričardas Birbilas** atleistas iš Gudžiūnų parapijos klebono pareigų ir paskirtas Kauno Gerojo Ganytojo vikaru.

Kun. **Emilis Jotkus** paskirtas Gudžiūnų parapijos klebonu ir paliktas eiti ir anksčiau skirtas Krakų klebono pareigas.

-Kn-

Kaišiadorių vyskupijoje

Kun. jubil. **Edvardas Kraujalis** jo paties prašymu atleistas iš Jonišio parapijos klebono pareigų ir išleistas už vyskupijos ribų.

Kun. **Povilas Stankevičius** paskirtas Jonišio parapijos administratoriumi; reziduos Inturkėje.

Kun. **Vytautas Kirka** jo paties prašymu atleistas iš Kaišiadorių parapijos vikaro pareigų ir išleistas už vyskupijos ribų.

Kun. **Algirdas Akelaitis** paskirtas vicepostulatoriumi Dievo tarno T. Matulionio beatifikacijos ir kanonizacijos byloje

12 val. Telšių katedroje iškilmingose šv. Mišiose dalyvavo daugiau nei 100 kunigų, kartu meldėsi Telšių kunigų seminarijos klierikai, gausus tikinčiųjų būrys. Šv. Mišioms, kurias taip pat koncelebravo Telšių vyskupo J. Borutos SJ pagalbininkas vysk. Linas Vodopjanovas OFM, vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Šv. Mišių pradžioje sveikindamas visus susirinkusiuosius ganytojas pasidžiaugė Tikėjimo metų programa bei popiežiaus Benedikto XVI ištarmomis apie prasidedančius Tikėjimo metus. Vysk. J. Boruta SJ pabrėžė evangelizavimo svarbą šių dienų pasaulyje ir priminė, jog Tikėjimo metai sutampa su Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejumi, kuriam Telšių vyskupija jau dabar intensyviai rengiasi.

Per pamokslą Telšių vyskupo pagalbininkas vysk. L. Vodopjanovas OFM kalbėjo apie Bažnyčios prigimtį, bendruomeniškumo svarbą ir tikėjimo liudijimo būtinybę. Tikėjimo metai – laikas, kurį būtina kuo geriau išnaudoti skelbiant Gerąją Naujieną šių dienų pasaulyje.

Po šv. Mišių 68-ojo gimtadienio proga Telšių vyskupą J. Borutą SJ kunigų vardu sveikino Šilalės dekanato dekanas, Šilalės klebonas kan. Algis Genuotis, Telšių miesto meras Vytautas Kleiva, LR Seimo narys Valentinas Bukauskas, Telšių kunigų seminarijos klierikai, visuomenės veikėjai. Po sveikinimų Telšių vyskupas J. Boruta SJ visiems padėkojo ir pakvietė Tikėjimo metų pradžią švęsti spalio 14 d., kai ta proga visose Telšių vyskupijos bažnyčiose bei viešose koplyčiose bus laikomos šv. Mišios.

Tikėjimo metai iškilmingai pradėti Vilkaviškio katedroje 18 val. šv. Mišiomis, kurioms vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, drauge koncelebravo vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, vyskupijos dekanatų dekanai, vicedekanai, kanauninkų kapitula bei gausus būrys vyskupijos kunigų. Drauge su Vilkaviškio parapijos tikinčiais drauge meldėsi vyskupijos katalikiškųjų institucijų vadovai bei bendradarbiai, seserys vienuolės, kiti katalikai pasauliečiai. Prieš šv. Mišias giedota Palaimintojo Jurgio Matulaičio litanija priminė, kad baigiasi palaimintajam skirti metai ir atsiveria Tikėjimo metų vartai.

Šv. Mišių įžangoje vyskupas R. Norvila pasidžiaugė visais šventosios liturgijos dalyviais ir priminė, jog Tikėjimo metai skirti autentiškam ryšiui su Dievu atnaujinti. Tuomet himno žodžiais buvo kreipiamasi į Šventąją Dvasią. Po himno giedoti keturi maldavimai prašant Viešpatį, kad vyskupijos tikintieji sugebėtų pasisemti lobių iš Tikėjimo metų lobyno, kad Dievas taptų artimas ir padėtų sustiprinti visų tikėjimą.

Sakydamas homiliją, vysk. R. Norvila citavo pal. Jurgio Matulaičio dienoraščio ištrauką, kurioje palaimintasis dėkoja Dievui už tikėjimo malonę ir pabrėžia, jog be tikėjimo nieko brangesnio neturįs. Ganytojas kvietė pasibaigus Pal. J. Matulaičiui skirtiems metams nepamiršti šio didžio žmogaus, bet, su juo labiau susipažinus, pasinaudoti palaimintojo užtarimo malda. Ganytojas taip pat pacitavo keletą popiežiaus Benedikto XVI minčių iš laiško, kuriuo Šventasis Tėvas paskelbė Tikėjimo metus, akcentuodamas asmeninio ir bendruomeninio tikėjimo stiprinimą. Vyskupas kvietė visus burtis į įvairias iniciatyvas, kurios padėtų išgyventi glaudesnę ryšį su Dievu ir Bažnyčia, kvietė nuolat žvelgti į Viešpatį, klausant maloningų Jėzaus žodžių.

Prieš palaiminimą vyskupijos ganytojas pašventino žvakes, kurias uždegtas prieš altorių laikė visų septynių vyskupijos dekanatų atstovai. Tokias pačias

vyskupo pašventintas žvakes gavo vyskupijos kiekvienos parapijos bažnyčia, kad sekmadienį uždegtos jos simbolizuotų tikrąją mūsų šviesą – Jėzų Kristų. Iškilminga Tikėjimo metų pradžios liturgija užbaigta ganytojų palaiminimu ir kvietimu nešti Evangeliją į visą vyskupiją ir kad ši žinia paliestų visus žmones.

Tikėjimo metai Šiaulių vyskupijoje pradėti vienuoliktos valandos šv. Mišiomis. Nors ir darbo diena, Šiaulių katedra buvo beveik pilna. Šv. Mišias iškilmingai aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis kartu su visais vyskupijos kunigais. Iškilnėse dalyvavo Seimo nariai, Šiaulių meras, savivaldybės atstovai. Po iškilmingų šv. Mišių, trukusių beveik pusantros valandos, visi rinkosi naujojoje vyskupijos Pastoracijos centro salėje. Susirinkusiuosius pasveikino Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Šiaulių miesto meras Justinas Sartauskas. Tikėjimo metus švęsti bičiuliškai, kreipiantis vieniems į kitus „broli“, „sese“, kvietė bardas Arūnas Raudonius. Jis dalijosi tikėjimo įžvalgomis, atliko giesmes pritardamas gitara. Įsigilinti į tikėjimo svarbą, suvokti jo esmę ir malonę padėjo ir Maria Amatos Calo filmas apie Chiara Luce Badano: „Nuostabus planas“.

Panevėžio katedroje pradant Tikėjimo metus dvyliką valandą aukotoms šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Drauge meldėsi 40 kunigų ir gausiai susirinkę tikintieji. Giedojo Panevėžio katedros choras. Pamokslą vyskupas pradėjo klausimu, kodėl Šventasis Tėvas nutarė paskelbti Tikėjimo metus, per kuriuos stengsimės kuo daugiau atsiverti tikėjimui, labiau gilintis į Šv. Raštą, Katekizmą, Vatikano nutarimus. Ypač šią dieną popiežius pabrėžia ne ekonominę, o moralinę krizę. Su tikėjimo žlugimu žlunga moralė, žlunga žmoniškumas. Pasak ganytojo, žmonės praranda tikėjimą, nes griaujami visi autoritetai, nebelieka nieko šventa. Tada kyla klausimas, ar reikia kryžių, šventų paveikslų... „Ko labiausiai reikia Bažnyčiai, mums, kad skleistume tikėjimo dvasią, žmoniškumą? Visų pirma reikia maldos. Tik malda, adoracija, rožinis padės išverti. Marijai turime pavesti gelbėti tikėjimą“, – sakė ganytojas.

-rž, kait, kasab, krb, irat, lk-

Atsinaujinimo diena „Naujoji evangelizacija“

Spalio 7 d., sekmadienį, katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ pakvietė į paskutinę šiemet Atsinaujinimo dieną *Park Inn* konferencijų salėse. Į šioms erdvėms neįprastą krikščionišką renginį atvyko nemažai juo susidomėjusių įvairaus amžiaus žmonių iš skirtingų Lietuvos kampelių, įvairių vyskupijų. Drauge su visuotine Bažnyčia pradant popiežiaus Benedikto XVI paskelbtus Tikėjimo metus, „Gyvieji akmenys“ šįkart kvietė gilintis į naujosios evangelizacijos uždavinius.

Konferenciją „Kas naujo naujojoje evangelizacijoje?“ vedęs br. kun. Astijus Kungys OFM atkreipė dėmesį į popiežiaus Benedikto XVI apaštališkajame laiške *motu proprio* forma *Porta fidei*, kuriuo skelbiami Tikėjimo metai, minimą Jėzaus mokinių klausimą: „Ką mums veikti, kad darytume Dievo darbus?“ (Jn 6, 28) ir atsaką, kad didžiausias krikščionių darbas šiandien yra tikėti į Jėzų Kristų. Ši tikėjimą ir jo liudijimą mūsų dienomis ypač budina aštrėjantis tikėjimo ir Bažnyčios persekiojimas, įvairios krikščionims rengiamos provokacijos. „Dievo planas aiškus: turime pamatyti tą galią, kuri yra prieš Kristų, kuri nori mus pražudyti, tą galią, kuri yra amžina mirtis, kai džiaugsmo ir šlovavimo jau niekada nebus“, – sakė br. kun. Astijus. Mažesniųjų brolių

bei išleistas sielovadiniam akademiniam darbui į Kauno arkivyskupiją.

-Kš-

Paminėtos paveikslų karūnavimo metinės

Spalio 7 d. Žemaičių Kalvarijos bazilikoje iškilmingai paminėtos Krikščioniškų Šeimų Karalienės paveikslų karūnavimo popiežiškosiomis karūnomis šeštiosios metinės. Stebuklingasis paveikslas popiežiaus Benedikto XVI pašventintomis karūnomis iškilmingai karūnuotas 2006 m. spalio 8 d.

Į Žemaičių Kalvarijos šventovę melstis tą dieną susirinko gausus tikinčiųjų būrys iš visos Telšių vyskupijos, Šeimos centrų vadovai bei savanoriai, Marijos legiono nariai. Kartu meldėsi Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai, jų vadovybė, Žemaičių Kalvarijos bazilikos kanauninkų kapitulos kanauninkai. Šv. Mišioms, kuriose koncelebravo Telšių vyskupo pagalbininkas vysk. Linas Vodopjanovas OFM, vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Šv. Mišiose giedojo jungtinis Žemaičių Kalvarijos bazilikos sumos ir jaunimo choras, vadovaujamas vargonininkės Kristinos Kondratavičienės.

Sakydamas pamokslą Telšių vyskupas J. Boruta SJ kalbėjo apie būtinybę puoselėti krikščioniškas vertybes, ypač tas, kurios būtinos šeimos institucijai, drąsino Marijos pavyzdžiu gyventi aktyvų tikėjimo gyvenimą, atsiliepti į Kristaus kvietimą sekti Juo.

Po šv. Mišių apie Baziliką, nepaisant gausaus lietaus ir smarkaus vėjo, buvo einama Eucharistijos procesija dėkojant Dievui už visas suteiktas malones.

Po iškilmingų pamaldų Šeimos centrų vadovai bei savanoriai ir Marijos legiono nariai rinkosi į Žemaičių Kalvarijos parapijos namus, kur buvo kalbama įvairiomis svarbiomis temomis, vyko nuotaikinga agapė.

-kasab-

Piligriminis žygis į Trakus

Rugsėjo 8 d., minint Dievo Motinos Marijos Gimimo iškilmes, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centras tradiciškai organizavo jaunimo piligriminį žygį nuo Aušros Vartų į Trakus. Kaip ir kiekvienais metais, jame aktyviai dalyvavo Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos bendruomenė.

Motinos Marijos gimtadienio rytą daugiau nei 200 jaunuolių susirinko prie Aušros Vartų, kur pirmiausia kiekvienas galėjo asmeniškai pasveikinti Švč. Dievo Motiną Mariją, dėkoti jai už gautas malones. Jaunimas klausėsi Evangelijos, kurioje girdėjo ir žygio temai skirtą Jėzaus kvietimą: „O tu eik ir skelbk Dievo Karalystę.“ Po Evangelijos vysk. A. Poniškaitis palaimino piligrimystę, ir kolona su Lietuvos jaunimo dienų kryžiumi priešaky pajudėjo į Trakus. Žygio metu melstasi už Vilniaus miestą, šlovintas Dievas giesmėmis, įvairių parapijų jaunimas prisistatė ir dalyvavo viktorinoje.

Pirmojoje stotelėje kelyje į Trakus, Lentvaryje, piligrimus pasitiko didelis būrys jaunimo. Nuėję apie 20 km žygeiviai prisiminė kun. Mykolo Sotničenkos žygio metu sakytą katechezę apie tai, jog reikia numirti sau, savo savanaudiškoms ambicijoms, blogiems įpročiams ir atnešti auką Dievui. Lentvario bažnyčioje adoruotas Švč. Sakramentas. Po to pasistiprinti ir kiek pailsėti visi susirinko į parapijos paruoštą agapę.

Piligrimų dar padaugėjo prie kolonos prisijungus Lentvario jaunimui. Maloniai atsisveikinę su vietiniais gyventojais ir Lentvario bažnyčios klebonu, žygio dalyviai patraukė toliau į Trakus. Vėl tęstos viktorinos ir prisistatymai, daug giedota ir melstasi rožinio malda, o kas norėjo, galėjo kolonos gale eiti pas kunigus Sutaikinimo sakramento. Vienu metu piligrimai sustojo trumpai pailsėti ir klausėsi kun. Mozės Mitkevičiaus katechezės, kurioje jaunuoliai raginti atvirai pažvelgti į savo krikščionišką gyvenimą. Kunigas drąsino nebijoti ir leistis į tikrąją Dievo pažinimo kelionę.

pranciškonų provincijolas pavyzdžiais parodė, kaip piktasis, prisidengdamas žmogaus teisėmis, tolerancija, feminizmu, netgi taikos idėja, šiandien atakuoja pasaulį ir krikščionių bendriją. Krikščionių atsakas į tai būtų praktiniai tikėjimo žingsniai gyvenime, savo aplinkoje, sugrįžimas prie Viešpaties ir tikėjimas, jog Dievas neapleidžia ir sunkiausiomis valandomis.

„Dievas nereikalauja iš mūsų daryti stebuklų“, – sakė br. kun. Astijus mokydamas, jog tikėdami į Jėzų jau darome Dievo darbus. Tačiau, neliudydami tikėjimo džiaugsmo, prisidedame prie to, kad dalis žmonių eina į amžiną pražūtį. „Stovime prie *Tikėjimo vartų* – kaip pro juos išžengsime?“ – kviesta mąstyti baigiant konferenciją.

Antrojoje konferencijoje evangelizavimo džiaugsmiais ir iššūkiais dalijosi katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“. Buvo parodyta filmuota medžiaga apie pirmąją Atsinaujinimo (tuomet vadinta Evangelizacijos) dieną Kaune 1991 metais, tuomet visiškai naują ir karštą šlovinimo, evangelizacijos užmojį. Savo atsivertimo istorijas, pirmąsias evangelizavimo patirtis gyvai, nuotaikingai ir džiugiai paliudijo kelių kartų „Gyvųjų akmenų“ bendruomenės nariai.

Po pietų Atsinaujinimo dienos tema buvo gilinama darbo grupėse. Apie „keturias evangelizacijos vėnis“, kaip padėti žmogui keliauti atsivertimo keliu, vienoje iš grupių kalbėjo dr. Artūras Lukaševičius (VDU KTF), išsamiau aptardamas liudijimą, esminės Evangelijos žinios – Dievas yra Gelbėtojas – skelbimą (kerigimą), vėliau tikėjimo mokymą (katechezę) ir sakramentinį gyvenimą krikščionių bendruomenėje. Pasak A. Lukaševičiaus, Lietuvoje evangelizacijos reikia daugeliui žmonių, kad tikėjimas taptų asmenine pasaulėžiūra, gyvenimo pagrindu, kad visas žmogaus gyvenimas taptų pašventintas Dievo garbe. „Kas nėra Evangelijos dvasia? Pozityvaus mąstymo magija“ – šia tema kitoje grupėje dalijosi dr. Valdas Mackela (VDU KTF) ir dr. Milda Paulikaitė (KTU). Pasak prelegendų, šiuolaikinis žmogus ypač gundomas vadinamojo pozityviojo mąstymo galia – tu viską gali, apie viską gali svajoti ir viską pasiekti, tik mąstyk pozityviai. Šis madingas, dabar plačiai skleidžiamas mąstymas neatitinka Evangelijos dvasios, jos pozityvumo. Krikščionis tiki, jog jo ir pasaulio Viešpats yra Dievas; Dievas yra Tėvas, geriausiai žinantis, ko reikia žmogui; ir džiaugsmas, ir kančia, ir visi išbandymai su Dievu yra prasmingi.

Į atskiras grupes po pietų rinkosi jaunimas ir vaikai. Su jaunimu apie pašaukimą skelbti Evangeliją diskutavo Kauno arkivyskupijos jaunimo centro komanda. Vaikams grupę tema „Ar įdomu, ką sako Dievas? Penktasis įsakymas“ organizavo „Dievo armija“, „Gyvųjų akmenų“ jaunieji bendradarbiai. Užtarimo maldai vadovavo „Gyvieji akmenys“ ir Vidinio išgydymo komanda.

Prieš Eucharistijos šventimą kun. Mindaugas Pukštys ragino, pradėdant Tikėjimo metus, atnaujinti savo pačių asmenišką santykį su Jėzumi Kristumi, o paskui apie šio susitikimo džiaugsmą ir laimę liudyti kitiems. „Krikščionims nevalia manyti, jog tikėjimas yra asmeniškasis reikalas“, – priminė kun. M. Pukštys, ragindamas iš naujo atsivertus ieškoti būdų, kaip Dievo meilės žinią nešti savo broliams ir seserims.

Eucharistijai vadovavęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pakvietė jos dalyvius melstis atsivertimo už visus pastarojo meto Viešpaties Jėzaus

įskaudinimus intencija. Eucharistiją koncelebravo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila ir kunigai – Petras Pichas, Kęstutis Rugevičius, Mindaugas Pukštys ir Giedrius Maskolaitis.

Homiliją pasakęs arkivyskupas dėkojo popiežiui Benediktui XVI už jo paskelbtus Tikėjimo metus, kurie yra proga kiekvienam iš naujo apmąstyti savo tikėjimą. Homilija nukėlė klausytojus į Pradžios knygoje aprašomą nuostabią, paties Dievo akimis, gerą kūrybą. Piktasis, pasak ganytojo, negalėdamas pakenkti visatos grožiui, harmonijai, kenkia žmogui, kuris, pasiduodamas šėtonui, eina tik į susinaikinimą. Šiandien, kai ypač daug negatyvumo, pykčio, netgi Bažnyčios, jos ganytojų niekinimo, kai menas nepripažįsta laisvės ribų, o nuodėmė tiesiog siautėja, vis tiek svarbiausia Jėzaus meilės pavyzdžiu lieka meilė, nepasidavimas pagundai blogi nugalėti neapykanta, kaip to mokė ir palaimintasis Jurgis Matulaitis. „Per Tikėjimo metus, saugodamiesi nuodėmės, mes augsime tikėjimu ir artėsime prie Dievo. Jeigu sugebėsime bent vieną kitą asmenį sulaukyti nuo nuodėmės, tikrai būsime atlikę svarbų evangelizavimo darbą“, – sakė ganytojas.

-kait-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 9 d. Vilkauskio vyskupijos pastoracijos centre Marijampolėje Vilkauskio vyskupijos kunigų susirinkimas pradėtas visų susirinkusiųjų malda.

Šį kartą, Vilkauskio vyskupo Rimanto Norvilos paraginti, vyskupijos kunigai turėjo galimybę iš arčiau susipažinti su Birštono Šv. Antano Paduviečio parapijos ir joje veikiančių organizacijų veikla.

Į susirinkusiuosius pirmiausia kreipėsi Birštono parapijos klebonas mons. Jonas Dalinevičius. Pasinaudodamas vaizdine medžiaga jis informatyviai pristatė Birštono bažnyčios istoriją. Birštono parapijos *Caritas* atstovai supažindino su šios organizacijos veiklos sritimis: socialinių paslaugų teikimo programų ir projektų rengimu ir įgyvendinimu; bendradarbiavimu su vietos savivaldybe, respublikos ir tarptautinėmis nevyriausybinėmis organizacijomis; socialinės situacijos savivaldybėje tyrimu, vertinimu, informacijos apie ją kaupimu ir skleidimu; seminarų ir kitų renginių, skirtų *Caritas* vykdomai veiklai plėtoti ir populiarinti, organizavimu. Susirinkimo pabaigoje Birštono sakralinio muziejaus direktorė Roma Zajančauskienė susibūrusiems draugėn kunigams pristatė Dievo tarno, arkivyskupo Teofiliaus Matulionio asmenybę ir jo gyvenimo patirtis.

Kasmėnesinis vyskupijoje besidarbuojančių kunigų susirinkimas baigėsi Vilkauskio vyskupijos ganytojo Rimanto Norvilos paraginimu aktyviai įsitraukti į popiežiaus Benedikto XVI paskelbtų Tikėjimo metų atidarymo renginių vyskupijos katedroje spalio 11 dieną.

-kjj-

Mirė kunigas jubil. Edvardas Kraujalis (1931–2012)

Spalio 11 d. po sunkios ligos mirė kunigas jubil. Edvardas Kraujalis, iki šiol ejęs Jonišio parapijos klebono pareigas Kaišiadorių vyskupijoje. Kun. E. Kraujalis gimė 1931 m. rugpjūčio 13 d. Mylių kaime, Stirnių parapijoje, Molėtų rajone. 1951 m. baigė Molėtų vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1954–1957 m. atliko karinę prievolę sovietų

Prie Trakų bažnyčios šventoriaus jaunimą iškilmingai pasitiko klebonas kun. Jonas Varaneckas ir pakvietė į bažnyčios vidų švęsti Eucharistijos. Šv. Mišių liturgijai vadovavo visą žygį kartu su jaunimu keliavęs vysk. A. Poniškaitis.

Pasibaigus Mišioms klebonijos kieme jaunimas smagiai klegėdamas vakarieniavo ir dalijosi apie 35 km nueito žygio įspūdžiais. Po to visi buvo pakviesti bažnyčioje pasiklausyti dainuojamosios poezijos.

-gs-

Tikybos mokytojų konferencija

Spalio 4-ąją, Šventojo Pranciškaus šventės dieną ir tarptautinės Mokytojo dienos išvakarėse, Marijampolėje, Vilkauskio vyskupijos pastoraciniame centre, vyko mokslinė praktinė konferencija, kuri tapo solidžiu vyskupijos tikybos mokytojų įvadu į netrukus visuotinėje Katalikų Bažnyčioje prasidėsiančius Tikėjimo metus.

Konferenciją, kurią organizavo vyskupijos Katechetikos centras, sudarė dvi dalys. Įžanginiame žodyje buvo pabrėžta, kad labai svarbu dalytis sukaupta patirtimi ir kad tai yra puiki proga diskutuoti, augti, padėti, sustiprinti tikėjimą, naujai įsivardyti, kas yra krikščioniškos vertybės.

Pirmoje dalyje dalyvavo visi konferencijos dalyviai (penkiasdešimt tikybos mokytojų, tarp kurių buvo keletas etikos mokytojų), pranešimus skaitė vyskupijos tikybos mokytojai: „Aktyviųjų metodų taikymas tikybos pamokose“ (vyr. mokyt. Reda Savulionienė. Alytaus Panemunės pagr. m-klā), „Atsivertimo pedagogika: kerigmos metodologija tikybos pamokose“ (mokyt. Sandra Kratavičiūtė. Alytaus Putinų gimnazija), „Diakonystės dvasia tikybos mokytojo pašaukime“ (vyr. mokyt. Rolandas Judeikis. Lazdijų r. Veisiejų gimnazija), „Įtaka tėvams formuojant vaikų religinę pasaulėžiūrą ir pasaulėjautą“ (mokyt. metod. Saulius Andriuška. Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“). Po kiekvieno skaityto pranešimo buvo ga-

limybė keletą minučių klausyti, dalytis savo įžvalgomis, papildyti.

Antroji konferencijos dalis vyko atskirose darbo grupėse, kas leido laisviau diskutuoti, dalytis asmenine patirtimi, labiau akcentuoti praktinius tikybos mokytojo, kaip pedagogo ir tikėjimo liudytojo, gyvenimiškos tikrovės bruožus. Darbo grupėse buvo skaitomi bei išsamiai aptariami tokie pranešimai: „Jėzus – atleidžiančio Dievo atvaizdas“ (vyr. mokyt. Jūratė Liubamirskaitė. Alytaus Likiškėlių pagr. m-kla.), „Ugdymo principų, metodų ir priemonių raiška tikybos pamokose“ (vyr. mokyt. Renata Markevičienė. Kauno r. Akademijos Ugnės Karvelis gimnazija), „Skaistumo dorybės samprata šv. Jono Auksaburnio raštuose ir jos aktualumas X mokyklos 14–15 metų amžiaus mokiniams (mokyt. Rima Malavickienė. Marijampolės Marijonų gimnazija), „Lytinis švietimas ir lytiškumo ugdymas mokykloje“ (mokyt. metod. Eugenija Baltrukevičienė. Alytaus r. Miroslavo vid. m-kla. ir mokyt. metod. Rasa Gražulienė. Alytaus „Volungės“ pagr. m-kla.), „Krikščioniškos šeimos svarba visuomenės pilietiškumo ugdymui“ (vyr. mokyt. Ramutė Bekerytė-Pociūnienė. Kauno r. Garliavos vid. m-kla.), „Meilės sampratos ir ankstyvų lytinių santykių sąsajos bei jų aktualumas paauglystės laikotarpio mokiniams“ (vyr. mokyt. Jacinta Goberienė. Lazdijų r. Švėntėžerio vid. m-kla.), „Kaip sudominti mokinį tikybos pamokose?“ (mokyt. metod. Julė Vakietienė. Kauno r. Akademijos Ugnės Karvelis gimnazija), Trijų metodų pristatymas (vyr. mokyt. Rolandas Judeikis. Lazdijų r. Veisiejų gimnazija).

Konferencija užbaigta darbo grupėse bendru apibendrinimu ir kvalifikacinių pažymėjimų įteikimu. Konferenciją galima pavadinti tiesioginiu pagalbos rankos ištiesimu kitam, kuriam sunkiau sekasi, nes pačių pranešimų aptarimų metu mokytojai vienas kitam siūlė labai konkrečią pagalbą, kaip įveikti skirtingas pamokose gvildenamas temas bei sudėtingas situacijas.

-krb-

armijoje. Vėliau tęsė studijas kunigų seminarijoje ir ją baigęs 1958 m. kovo 23 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje buvo iššventintas kunigu Kaišiadorių vyskupijai.

Dirbo šiose parapijose: 1958–1959 m. – Marijampolės parapijos vikaru (Vilkaviškio vyskupijoje), 1959–1959 m. – Stakliškių parapijos vikaru, 1959–1962 m. – Semeliškių parapijos vikaru, 1962–1966 m. – Kalvių parapijos klebonu, 1966–1975 m. – Babriškių ir Akmens parapijų klebonu, 1975–1976 m. – Onušio ir Vytautavos parapijų klebonu, 1976–1983 m. – Kiauklių parapijos klebonu, 1983–1996 m. – Butrimonių parapijos klebonu, 1996–2012 m. ėjo Jonišio parapijos klebono pareigas.

Kun. E. Kraujalis buvo pamaldus, nuoširdus, asketiškas kunigas, uoliai vykdė pareigas jam patikėtose parapijose. Šių metų liepos mėnesį po skrandžio operacijos jo sveikata tik silpo. Rugsėį jis pasiprašė atleidžiamas iš klebono pareigų. Kaišiadorių vyskupas atleidimo dekretu nuoširdžiai padėkojo kunigui Edvardui už pasiaukojamai atliktas pareigas šioje bei kitose Kaišiadorių vyskupijos parapijose – už gilų tikėjimo ir meilės liudijimą, ištikimybę Bažnyčiai ir aplanckę jį ligos patale.

Kun. E. Kraujalio laidotuvių pamaldos aukotos spalio 14 d. Jonišio Šv. apašt. Jokūbo parapijos bažnyčioje. Palaidotas Stirnių – tėviškės parapijos bažnyčios šventoriuje.

-Kš-

Mirė mons. Petras Baltuška (1930–2012)

Spalio 13 d. mirė Daugailių Šv. Antano Paduviečio bažnyčios altaris ir buvęs Daugailių parapijos klebonas mons. Petras Baltuška. Mons. P. Baltuška gimė 1930 m. Ramygalos parapijoje. 1950 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. Kunigu buvo iššventintas vysk. Kazimiero Paltaroko 1954 m. rugsėjo 12 d. Kauno katedroje. Kun. Petras Baltuška tarnavo vikaru arba administratoriumi Vyžuonų, Palėvenės, Antašavos, Anykščių, Zarasų parapijose; klebonu arba administratoriumi Daugailių, Baltriškių, Vajasiškio, Antalieptės parapijose. 2006 m. popiežiaus Benedikto XVI paskirtas Jo Šventenybės kapelionu.

Spalio 14 d. velionis buvo pašarvotas Daugailių Šv. Antano Paduviečio bažnyčioje. Mons. Petro Baltuškos laidotuvių šv. Mišios aukotos spalio 16 d. Palaidotas Daugailių bažnyčios šventoriuje.

-P-

Naujamajai evangelizacijai skirtas Vyskupų sinodas

(KAP, KAI) Spalio 7–28 d. Vatikane vyko Vyskupų sinodo susirinkimas tema „Naujoji evangelizacija krikščioniškajam tikėjimui perduoti“. Pradėdamas Sinodo susirinkimą popiežius Benediktas XVI paskelbė du naujus Bažnyčios mokytojus – abatę, rašytoją ir mokslininkę Hildegardą Bingenietę (1098–1179) ir teologą, universiteto steigėją Joną Avilietį (1500–1569). (Nuo šiol Bažnyčios mokytojo titulą turi 35 šventieji, vyrai ir moterys.) Sinodo metu spalio 11 d. iškilmingai pradėti Tikėjimo metai ir paminėtas Vatikano II Susirinkimo pradžios 50-metis. Spalio 21 d., Misisų sekmadienį, buvo kanonizuoti misijų kankiniai: prancūzų jėzuitas Jokūbas (Jacques) Berthieu (1838–1896) ir filipinietis katechetas Petras (Pedro) Calungsodas, 1654–1672); tarp naujai kanonizuotų šventųjų yra taip pat indėnė Kotryna (Kateri) Tekakwitha (1656–1680), raupsuotųjų misionierė ses. Barbora (Marianna Barbara) Cope, italas kunigas, vienuolijos įkūrėjas Jonas (Giovanni Battista) Piamarta (1841–1913), ispanė vienuolijos įkūrėja Karmelio Kalno Marija (Maria del Carmen) Sallés y Barrangueras (1848–1911) ir vokiečių stigmatizuotoji mistikė Ona (Anna) Schäffer (1882–1925). Kun. Federico Lombardi savaitiniame komentare Vatikano radijui susiejo pirmąjį Tikėjimo metais vykusių kanonizacijos iškilnę su Vyskupų sinodo tema. Pasak jo, šventieji yra tikėtiniausi tikėjimo liudytojai: be jų Bažnyčia negali gyvuoti, nė sėkmingai skleisti Evangelijos pasaulyje. Naujoji evangelizacija prasidės nuo mūsų dienų šventųjų.

Evangelizuoti pradėdant nuo savęs

Pradėdamas Sinodo darbą Benediktas XVI sakė, kad krikščioniškajam tikėjimui reikalingas ugningas uolumas, o drungnumas yra didžiausias šiandienos krikščionybės priešas.

Niujorko arkivyskupas kardinolas Timothy Dolanas atkreipė dėmesį, kad naujosios evangelizacijos veikėjai pirmiausia privalo evangelizuoti save. Amerikiečių hierarchas pabrėžė, jog svarbiausias naujosios evangelizacijos sakramentas yra išpažintis, kuri evangelizuoja patį evangelizuotoją, nes kviečia į širdies atsivertimą ir per sakramentinę ryšį su Jėzumi leidžia atsiliesti į jo atgailos kvietimą. Paryžiaus arkivyskupas kardinolas André Vingt-Trois taip pat iškelė savęs evangelizavimo būtinybę. Jo nuomone, dera ypač investuoti į gerą kunigų bei pasauliečių ugdymą. Jie turi parodyti, kad krikščioniškojo tikėjimo išpažinimas nėra priešingas žmogiškajai kultūrai.

Drąsa skelbiant tikėjimą

Daugelis kalbėjo apie baimę ar varžymąsi skelbiant bei liudijant krikščioniškąjį tikėjimą šiandienos pasaulyje. Susirinkimo generalinis relatorius kardinolas Donaldas Wuerlis iš Vašingtono ragino įveikti varžymosi sindromą skelbiant paprastą, tikrą ir akivaizdų draugystės su Jėzumi lobį. Lotyniškai skaitytame pranešime jis sakė, kad krikščionys skelbia ne informaciją apie Dievą, o veikia patį Dievą, tapusį žmogumi. Jie tai vykdo visuomenėje, paženklintoje intelektualinio ir ideologinio Kristaus atskyrimo nuo jo Bažnyčios, individualizmo, racionalizmo, kuris išvelgia religijoje tik privačią sferą, taip pat drastiško tikėjimo praktikos menkėjimo tarp pakrikštytųjų. Kardinolas D. Wuerlis išskyrė keturis bruožus, kuriais turi pasižymėti šiuolaikinis evangelizuotojas: šv. Maksimiljonui Kolbei ir pal. Kalkutos Teresei būdingą taikingą narsą; bendrystę su Bažnyčia ir jos ganytojais; džiaugsmingą Dievo ir jo žinios skelbimą; suvokimą, kad misija neatidėliotina ir nevalia gaišti laiko. Vieno arkivyskupas kardinolas Christophas Schönbornas kalbėjo apie Bažny-

čios baimingumą jai priešišškai nusiteikusioje aplinkoje. Kardinolų kolegijos dekanas kardinolas Angelo Sodano ragino naująją evangelizaciją vykdyti drąsiai ir optimistiškai. Naujoji evangelizacija nėra tik šūkis arba nauja technika, kurios reikėtų mokytis. Bažnyčia turi stoti aktualių iššūkių akivaizdoje, įveikti savo skeptiškumą ir, padedama Dievo, imti iš lobyno tai, kas „seną“, ir tai, kas „nauja“. Bažnyčiai reikia vykdyti naująją evangelizaciją su dar didesniu nuolankumu.

Bendruomenės ir judėjimai – naujosios evangelizacijos ženklai

Sinodo dalyviai minėjo bažnytinius judėjimus bei bendruomenes tarp geriausių naujosios evangelizacijos ženklų. Vašingtono kardinolas D. Wuerlis ragino judėjimus ir bendruomenes „savo energija prisidėti prie visos Bažnyčios gyvenimo“. Popiežiškosios pasauliečių tarybos pirmininkas kardinolas Stanisławas Ryłko apgailestavo, kad judėjimai ir bendruomenės nepakankamai pripažįstamos ir vertinamos pačioje Bažnyčioje. Pasak jo, reikia sielovadinio vyskupų ir kunigų „atsivertimo“, nes judėjimai – brangi dovana, į juos reikia žvelgti ne kaip į problemą, bet dera juos labiau integruoti į sielovados darbą. Pasak CCEE pirmininko vengrų kardinolo Peterio Erdő, judėjimai yra palaiminimas Bažnyčiai; tačiau jie turi atsispirti postmodernizmo išbandymams ir nesitenkinti vien savo jausmais ar pastebėjimais.

Evangelizacija pasaulyje

Per pirmąją pasitarimų savaitę buvo pristatyta naujosios evangelizacijos panorama atskiruose žemynuose. Kardinolas Polycarpas Pengo iš Tanzanijos sakė, kad didžiojoje Afrikos žemyno dalyje Evangelija buvo paskelbta palyginti neseniai, todėl nelengva atskirti pirmosios ir naujosios evan-

gelizacijos užduotis; tam taip pat daro įtaką globalizacija. Jis kalbėjo ir apie didejančią islamo fundamentalizmo pavojų. Afrikiečiai, turintys geresnį išsilavinimą ir galintys vykdyti evangelizaciją savo žemyne, neretai emigruoja ieškodami geresnių medžiaginių sąlygų. Lotynų Amerikos episkopatų tarybos CELAM pirmininkas arkivyskupas Carlosas Aguiar Retes, pristatydamas evangelizacijos padėtį žemyne, pripažino, kad daugelio tenykščių katalikų tapatybė sumenko. Pasak arkivyskupo Mario Alberto Molina iš Gvatemalos, Bažnyčios susitelkimas į socialinę veiklą nulėmė sekmininkų ir evangelikalų bendruomenių ofenzyvos sėkmę. Taigi reikia grįžti prie įprastinės sielovados veiklos, pamatinių egzistencinių klausimų, tokių kaip gyvenimo prasmė, nuodėmė ar mirtis.

Apie Azijos kontinentą (jame gyvena 60 proc. pasaulio gyventojų, iš jų pusė Indijoje ir Kinijoje; tačiau tik trys procentai azijiečių išpažįsta Kristų) kalbėjo kardinolas Osvaldas Gracias iš Indijos. Azijiečiai imlūs dvasingumui, tačiau ir ten reiškiasi sekuliarizacija ir materializmas, iškyla grėsmė santuokai ir žmogiškojo gyvenimo orumui. Jėzaus draugijos generalinis vyresnysis t. Adolfo Nicolásas kritiškai vertino misijų veiklą praetyje. Pasak daug metų misionieriausio Japonijoje pranešėjo, Vakarų Bažnyčios vykdyta evangelizacija dažnai nepaisydavo tautų ir kultūrų turtingumo ir taip neišnaudojo galimybės padaryti turtingesnę visuotinę Bažnyčią.

Labai įvairią situaciją Okeanijoje pristatė arkivyskupas iš Naujosios Zelandijos. Jis pabrėžė naujųjų technologijų svarbą ir priminė, kad Okeaniją sudarančios salos yra pasklidusios po trečdalį Žemės teritorijos. Vykdamas evangelizaciją, ypač Naujoje Zelandijoje ir Australijoje, dera atsižvelgti į imigrantus iš Azijos ir kitų žemynų. Bagda-

do chaldėjų vyskupas Shlemonas Warduni, kalbėdamas apie padėtį Artimuosiuose Rytuose, įspėjo, kad daugelyje musulmonų šalių negalima atvirai skelbti Kristaus, Popiežiškosios tarpreliginio dialogo tarybos pirmininkas kardinolas Jean-Louis Tauranas išskėlė tris iššūkius šiandienos krikščionims. Pirmasis yra tapatybės iššūkis: kas yra mano Dievas? ar mano gyvenimas atitinka mano įsitikinimus? Antrasis yra kitokybės iššūkis: žmogus, praktikuojantis kitokią religiją negu aš, nebūtinai yra priešas, o veikiau tiesos piligrimas. Trečiasis – pliuralizmo iššūkis kyla iš to, kad Dievas kiekviename žmoguje veikia tik jam vienam žinomą būdu.

Evangelizacijos sunkumai

Katalikiško auklėjimo kongregacijos prefektas kardinolas Zenonas Grochowski atkreipė dėmesį, kad Bažnyčios evangelizacinė krizė kyla iš nepakankamai veiksmingo tikėjimo perdavimo ir katekizacijos katalikų mokyklose. Jis nurodė tris priežastis: teologija grindžiama tik studijomis ir žiniomis, bet ne ryšiu su Dievu; teologai pernelyg menkai remiasi Bažnyčios Magisteriumu; pasiduodama puikybei ir egoizmui.

Pasak Antiochijos melkitų patriarcho Gregorios III Laham, krikščioniškojo gyvenimo slėpinius ir dogmas reikia perteikti šiuolaikine kalba. Jis sakė, kad tiek islamas, tiek judaizmas pasižymi paprastu tikėjimo išpažinimu, o „mūsų gražus krikščioniškasis tikėjimas yra pernelyg sudėtingas aiškinant tikėjimo sąvokas ir jų turinį“.

Vyskupas Brian Joseph Dunn iš Kanados atkreipė dėmesį į kliūtis evangelizacijai dėl dvasininkų lytinių nusikaltimų. Jis taip pat siūlė būdus, kaip įveikti jų padarinius.

Vyskupų kongregacijos prefektas kardinolas Marcas Quillet kalbėjo

apie įtampas tarp vyskupų ir vienuolių. Viena vertus, vyskupai ir dieceziniai kunigai dažnai nepakankamai vertina vienuolių indėlį į bažnytinį gyvenimą. Kita vertus, tarp vienuolių pastebima tendencija kritikuoti Bažnyčios Magisteriumą.

Veikimo sritys

Akcentuotas vargšų ir į visuomenės pakraštį nušalintų žmonių vaidmuo naujosios evangelizacijos darbe. Manilos arkivyskupas Luis Antonio Gokim Tagle pabrėžė, kad Bažnyčia turi mokytis atrasti tylos galią susidūrus su skausmu, abejonėmis ar žmonių netikrumu, ji negali siūlyti supaprastintų sprendimų. Briuselio arkivyskupas André Leonardas ragino labiau vertinti moterų vaidmenį ir skatinti jų įsitraukimą į Bažnyčią. Jis kvietė Bažnyčią „iškalbingais gestais parodyti savo pagarbą moterims“. Pasak belgų hierarcho, be laimingų moterų, kurios didžiuojasi priklausomybe Bažnyčiai, naujoji evangelizacija neįmanoma.

Daug dėmesio skirta parapijų vaidmeniui, jaunimo ir šeimos sielovadai. Ukrainiečių graikų apeigų katalikų galva, didysis arkivyskupas Sviatoslavas Ševčukas pabrėžė pamatinį parapijos ir šeimos vaidmenį perduodant tikėjimą. Italų arkivyskupas ir žymus teologas Bruno Forte kalbėjo apie tai, kad naujoji evangelizacija turi būti pirmiausia nukreipta į jaunimą. Nors daugelis jų nutolo nuo Dievo ir tikėjimo praktikavimo, negalima nepastebėti, jog jų širdis trokšta Dievo. Reikia juos išklausti, kalbėti apie Dievą gerbiant jų laisvės troškimą.

Daugelis pranešėjų kritikavo iškreiptą krikščionybės pateikimą medijose. Generalinis augustinų vyresnysis t. Robert'as Prevost sakė, kad Vakarų šalių medijos sėkmingai diegė žiūrovams simpatiją įvairioms Evangelijai priešingoms, tariamai

humanistinėms praktikoms, dėl to krikščionybės žinia laikoma palyginti žiauria. Pasak jo, Bažnyčios tėvus lydėjo evangelizacijos sėkmė todėl, kad jie mokėjo puikiai naudotis komunikacijos priemonėmis savo gyvenamuojų laiku.

Pozityvūs ženklai

Vašingtono kardinolas D. Wuerlis pabrėžė, kad sekuliarizmu ir individualizmu paženklintoje kultūroje netrūksta pozityvių signalų iš jaunimo, vaikų ir jų tėvų, nors šiuolaikinėje visuomenėje šie ženklai pajuokiami ir nevertinami. Pasak jo, naujoji evangelizacija yra ne programa, bet naujas būdas, kaip mąstyti, stebėti ir veikti.

Vyskupų kongregacijos prefektas kardinolas Marcos Quillet atkreipė dėmesį į labai pozityvius atgarsius po Benedikto XVI apaštališkojo paraginimo *Verbum Domini*. Šis dokumentas padėjo žadinti susidomėjimą Šventuoju Raštu. Pozityvus reiškinys yra įvairios Biblijos populiarinimo iniciatyvos.

Sinodo svečiai

Vienas garbingiausių svečių Sinode buvo Konstantinopolio patriarchas Baltramiejus I, taręs sveikinimo žodį Tikėjimo metų pradžios Mišiose. Pirmą kartą Vyskupų sinodo susirinkime žodį tarė Anglikonų Bendrijos galva Kenterberio arkivyskupas Rowanas Williamsas. Jis kalbėjo apie kontempliacijos ir evangelizacijos ryšį. Pasak jo, kontempliacija yra „vienintelis atsakymas į mūsų nerealų ir pašėlusį pasaulį“. Evangelizacijai taip pat būtinas ekumeninis matmuo. Tikra evangelizacija reikalauja reevangelizuoti save pačius ir pamatyti, kodėl mūsų tikėjimas yra kitoks, spinduliuojantis. Kitas Sinodo svečias, liuteronų vyskupas Simo Peura iš Suomijos kalbėjo apie būtinu-

mą įdiegti katechetinę programą perteikiant svarbiausius tikėjimo elementus. Čia jis nurodė prieš 500 metų parengtą Martino Lutherio katekizmą, kurį buvo lengva išmokti mintinai.

Žinia

Įpusėjus Sinodui generalinis rektorius kardinolas D. Wuerlis apibendrinamas išskyrė dažniausiai pranešimuose minėtas temas. Daugiausia kalbėta apie parapijos vaidmenį ir joje aktyviai veikiančias mažas bendruomenes. Taip pat pabrėžta, kad evangelizacijos vietoje būtinas pasauliečių veikimas, reikia žadinti jų atsakomybę evangelizuojant. Siūlyta ieškoti, kaip sekuliarizuotoje visuomenėje pabrėžti Dievo buvimo klausimą. Iškelti taip pat krikščionių bendruomenių nuogaštavimai musulmonų dominuojamose šalyse dėl didėjančio krikščionių marginalizavimo pavojaus. Pabrėžtas šeimos vaidmuo vykdamas evangelizaciją. Ypatingi naujosios evangelizacijos veikėjai yra kunigai – juos ugdant būtinas „misijinis imperatyvas“.

Po bendrųjų posėdžių (generalinių kongregacijų) Sinodo dalyviai tęsė darbą dvylikoje kalbinių grupių. Per dešimtį dienų dauguma iš Sinodo dalyvavusių 262 vyskupų pasinaudojo teise perskaityti 5 minučių trukmės pranešimus. Jų temos įvairavo, nes turinys nebuvo reglamentuojamas. Spalio 16 d. generalinėje kongregacijoje kalbėdamas Lietuvos Vyskupų Konferencijos atstovas vysk. Arūnas Poniškaitis ragino naująją evangelizaciją pradėti nuo mažų ir paprastų dalykų, mokantis nuolankumo ir tikėjimo entuziazmo iš pal. Jurgio Matulaičio. Po diskusijų kalbinėse grupėse apibendrinta žinia: bene svarbiausias ir pagrindinis naujosios evangelizacijos tikslas yra skelbti viltį krizės paveiktam pasauliui.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Darius Trijonis

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 730 egz.

ISSN 1392-6098

© 2012, „Bažnyčios žinios“